compl.

RP 1
românia pitorească

FEBRUARIE :

EXCURSIE SPECIALĂ ÎN ORGANIZAREA REVISTEI NOASTRE

LOCURI ŞI PÎRTII IDEALE PENTRU SCHI

Aventura soților Ciulli în Spitzbergen

Calendarul manifestărilor turistice.

Februarie de-a lungul a 2371 de ani

386.607 P

RP 1

romînia pitorească

REVISTĂ EDITATĂ DE MINISTERUL TURISMULUI

Nr. 1 — IANUARIE 1972

DIN CUPRINS:

PE URMELE LUI VLAHUȚĂ
PORȚILE OMENIEI — **POP SIMION** — 4
ALPINĂ
PLEDOARIE PENTRU DRUMEȚIA DE IARNĂ — **I.I. DUNĂREANU** — 7
SCHI FĂRĂ PROFESOR: **MIHAI BÎRĂ** vă sfătuiește — 8
BUILA VÎNTURARIȚA, **IOSIF GHEȚIE** — 10
FORMULE DE EXCURSII — FORMULE DE VACANȚĂ — 12
— **Interviu cu GH. DUMITRU, director general în Ministerul Turismului:** «SĂ PUTEM ZICE, ÎNTR-O ZI, CĂ TURISMUL ESTE UN FEL GENERAL DE A NE ÎNFRUMUSEȚA VIAȚA»— **interviu consemnat de ANA BASARAB** — 15
SĂRBĂTORI DE SĂRBĂTOAREA ANULUI NOU—**PAUL ANGHEL** — 16
BADEA CÎRȚAN, ADEVĂR ȘI LEGENDĂ — **DONA ROȘU** 18
DIALOG CU CITITORII
TURIȘTII ÎNTREABĂ: CINE PE CINE SERVEȘTE — **CORNELIA SIMIONESCU** 20
VATRĂ
TÎRGOVIȘTEA COPILĂRIEI MELE — **MIRCEA HORIA SIMIONESCU** — 22
POVESTEA MEA DE IARNĂ — **VALENTIN HOSSU** — 24
R.P. CALENDAR FEBRUARIE — 26
PAGINA 28 — R.P. DIVERTISMENT
TERRA — TURIST
CU SOȚII CIULLI ÎN ARHIPELAGUL MUNȚILOR ASCUȚIȚI
VAL TEBEICA — 30

COLECTIVUL DE REDACȚIE:
Redactor șef — IOAN CRĂCIUN
Secretar general de redacție — CORNELIA SIMIONESCU
Redactori ANDA BASARAB, NICOLAE DOCSĂNESCU, VALENTIN HOSSU, MUGUR MARDAN, NICOLAE PĂDURARU, CHRISTA RICHTER, DONA ROȘU, VAL TEBEICA, fotoreporter — MIRCEA IEREMIA

Coperta I — foto
MIRCEA IEREMIA

Coperta II — foto
ION PETEU

Prezentarea grafică — ANAMARIA SMIGHELSCHI

Prezentarea tehnică — PETRU URBANKY

Redacția: B-dul Republicii 4, Sector IV
BUCUREȘTI, tel. 15.84.58
Prețul abonamentului anual: 36 lei
Tiparul executat la Combinatul Poligrafic «Casa Scînteii»

drum bun!

ION COSMA, ministrul turismului

O nouă revistă apare în constelația publicațiilor de azi; numele ei, **ROMÂNIA PITOREASCĂ**, atît de familiar multor generații de cititori, sugerează profilul tipăriturii cu care, începînd de azi, ne dăm întîlnire lună de lună. Avem nevoie de o revistă bogat ilustrată, menită să etaleze frumusețea meleagului străbun, pitorescul naturii și armonia realităților românești, cu care ne identificăm și al căror bun renume a depășit fruntariile țării, fiind subiect de elogiu și atracție internațională. **ROMÂNIA PITOREASCĂ**, revistă editată de Ministerul Turismului, își asumă nobila menire de a fi mesagerul acestor frumuseți și, totodată, ghidul cel mai apropiat în universul turistic național, care se dezvoltă arborescent, potrivit legilor acestui ev și disponibilităților omului modern, care își afirmă tot mai impetuos priceperea de a călători, a face mișcare în natură, excursii, călătorii de agrement și odihnă, într-un cuvînt, priceperea sa de a se destinde și instrui prin turism. Concepția revistei depășește aria strictă a propagandei turistice, se înscrie, după cum e firesc, în ansamblul mijloacelor prin care presa de partid, publicațiile social-culturale ale țării conlucrează la formarea conștiinței socialiste, patriotice, a maselor largi de oameni ai muncii.

Resursele Republicii Socialiste România în domeniul turismului sînt practic inepuizabile, ceea ce face ca soluțiile, varietatea și ingeniozitatea în a le valorifica, dezvolta, cultiva, să fie, de asemenea, inepuizabile; toate acestea potențează, dau un marcat relief activității noastre. De aceea, Ministerul Turismului vede în publicația sa, **ROMÂNIA PITOREASCĂ**, un puternic factor de promovare a mișcării turistice românești, informînd prin imagine și metaforă despre patrimoniul turistic al țării și marile realizări în construcția socialismului, operînd o largă difuziune a fenomenului turistic autohton și străin în conștiința națională, în concordanță cu politica internă și externă a Partidului Comunist Român. Structura și programul revistei decurg, așadar, din substanța acestor realități, lor li se subordonează, în spirit și literă, slujindu-le cu pasiune și verb puternic. Evocînd perspectivele dezvoltării României socialiste, rolul diferitelor organizații și instituții în dezvoltarea multilaterală a personalității umane, în apărarea sănătății publice, în organizarea timpului liber și odihnei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat în diferite ocazii însemnătatea și sarcinile multiple ale activității turistice. Sînt aprecieri care conturează mișcării turistice un tablou însuflețitor, trasează însemnătatea, amploarea și diversitatea sarcinilor care ne revin. Contextul în care apare noua revistă este deosebit de favorabil și argumentele pe care se sprijină afirmația sînt numeroase. Iată expresia lor concentrată în cîteva cifre: mișcarea turistică de la noi care, în urmă cu cinci ani, se cifra la aproximativ trei milioane de turiști anual, s-a dublat pînă la ora de față și va continua să crească, ajungînd în anul 1975 la douăsprezece milioane de turiști. Progresia este aritmetică, cum sînt și eforturile și mijloacele prin care se realizează aceasta; dacă rețeaua de hoteluri și așezăminte oferă azi turiștilor 150 000 locuri de cazare, acest spațiu de ospitalitate și găzduire va atinge la finele actualului cincinal cifra de 250 000 de locuri. E tabloul care sugerează amplitudinea și dificultatea misiunii căreia i se dedică Ministerul Turismului și, desigur, revista **ROMÂNIA PITOREASCĂ**.

Apariția acestei publicații după mai bine de trei decenii, într-o serie nouă, cu alt profil și mijloace de expresie, evoluate, pe un nou inel al spiralei și la o altă etapă a destinului românesc, reînnoadă o tradiție de prestigiu, slujită de mari cărturari și avînd adeziunea celui mai larg public. Adresîndu-i urarea de drum bun și reușită, ne afirmăm convingerea că redactorii și colaboratorii noii reviste vor fi la înălțimea nobilei lor îndatoriri, oferind cititorului o publicație valoroasă, cu personalitate distinctă, frumos tipărită, scrisă cu fantezie și strălucire gazetărească, străbătută de fiorul dragostei de patrie și de sentimentele alese pe care le nutrim față de realitățile în mijlocul cărora trăim, muncim, construim și ne regăsim binemeritata odihnă. Subiectele care vor popula aceste pagini sînt izbînzile socialiste, trecutul nostru de luptă, frumusețea de meleag și faptă, spațiul geografic și de istorie al românilor, continuitatea de vatră și permanența națională, sociologia, etnografia, folclorul, artele — tot atîtea oglinzi reverberate în care ideea de turism românesc se poate exprima plenitudinar. Titlul **ROMÂNIA PITOREASCĂ** obligă, cheamă la exigențe noi, pe măsura noilor vremi. Este starea de spirit cu care prefațăm acest **NUMĂR UNU** și deschidem revista, pe care o vrem un simbol de frumusețe și spiritualitate românească.

Citiți în pagina 6 saluturi adresate revistei cu prilejul apariției primului număr. Semnează: **ANA ASLAN, ALEXANDRU BALACI, F. BRUNEA-FOX, IULIU FEYES, DOMOKOS GÉZA, CONSTANTIN C. GIURESCU, EMILIAN ILIESCU, AUREL MIHAILOPOL, AUREL MORARU, FLORICA LILIANA NISTOR, MIHAI POP, GUNTHER ZEHSCHNETZLER.**

PE URMELE LUI VLAHUȚĂ

porțile omeniei

În urmă cu **șaptezeci de ani** ieșea de sub tipar cartea lui Vlahuță **ROMÂNIA PITOREASCĂ**, volum antologic de drumeție, care începea cu descrierea Dunării la Porțile de Fier. Revista noastră, înscriindu-și pe frontispiciu ilustrul titlu, demarează în călătoria sa tot cu descripția Porților dunărene. Spre deosebire de precursori, contemporanul nostru are în Porțile de Fier o geografie fundamental schimbată și cel puțin două-trei ipostaze ale spectacolului dunărean necunoscute anterior; dintre acestea, grandioasa moară de electricitate, care este sistemul hidroenergetic și de navigație, ocupă primul loc.

Ce sînt Porțile, la urma urmei? Sînt Dunăre umanizată! Barajul, ecluzele, lacul acumulat, strunele de înaltă tensiune, legătura dintre două maluri nu-s realități exclusive ale **evenimentului industrial** (cum o sugerează), nu se circumscriu materiei pe care o încap ci, deopotrivă, se reverberează în fine mutații pe plan social-politic, în stilul de viață, în psihologia și comportamentul colectivităților, în etica și spiritualitatea nouă care descind din matricea primelor. În acest context putem vorbi pe lîngă **evenimentul colaborării** prietenești între două țări socialiste vecine, simbol al forței și acțiunii comune a poporului român cu cel iugoslav, de cîteva alte dimensiuni ale grandicasei lucrări: **evenimentul social-demografic** al Porților de Fier (locul s-a populat intens), de **cel urbanistic** (noi așezări se constituie), de **evenimentul de civilizație** (regăsit în oamenii de azi sau în vestigiile străbune, de care abundă zona) și, în sfîrșit, ca o proiecție a tuturor acestora, de **evenimentul turistic** al Porților de Fier, infinitatea de posibilități pe care le etalează «piciorul de plai și gura de rai» ale bazinului de interfluvii, deoarece se inaugurează astfel evul de plenitudine al acestor locuri de virginală frumusețe. Privind lucrurile prin ocheanul viitorului, putem afirma indubitabil: totul devine turism aici!

Vara anului 1971 a fost a șasea și ultima vară a șantierului, lucrarea s-a desăvîrșit, închizînd în ea amintiri și — de ce nu? — un romantism nepereche pe care doar acest timp îl putea genera. De aproape 2000 de ani, de la Apolodor, n-a mai existat un pod peste fluviu, un drum, o poartă spre cununa Carpaților; acum acest pod, acest drum și această poartă există, noii apolodori se află întru cinstirea întregii națiuni, îi elogiem pentru neasemuita lor ctitorie. Fluviului care spală opt țări nu i s-au ridicat niciunde un colan de lumini și un monument de o atare măreție cum sînt Porțile noastre, operă magnifică, întemeiată frățește cu vecinii iugoslavi. Se spune, aproape invariabil, că apele Dunării sînt înfrînte de puterea omului; inexact, pentru că n-am făcut decît să îmbrățișăm frumos acest fluviu — veșnic liber! — pentru ca energiile lui să nu curgă nefolosite spre mare. Astfel revigorat, Danubiul nu ne desparte de vecinii de pe malul celălalt, ne apropie mai mult ca niciodată, opera fiind a bunei vecinătăți, a înțelegerii și colaborării socialiste.

Să privim panorama. O piramidă pusă invers este corpul barajului, cel mai spectaculos organ al hidrocentralei; înfipt în fluviu pe o lățime de aproape o jumătate de kilometru și înalt de peste 50 metri, acest «dop» încorporează beton și vergele de oțel de ordinul sutelor de mii de metri cubi. Cîmpurile deversoare, cum se numesc fagurii piramidei răsturnate, patrusprezece la număr, strecoară pînă la peste 20 000 metri cubi de apă pe secundă, debit de apogeu al Dunării; fulgerul smuls este prelucrat în cele două centrale-gemene implantate în marele zid de unde energia țîșnește radial prin firele care o duc departe. Subteranele barajului sînt palate, în acord cu strălucirea și puritatea «aurului alb» pe care îl produc. Să nu-i mai spunem barajului baraj, e un munte viu acesta, nucleul de frenetică viață a Porților Omeniei.

Am privit Muntele Viu cu atenție și m-am convins că are două fețe, două măști diametral opuse; una gravă, cea de apus, în amonte, cu ciurda berbecilor de fier-beton, care împung Dunărea crescută lacustru, împotrivindu-i-se cu toată forța, și cea de a doua față, orientată spre est, în aval, respirînd eliberarea de efort, prin arhitectonica limpede, de un geometrism elevat, a uzinelor hașurate cu pilaștri albi-verticali. În masca dintîi regăsesc furia elementelor, zbuciumul spumegos, cu «gherdapuri», de care vorbea mai demult Vlahuță, în timp ce a doua mască e metafora acestui timp, sugerînd elan, dominarea mișcărilor oarbe, strălucirea soarelui rațiunii.

Constructorii pleacă, rînd pe rînd, își iau rămas bun de la zidirea ai cărei autori sînt; rămîne pe loc «bijutierul», un inginer de marcă, însoțit de o mînă de meseriași excelenți. Aceștia vor mai sta aici cel puțin un an, să facă ce? Întreaga toaletă a colosului: amenajarea de galerii pietonale, lucrări de finisaj, placaje cu marmură, decorațiuni de interior și exterior, jardiniere, jocuri de apă s.a.m.d. «Bijutierul», acest ultim mohican pregătește Porțile pentru «ieșirea lor în lume», le prepară pentru turism.

Padinile malului românesc al Dunării par lung convoi de elefanți care ar fi încremenit într-un generos basorelief; zic astfel deoarece țărmul e sculptat centimetru cu centimetru. Dantela de viaducte, tunele, șosele suspendate nu contenește pînă la Cerna, care formează un golf danubian, tolănit ca o superbă felină la picioarele Orșovei noi, orașul-potcoavă. Multe se vor schimba în acest estuar al Porților, unde totul e nou și casele stau terasat, parcă meditînd la destinul care li se hărăzește. N-ar trebui să treacă prea multă apă pe Dunăre pînă să ajungă urbea asta la animația pe care o merită; liniștitul golf e croit pentru o multicoloră flotilă de agrement, pentru schi nautic, pentru jocuri, în timp ce țărmul își cere chiparoșii, smo-

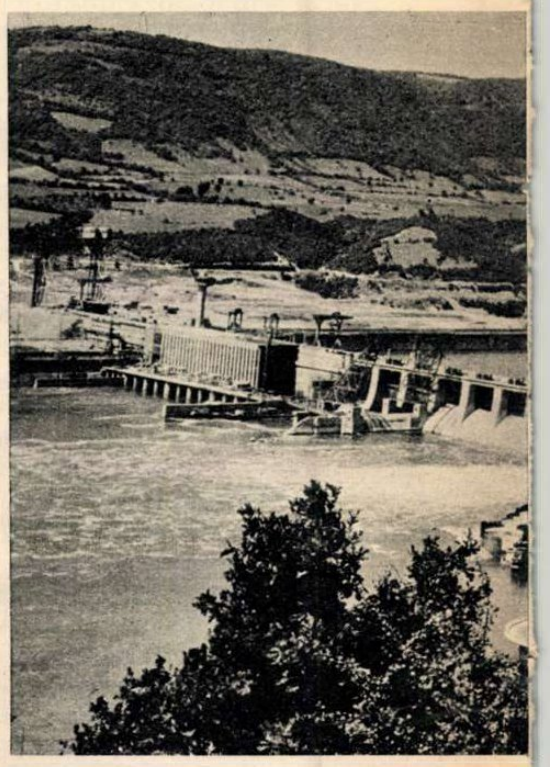

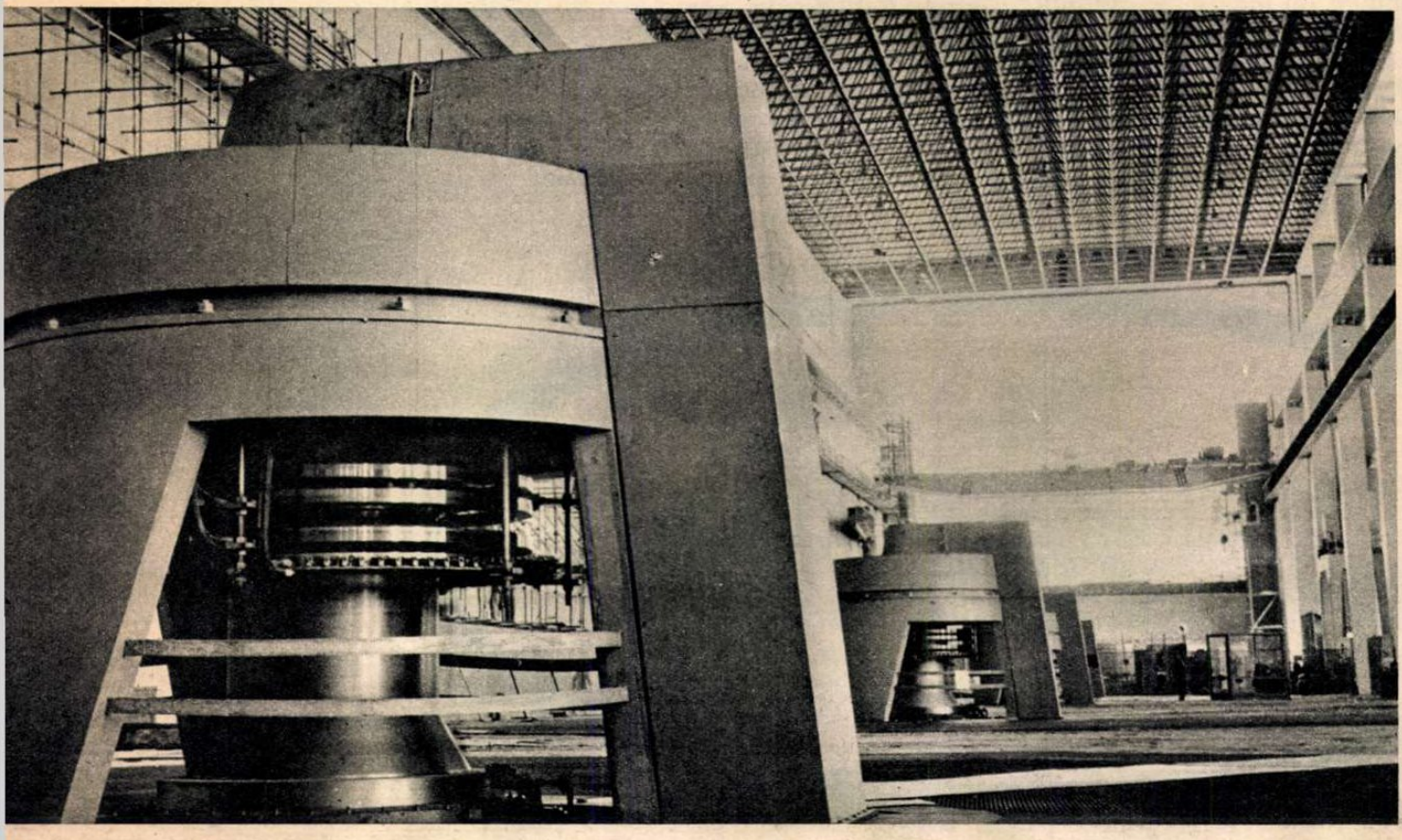

«Construirea acestei gigantice hidrocentrale este un simbol al bunelor relații dintre noi, al prieteniei româno-iugoslave. Ea demonstrează ce pot realiza două popoare care construiesc orînduirea socialistă, sînt stăpîne pe destinele lor și hotărîte să colaboreze în toate domeniile de activitate. Hidrocentrala aceasta, digul care leagă cele două maluri ale Dunării și apropie și mai mult popoarele noastre, este într-un anumit sens o construcție comună; ea contribuie la întărirea economiei fiecăreia din țările noastre, la consolidarea independenței și suveranității lor naționale»

NICOLAE CEAUȘESCU

«Cele două țări socialiste, România și Iugoslavia, au determinat acest fluviu să servească interesele socialismului, să servească interesele popoarelor noastre, pentru a putea ridica și mai repede nivelul de trai al oamenilor muncii din țările noastre. Este un exemplu că popoarele noastre pot colabora împreună și mai bine, în interesul ambelor țări»,

IOSIP BROZ TITO

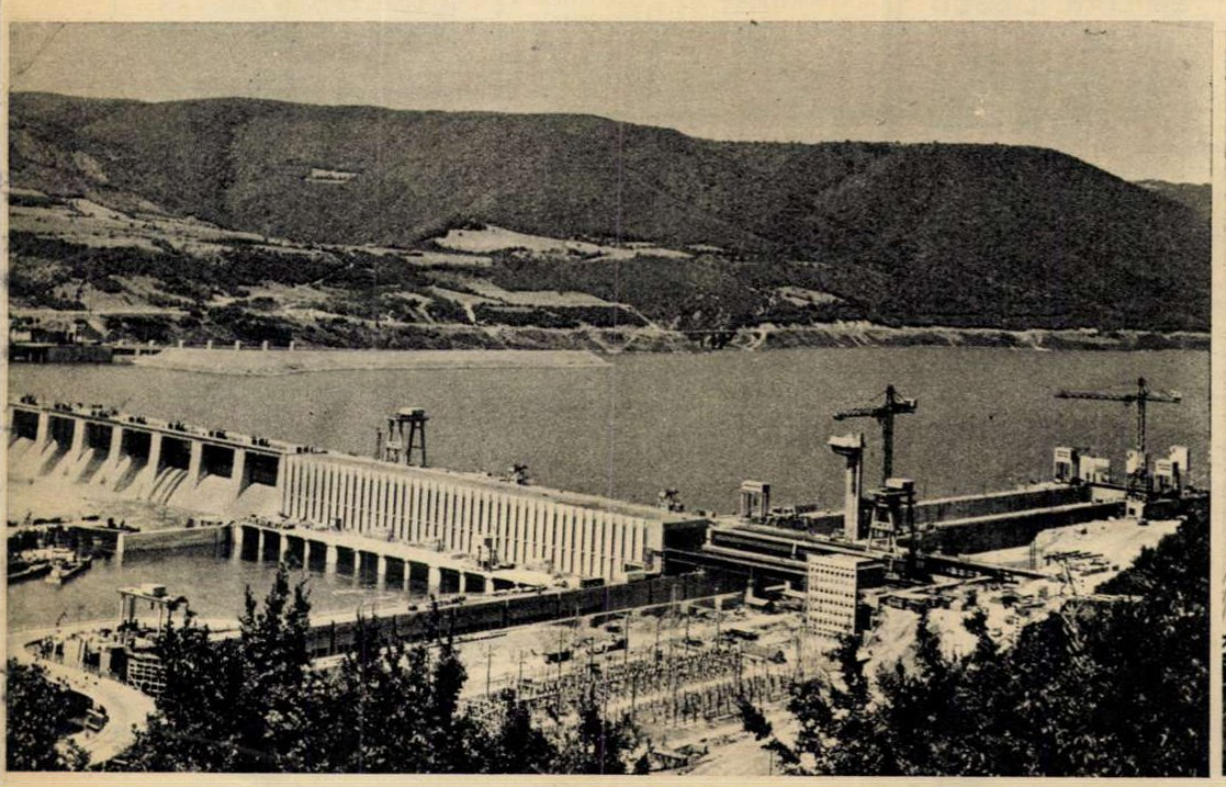

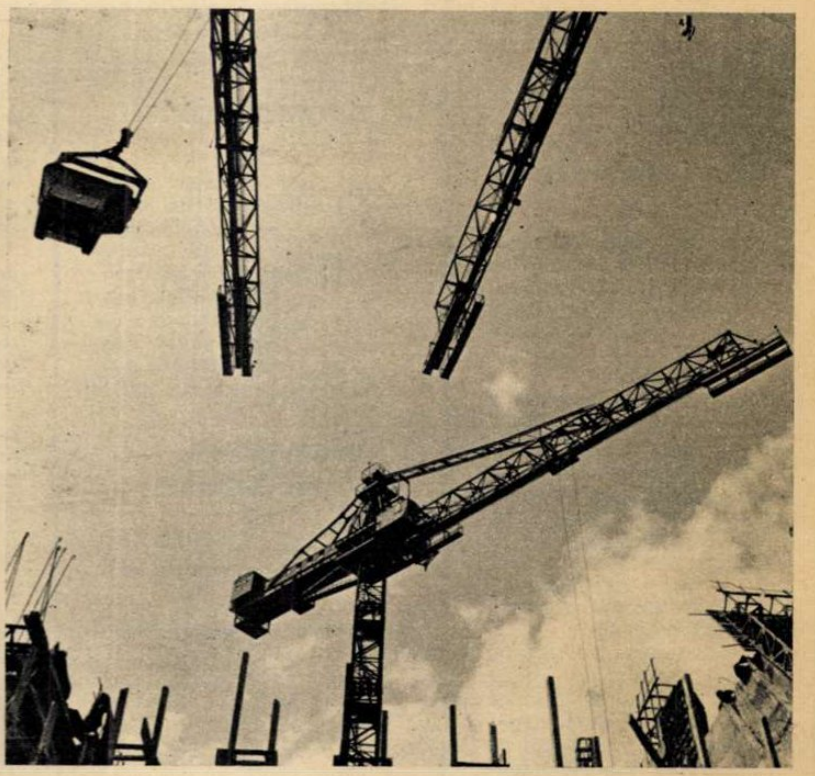

chinii, citricele, vegetația luxuriant-mediteraneeană pe care clima locală o confirmă, în timp ce orașul-potcoavă ar găzdui festivaluri și expediții în rezervația de frumusețe a acestui bazin omogen, de unică constituție și varietate.

Încotro e de mers din Orșova sau de la Turnu Severin, orașele Porților? Înainte de toate, în clisura Cazanelor, defileul cel mai spectaculos al Dunării; o astfel de barieră de stînci nu se reeditează pe nici un alt fluviu european. Orice ambiție de a descrie acest traseu e o nevinovată glumă; Cazanele trebuie văzute. Tabula Traiana, înfiptă undeva în roca malului stîng, e actul heraldic al descendenței noastre romanice, din care citim pe nerăsuflate evenimentul atît de îndepărtat al formării limbii și poporului român, ca dintr-o pagină de letopiseț. Coborînd în sensul apei, în aval de Porți, te întîmpină o spinare de cămilă pietrificată; e un fragment ce supraviețuiește din podul lui Apolodor, damaschinul. La doi pași, pe o tipsie de castru ce reînvie Drobeta, se află Muzeul Porților de Fier, templu spiritual de o remarcabilă sugestie și bogăție, a cărui însemnătate este, indubitabil, națională: un generos acvariu găzduiește, într-o sistemă enciclopedică, vietățile fluviului. Vestigii de tot felul recompun istoria milenară a românilor cu argumente de arheologie, etnografie și artă, încît civilizația carpato-dunăreană apare în structura și sintezele pe care le binemerită.

Pe insula Șimian, pînă ieri pustie, a migrat mediul balcano-medieval de la Ada Kaleh; insula-cu-fes se instalează pe noul soclu printr-un uriaș efort restaurator, surclasînd nostalgiile și interesul pe care le cîștigase cîndva originalul. Noul Ada Kaleh este născut-crescut pentru turism.

Mai e de mers apoi, din Turnu Severin sau Orșova, pe Cerna în sus, vale care încîntă prin sălbăticie și subjugă prin armoniile traversate, introducîndu-ne, bunăoară, în lumea Domogledului, univers faunistic și floral aflat sub ocrotirea statului. La poale șed pe izvoare fierbinți Herculanele, tămăduind oamenii de peste 2000 de ani în numele lui Hercules, foarte pămînteanul zeu al puterii, pe care atît de viu l-au evocat la Roma legiunile care fuseseră în Moesia și pe locul numit Ad Mediam (Mehadia de azi) rostind miracolul izvoarelor sfinte (Ad aquas Herculi sacras). În culmea Cernei sînt hilarele chei Corcoaia, parcă tăiate cu tirbușonul în masivul calcaros. Apa Topolniței are labirinturi subterane și iscă ecouri în cea mai întinsă și mai imprevizibilă orgă de piatră din România, peștera cu același nume. Capriciosul lac Zătonul, semănînd cu un cioc de papagal, ba seacă ba se umple, dînd fast altui monument natural cu care se învecinează: Podul natural de la Ponoare, carcasă ogivală de peșteră surpată, ținînd în spate șoseaua spre munți. Sîntem în podișul Mehedinților, în preajma întinselor păduri în coama cărora ard primăvara candelabre florale de Syringa vulgaris, înmiresmatul liliac, ce inundă culmile cu flori albe, bleu-roșcate și mov, instalînd primăvara pe plaiuri și colnice; e vremea la care județele megieșe vin la «sărbătoarea liliacului», ospăț geto-dacic, de tip dyonisiac, cînd oamenii aduc laudă pădurii, aliata de totdeauna a românilor.

Dincolo de muntele cu șa e Padeșul lui Tudor, casa-fort de la Glogova, unde acesta a copilărit, și cula Vladimirescului, la Cernet, în vatra Severinului, unde îi căsăpea pe cei din tagma jefuitorilor. Toate aceste locuri sînt de văzut, de bătut cu piciorul; ele se cuprind în bazinul turistic al Porților de Fier, se leagă organic și arborescent de Dunăre. Văd un timp nu prea îndepărtat cînd acest tărîm de vis va concura, prin interes și afluență, litoralul și Delta, chemîndu-i pe oameni ca un magnet. Se va veni aici cu trenul, autocarul, vaporul și automobilul, practicîndu-se toate formele de turism: cel de sejur, de circulație sau excursia de la sfîrșitul săptămînii. Vor avea acces lesnicios și rapid marile aglomerări estivale ale Mării Negre (Mamaia, Mangalia, Varna, Burgas), ale Mării Egee (Salonicul), ale Adriaticii (Dubrovnik, Split, Rijeca, Veneția), ale lacului Balaton etc. Circulația vaselor pe fluviul modernizat va fi mult ușurată, traficul se va intensifica, populînd luciul Dunării cu nave sub toate pavilioanele. Magistrala București-Belgrad, trecînd peste coronamentul de beton al Porților, va deveni cea mai însemnată legătură cu Europa Centrală. Pentru că, ce poate fi turismul, dacă nu excelentul mijloc de a spori cunoștințele, de a fortifica tinerețea de spirit și vigoarea de trup, realizînd — nestinsă aspirație! — o tot mai largă înțelegere între semeni, sporind sentimentul de solidaritate umană.

Deci, o nouă poartă a țării și, totodată, o nouă poartă de civilizație socialistă. Vă invit, așadar: mergeți, oameni buni, cît mai des la Porțile Omeniei!

POP SIMION

drum bun!

«Prieteni cititori! Iată o revistă de mult așteptată, de mult necesară, pentru noi toți. Titlul ei, «România pitorească», prin ecourile de demult ale glasului lui Vlahuță, ne este familiar. El datează de pe vremea cînd un turist era o raritate, dacă nu chiar un om ciudat.

Salut cu entuziasm și din tot sufletul meu apariția acestei reviste, care va însemna — o dorim cu toții — cronica plastică a trăirii locurilor noastre, decorul propriei noastre existențe».

DEMOSTENE BOTEZ

●

«România pitorească» a fost prima nestemată a literaturii române în care s-a răsfrînt, poliedric, hora de frumusețe a unei țări ce nu-și poate afla termeni de comparație decît într-o geografie a esteticii.

Astăzi, omul a adăugat elemente noi cosmosului, sfîșiind aerul cu fulgerele albe ale hidrocentralelor, cu curcubeele înscrise pe cerurile de noapte de incandescența marilor furnale; roate de ape sălbatice ale țării lui Vlahuță poartă România contemporană, cu viteza electricității generale, spre treptele cele mai înalte ale modernității.

Noua «Românie pitorească», a cărei apariție o salutăm cu bucurie, va trebui să răsfrîngă în paginile ei, în osmoză, frumusețea magnifică a unei țări de vis, frumusețea destinului ei contemporan și al oamenilor vii care îl făuresc».

ALEXANDRU BALACI

●

«Revistele aflate la cel dintîi număr al lor sînt comparate cu corăbiile gata să iasă în larg. Acum, «România pitorească» e cea care se avîntă spre oceanul timpului, al cunoștințelor, al frumuseții. Îi urez un vînd prielnic!

Avînd în vedere caracterul și scopurile revistei, îmi exprim respectul și încrederea față de nava gata de drum, rugînd-o să păstreze în amintire fluturarea de-acum a batistelor, dar, mai ales, să izbutească să ne poarte — neobosită corabie vrăjită, armăsar înaripat, covor fermecat — peste apele țării, peste cîmpii și peste munți, făcînd popasuri calme și înțelepte în vechile și noile noastre orașe și sate și — ceea ce este și mai important — în inimile cititorilor».

DOMOKOS GÉZA

«Ca unul ce am făcut parte pe vremuri din Asociația «Prietenii naturii» nu uit cîtă cerneală și cîte imagini fotografice am consumat pentru a convinge pe bucureșteanul cazanier să se înfrupte, duminicile, din plăcerile recreației în aer liber. Mă bucură apariția unei publicații puse în slujba convertirii omului la drumeție, în care deliciul pitorescului se îngemănează cu sentimentul patriotic».

F. BRUNEA-FOX

●

«O bună revistă de turism, care să arate atît vizitatorilor români cît și celor străini frumusețile naturale ale țării noastre, mărturiile memorabile ale trecutului și rezultatele eforturi constructiv contemporan, este o necesitate a vremii. Sîntem convinși că revista «România pitorească» va corespunde acestui întreit țel».

CONSTANTIN C. GIURESCU

●

«Sentimentul de satisfacție pe care l-am trăit, ca vechi drumeț, la aflarea știrii că avem o revistă de turism este comparabil, poate, cu un vis frumos.

Ce așteptăm de la revista noastră? O activitate susținută pentru realizarea educației drumețești. Este o sarcină mare.»

EMILIAN ILIESCU

●

«Așadar, revista «România pitorească» pornește la drum! Propunîndu-și ca scop **stimularea drumeției,** *revista se va înscrie printre factorii care contribuie, în mare măsură, la păstrarea sănătății și, implicit, la prelungirea vieții.*

Organismul își găsește echilibrul nervos și fizic în mișcare. Mersul este exercițiul cel mai fiziologic, el întreține funcțiunea inimii, a circulației, mărește oxigenarea țesuturilor, întreține elasticitatea articulațiilor...

Progresele civilizației îi fac, din păcate, pe unii oameni să renunțe la mersul pe jos. Poate această inactivitate determină creșterea numărului accidentelor cardiace și vasculare.

Urez revistei succes în activitatea sa, pusă în slujba sănătății și fericirii omului!»

ANA ASLAN

●

«Vrem ca «România Pitorească» să fie un catalizator care să dinamizeze practicarea turismului în școli, uzine, facultăți, întreprinderi mari și mici; să joace un rol activ în educarea patriotică a tineretului; să îndrume pașii turistului, tînăr sau vîrstnic, spre ținuturile mirifice pe care le-a presărat pretutindeni pe pămîntul României, spre comorile spirituale ale poporului, spre locurile care stau mărturie ființei neamului nostru de-a lungul secolelor de istorie.

Vom avea atunci o revistă care va oglindi preocupările și năzuințele noastre, ale celor care iubim drumeția și frumusețile acestei țări, făurite de natură sau de mîna harnică a omului contemporan, mîndria evului nostru socialist».

AUREL MORARU, maistru la Uzinele «Republica» — București

«Cred că o asemenea publicație va fi în cel mai înalt grad **a tineretului,** *deoarece nimeni nu este, mai mult ca el, atît de avid de cunoașterea plaiurilor natale — vatră strămoșească în care istoria a plămădit din virtuți și arderi nobile destinul poporului român, chipul de neasemuită frumusețe al României, conturat în anii socialismului.*

Biroul de Turism pentru Tineret speră că și cercurile de turism din cadrul organizațiilor U.T.C. vor găsi în paginile revistei acele articole inspirate, competente, realizate în notă specific tinerească, care să le dea impulsuri și să contribuie la perfecționarea activității lor. Exprim dorința biroului nostru și a activiștilor organizațiilor U.T.C. de a sprijini eforturile depuse de revistă pentru ca ea să fie ancorată în miezul preocupărilor noastre, și, în general, al mișcării turistice din România.

Un cald și din inimă salut tineresc!»

IULIU FEJES Președintele Biroului de Turism pentru Tineret

În fiecare dimineață
Tai calupuri de ceață
Dezvăluind
Fecioarelor mele
Pădurile
Și apele.
Și munții.

Intraductibilă fericire
Cînd strîng: brîndușe
Pentru voi!
Azi,
Mîine,
Poimîine...

. . . . . .

...iertați-mă
Sînt un fotograf sentimental.

. . . . . .

ROMÂNIA PITOREASCĂ
Face
Primul pas.
— SĂ CÎNTE CETERA!...

A. MIHAILOPOL

«Cu mare satisfacție am primit știrea înființării revistei pentru turism «România Pitorească», lipsa unei asemenea publicații făcîndu-se simțită mai ales în rîndurile tineretului, amator de turism. Așteptăm de la această revistă mai mult decît un îndemn la drum; vrem să ne fie o călăuză documentată, să ne ajute să cunoaștem cît mai amplu frumusețile și transformările înnoitoare ale întregii noastre patrii».

GÜNTHER ZEHSCHNETZLER, cl. XII, liceul 21 — București
ghid B.T.T.

•

«Folclorul și turismul sînt doi termeni tot mai des asociați în contextul lumii moderne. Sper ca asocierea să fie folositoare și păstrării culturii tradiționale și vieții folclorice contemporane și dezvoltării turismului. Cu acest gînd, cu această speranță, salut apariția revistei «România Pitorească», nădăjduind să fie o călăuză utilă și pentru cei ce vor să cunoască marea varietate a comorilor folclorului nostru».

MIHAI POP

•

«Aștept să citesc în coloanele revistei «România Pitorească» reportaje însoțite de multe fotografii, eventual în culori, privind locurile mai puțin cunoscute, «pitorești», dar în același timp accesibile tuturor. În dubla mea calitate, de organizator turistic și ghid, aș vrea să citesc în paginile acestei reviste o serie de articole, cuprinzînd observații, sugestii, soluții, opinii pentru îmbunătățirea activității turistice, precum și noutăți turistice, sfaturi. Ne-ar bucura să găsim, din cînd în cînd, o rubrică rezervată turismului studențesc».

FLORICA LILIANA NISTOR
studentă, anul V, Facultatea de limbi germanice — Universitatea București

PLEDOARIE PENTRU...

Foto: ION PETEU

drumeția de iarnă în Carpați

Dintre toate anotimpurile muntelui, iarna este cea mai punctuală la întîlnirea cu lumea alpină. Ea sosește acolo sus, pe culmi, la timpul sorocit, numai nouă ni se pare că e grăbită, celor care ne mai desfătăm cu miresmele unei toamne dulci, aici jos, la cîmpie.

Iarna alpină este anotimpul bucuriei de a trăi, o bucurie pe care ne-o oferă cu dărnicie o singură zi însorită, petrecută pe întinderi albe, ușor vălurite, sub atingerea plăcută a razelor unui soare molcom, alunecînd pe schiuri și uitînd că în aceleași ceasuri, pe alte culmi montane, bîntuie poate marile răbufneli ale stihiilor iernii. Și nu este, credeți-mă, bucurie mai mare, printre nenumăratele pe care ni le rezervă drumeția de munte, decît aceea de a te ști stăpîn pe spații și distanțe, în vreme ce schiurile care te poartă lasă în urma lor două linii paralele, ca la o lecție de geometrie, pe tabla albă a universului alpin... Pentru cel ce a învățat să se servească de schiuri, ca simplu mijloc de deplasare, cîte posibilități, cîte variate prilejuri de a practica drumeția de iarnă pretutindeni în Carpații românești!

O astfel de drumeție nu se face — însă — pe pîrtiile din jurul marilor stațiuni pentru sporturile de iarnă; ea trebuie practicată în cuprinsul unor zone montane cu orizontul incomparabil mai larg, pe spațiile vaste de pe spinările Cindrelului sau Șureanului, de pildă, plecînd de la Păltinișul Sibiului sau Obîrșia Lotrului, pe înaltele spinări ale Godeanului și Retezatului, plecînd de la Baleia sau Buta, pe culmile Țarcului, plecînd de la Muntele Mic, pe văile Retezatului din jurul cabanei Pietrele sau pe acelea ale Făgărașului, din ținuturile montane ale Surului, Bîlii, Podragului și Sîmbetei, ca și pe interminabilele picioare de munte de pe versantul sudic al aceluiași mare masiv, din jurul lacului de acumulare Vidraru — Cheile Argeșului.

Sînt drumuri de iarnă pentru cei îndrăzneți, pentru cei bine pregătiți, pentru temerarii iubitori de senzații și impresii mai greu de întîlnit aiurea.

Excepționale posibilități pentru ture de iarnă memorabile, cu largi perspective în spațiile dimprejur, ne pot oferi și munții Iezerului, munții aceștia atît de puțin vizitați dar atît de accesibili, a căror cunună de culmi înalte se strînge în jurul unui singur adăpost: cabana Voina-Păpușa. Iar pentru începătorii în ale drumeției de iarnă, Bucegii rămîn aceeași neîntrecută școală, așa cum au fost întotdeauna pentru drumeția de vară sau pentru alpinism, cu marele lor număr de adăposturi bine amenajate pentru iarnă, cu ușurința de a ne deplasa pe schiuri în lungul și latul «podurilor» înzăpezite de pe platforma lor înaltă, cu recentele instalații tehnice care ușurează considerabil accesul spre culmi.

Și dacă școlii din Bucegi îi vom alătura terenurile de pe Diham sau Gîrbova, cu marea lor accesibilitate și amenajările cunoscute, vom constata (pentru a cîta oară?) că Valea Prahovei rămîne axul principal al singurei zone carpatice unde practicarea sporturilor de iarnă se îmbină armonios cu drumeția de munte. Și să nu uităm că posibilitățile de a face drumeție de iarnă nu se limitează la cele amintite, ci pot fi extinse de la același important centru hivernal care este Predealul, spre Piatra Mare sau spre Munții Ciucașului, peste culmile joase și largi de la izvoarele Doftanei și Tîrlungului.

În sfîrșit, un veritabil paradis al drumeției pe schiuri ne așteaptă în mijlocul Munților Apuseni, fie în jurul stațiunii Stîna de Vale, fie în împrejurimile Padișului sau Băișoarei, pe muntele Vlădeasa, pe spinările Bătrînei sau pe «podurile» Muntelui Mare, pe picioarele ondulate și prelungi ale munților Bihorului și Gilăului...

Tututor celor care se vor arăta interesați de această versiune albă a drumeției de munte, autorul acestor rînduri le urează cu nostalgia unei vîrste ireversibile: schiuri bune și mult noroc!

I.I. DUNĂREANU

a i p

PREMIERE ȘI PERFORMANȚE '71

carpații românești

Peretele Gălbinelelor. Alpiniștii Dumitru Chivu și Nicolae Naghi de la clubul A.S. Armata Brașov au realizat, la 22 ianuarie 1971, prima escală de iarnă a traseului celor Trei Surplombe din Peretele Gălbinelelor-Bucegi. Datorită unei remarcabile pregătiri, cei doi alpiniști au parcurs traseul într-o singură zi (inclusiv plecarea și întoarcerea la Bușteni).

Fisura Albastră. A doua escaladă de iarnă a FISURII ALBASTRE din Peretele Văii Albe-Bucegi, pe traseul direct, a fost realizată în două zile (28—29 ianuarie 1971) de către alpiniștii Iosif Ghetie și Cezar Manea, de la Clubul Sportiv Universitar București. După cum se știe, premierea

de iarnă a acestui traseu aparține regretatului alpinist Igor Popovici, care a parcurs traseul în zilele Anului Nou 1962, împreună cu Robert Domnești eanu.

Traversarea Carpaților Meridionali. Cea mai dură încercare de rezistență pe care o oferă Carpații iarna a fost trecută cu succes în 1971 de către un număr record de alpiniști, aparținînd cluburilor Dinamo-Brașov, Celuloza-Zărnești, **Sănătatea-București (două echipe)** și C.F.R.-Petroșani. Distanța de 250 km, dintre Băile Herculane și Sinaia, a fost parcursă în ambele sensuri, pe parcursul a 4—5 săptămîni, pe linia de creastă a munților Cerna, Godeanu, Retezat, Parîng, Lotru, Făgăraș, Piatra Craiului și Bucegi.

Simultanul Carpaților. Traversarea simultană a întregului lanț carpatic de către un mare număr de echipe a reușit. În ciuda vremii nefavorabile, din perioada 20—26 februarie 1971, toate echipele au făcut eforturi deosebite pentru a parcurge traseul.

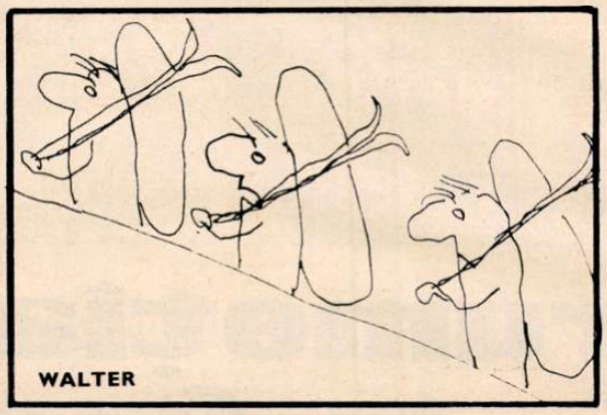

WALTER

alpi

Moda de a coborî pe schiuri (de lungime normală) șistoacele și pereții de gheață cu înclinare de 50°—60° ai Alpilor ia amploare (pînă în prezent — miraculos! — nici un accident). Performerul anului 1971 este tînărul alpinist tirolez Heini Holzer, care a reușit coborîrea feței nord-vestice a «Reginei Dolomiților» Marmolada. Holzer a urcat cu forțe proprii traseul de coborîre, cărîndu-și singur întregul echipament.

200 km parcurși în 50 de zile, cu schiurile în spinare sau în picioare. Aceasta este performanța a patru alpiniști austrieci conduși de Robert Kittl. Între 21 martie și 29 aprilie 1971, ei au traversat întregul lanț al Alpilor, de la est la vest, de la Pădurea Vieneză pînă la Nisa, în condițiile iernii alpine.

himalaia

Makalu (8 481 m) a fost urcat pe un nou traseu — contrafortul vestic, de către francezi, la 23 mai 1971. Este a treia ascensiune a acestui optmiar.

Alpiniști japonezi au parcurs în premieră fața vestică a muntelui **Manaslu** (8 156 m), la 17 mai 1971.

A cincea ascensiune a vîrfului «cel mai ucigaș» din Himalaia, Nanga Parbat (8 152 m) a fost realizată de către alpiniștii Ivan Fiala și Michel Oralin, membrii unei expediții cehoslovace. Cei doi alpiniști au atins vîrful la 11 iulie 1971, urmînd, probabil, traseul «clasic» al lui Herman Buhl. Neîngăduindu-și nici o zi de repaus, și mergînd în medie 10 ore pe zi, ei au înregistrat o medie zilnică de 48 km.

Traseul Walter Barotti—Toni Gobbi din Grand Pilier d'Angle a fost parcurs pentru prima oară în timpul iernii de către alpiniștii polonezi Dworak, Kurczab, Potrowski și Mroz.

SCHI FĂRĂ PROFESOR

mihai bîră

vă sfătuiește (I):

schiul începe obligatoriu cu pregătirea fizică

Să nu sperați
că,
citind acest articol,
veți amenința
virtuozitatea lui Killy,
ori titlurile naționale
ale lui Cristea...
(din partea autorului)

Cunoscătorii spun că nimic nu este mai favorabil pentru sănătate și mai exaltant pentru spirit, decît o săptămînă de schi la munte. Comparînd, unii dintre ei apreciază că valorează cît trei săptămîni de vacanță de vară. Și eu cred că au dreptate. Așa este! **Cu condiția** ca această vacanță să fie bine pregătită, să fie precedată de un program de punere în condiție — simplu și confortabil. Altfel, riscă să se transforme într-un chin, să devină o sursă de continue enervări, o ratare penibilă.

Știm că eforturile mari și prelungite vă sperie, dar, vacanța dumneavoastră, **sănătatea** dumneavoastră, în primul rînd, depind de o obișnuință cotidiană, de exercițiu fizic și mișcare, concepute, în joacă, ca o înviorare organică, stimulatorie.

Așadar, dacă vreți **să vă bucurați din plin** — la orice vîrstă — de marile plăceri pe care vi le rezervă schiul, nu nesocotiți recomandările de mai jos:

PREGĂTIREA

Schiul este un sport care pretinde un **minimum de suplețe** musculară. Nu se poate trece fără sancțiuni (febră musculară) de la lenea musculară la exercițiul viu și susținut practicat în aerul pur al înălțimilor. De aceea primul nostru sfat: **gimnastică** — nu multă... dar zilnic.

EXERCIȚII PENTRU PICIOARE: 1. din poziția stînd, cu călcîiele lipite, brațele pe șold, ridicați-vă pe vîrful picioarelor. Executați o genoflexiune — cu un timp de oprire în po-

i n à

1. Genuflexiune
2. Flexiuni laterale cu transfer de greutate
3. Balans antero-posterior al piciorului
4. Balans lateral
5. Genuflexiunea alternativă pe cîte un picior

Desenele autorului

ziția cea mai joasă — după care reveniți în poziția inițială. Reluați exercițiul în cîteva reprize a cîte 15—20—25 de mișcări înlănțuite. În pauză, exerciții de respirație.

2. Din poziție depărtată, cu picioarele distanțate la aproximativ 40 cm și cu greutatea corpului repartizată egal, flexați alternativ un picior, apoi altul, transferînd și greutatea corpului pe piciorul îndoit. Începeți cu semiflexiuni, apoi continuați cu flexiuni complete, ample. Fortificînd musculatura și dînd suplețe articulațiilor, acest exercițiu vă pregătește pentru toate procedeele tehnice ale schiului, care necesită transfer de greutate de pe un picior pe altul (exemplu: ocolire din plug, șternbogen, șterncristiania etc.).

3. Din poziția stînd, cu picioarele apropiate și mîinile pe șold, ridicați un picior în unghi drept, la orizontală, balansați-l (cît mai sus posibil) spre înapoi, apoi reveniți și încercați și cu piciorul celălalt. Se pot face și reprize de cîte 10—12 mișcări pe un picior și apoi pe al doilea.

4. Din poziția stînd, cu picioarele apropiate, brațul drept atîrnînd de-a lungul corpului și cel stîng pe șold, ridicați piciorul stîng în lateral, cît mai sus posibil. Repetați de 10—15 ori mișcarea, apoi schimbați piciorul. Cu timpul, veți putea executa și alternativ această mișcare, printr-o săritură (de 2 ori) pe piciorul de sprijin, însoțită de balansul lateral al celuilalt.

5. Din poziția stînd, cu picioarele apropiate, brațele întinse înainte, la orizontală, ridicați piciorul drept și flexați progresiv piciorul stîng, marcînd și un timp de oprire la o poziție semiflectată. Reluați exercițiul, schimbînd alternativ piciorul. Se pot face și reprize de cîte 8—10 mișcări pe același picior, după care se schimbă piciorul de sprijin. Dacă întîmpinați dificultăți la acest exercițiu, el poate fi considerabil ușurat dacă nu mai țineți brațele înainte, ci unul pe șold, iar cu al doilea (cel din partea piciorului de sprijin) vă ajutați de marginea patului, de spătarul unui scaun etc.

6. Din poziția semiflectată, cu coapsele orizontale, brațele semiflectate înainte, executați sărituri pe loc, pe toată talpa piciorului sau în deplasări în zig-zag, cu opriri intermediare în aceeași poziție. În doi, acest exercitiu se poate transforma foarte bine într-o «luptă a cocoșilor», cînd, stînd față în față, se execută sărituri pe loc (pe toată talpa și nu numai pe vîrfuri) în timp ce cu brațele, cu palmele, încerci să dobori adversarul, împingîndu-l în palme.

7. **SĂRITURI:** din poziția stînd, cu picioarele apropiate și mîinile pe șold, ridicați-vă pe vîrful picioarelor, flexați genunchii, apoi extindeți brusc, printr-o detentă ce provoacă o săritură în înălțime, cădeți pe vîrful picioarelor, flexați ușor genunchii pentru amortizare, după care, reveniți. Acest exercițiu va înlesni mai tîrziu însușirea desprinderii și descărcării la studiul cristianelor. Săriturile cu coarda sînt un exercițiu util și complex, dar pentru a fi și mai aplicativ schiului — descărcărilor prin sărituri folosite în șerpuiri — exersați săriturile cu coarda păstrînd permanent tălpile paralele cu solul și reluînd contactul cu solul pe toată suprafața tălpii.

Desigur, exemplele noastre nu sînt limitative. Ele sugerează un minimum necesar, pentru antrenarea picioarelor, deosebit de solicitate în practicarea schiului.

Vă sfătuim, în încheiere, să includeți cele cîteva exerciții speciale — prezentate mai sus — într-un ansamblu de alte mișcări pentru brațe, corp și articulații — aceleași pe care le-ați executat ca școlari. Și, nu uitați: Perseverați! Unul din secretele schiului — ale sportului în general — este perseverența. Succesul se obține prin repetiție... chiar prin repetarea unui șir de insuccese momentane.

Citiți în numărul viitor: **«ȘI ACUM — PE SCHIURI!»** (• Primii pași pe zăpadă • Schimbarea direcției de înaintare • Urcușul și coborîrea • Oprirea și frînarea) SUCCES!

NOTA BENE

POTECI IMPRACTICABILE, PERICULOASE: în Bucegi, poteca de pe **Plaiul Pietrei Arse, drumul Urlătorilor, Valea Jepilor** sînt interzise din cauza pericolului de avalanșe; **Valea Cerbului** — impracticabilă în prima parte a iernii, din cauza zăpezilor mari, netasate; creasta **Bucșoiului,** acoperită cu o platoșă de gheață, are, pe alocuri, cornișe. Creasta **Pietrii Craiului** și creasta **Făgărașului** sînt accesibile numai alpiniștilor experimentați, echipați cu material tehnic adecvat.

LA CELE MAI MICI SEMNE DE OBOSEALĂ — ATENȚIE! O simplă senzație de amețeală poate fi, uneori, primul indiciu că organismul a fost supus unei intense suprasolicitări. Cîteodată, ca urmare, pot surveni leșinuri. În astfel de situații, primul ajutor constă în aplicarea unor tampoane umede pe fața și pe pieptul persoanei leșinate, în degajarea îmbrăcămintii prea strîmte care stînjenește normala circulație a sîngelui. După revenirea cunoștinței — o cafea cu mult zahăr sau o înghițitură de alcool sînt primele întăritoare. Identic este primul ajutor și în stările de slăbiciune (dureri în regiunea cordului, stare anxioasă, ritm anormal al pulsului) ce pot apare, brusc, la bolnavii de inimă. Pentru a preveni accidente cu urmări grave, cardiacii (sau chiar persoanele care manifestă tulburări susceptibile a fi cardiace) vor întrerupe obligatoriu drumeția, la cea mai mică indispoziție. Un popas mai îndelungat la primul loc sigur și consultul unui medic sînt absolut necesare.

OCHELARII DE SOARE — NU NUMAI O COCHETĂRIE! Datorită aerului pur, reflexiei puternice a zăpezii, radiația ultravioletă este cu mult mai puternică la altitudine, putînd atinge valori de 16 ori mai mari decît cele normale. (Fiți atenți, în special, la lumina solară difuză, pe timp de ceață). **«Orbirea la zăpadă»** este rezultatul radiației excesive și se anunță prin fenomene de oboseală a ochilor, prin senzații de arsură, dureri și lăcrimare. Repaosul cît mai grabnic la cabana cea mai apropiată, într-o încăpere întunecată, compresele reci — sînt remediul indicat. Preîntîmpinați însă aceste neplăceri purtînd ocelari protectori sau o simplă mască de carton, prevăzută cu fante pentru vedere.

FRIGUL — INAMICUL Nr. 1. Nu neglijați aceste prime semnale: apatia, oboseala și, mai ales, somnolența. Înseamnă că organismul este supus intens acțiunii frigului, care produce, în special, tulburări circulatorii (constricții vasculare), ca și **dereglări ale sistemului nervos.** Cele dintîi măsuri: mișcare pentru a activa circulația sanguină, masaj; ceai sau cafea (alcoolul interzis). În cazuri mai grave — leșin, de exemplu — persoana bolnavă va fi transportată de urgență la cabană; se va masa corpul cu prosoape calde; se va controla respirația, făcîndu-se, la nevoie, respirație artificială. Atenție: frigul acționează asupra țesuturilor asemeni unor arsuri. Pot apare **degerături.** În degerăturile de gradul I (înroșirea pielii) se vor face frecții cu zăpadă sau băi locale reci, încălzite treptat. În degerăturile de gradul II (apariția veziculelor) și gradul III (modificări pînă la cangrenă), se va aplica un pansament steril și persoana va fi transportată la spital. Primele măsuri de ajutor: transportarea accidentatului într-o cameră cu temperatura puțin peste 0° sau introducerea lui într-o baie cu apă rece care apoi se încălzește treptat. I se vor da bolnavului lichide reci, apoi, după recăpătarea temperaturii normale, lichide calde. Pentru că degerăturile nu apar brusc (cele dintîi simptome sînt senzații de amorțeală sau insensibilitate, dureri ale locurilor degerate), posibilitatea de prevenire este cea asupra căreia trebuie să insistăm. Și nu uitați: îmbrăcăminte călduroasă, evitarea oboselii, alimentație suficientă și cît mai multă mișcare.

UN ULTIM SFAT: Nu plecați pe munte de unul singur, — nu se știe cînd veți avea nevoie de ajutorul cuiva!

W. KARGEL

R.P. CLUB

UN TRASEU INEDIT

BUILA VÎNTURARIȚA

Fără îndoială că în țară sînt puține locuri în care se mai pot face, în premieră, trasee de mare anvergură pe linii clasice de escaladă. Marile probleme alpine din Peretele Văii Albe și chiar din Cheile Bicazului au fost în general rezolvate. De aceea, bucuria descoperirii unei noi zone alpine: Buila Vînturarița — nume ce trezește nedumerire chiar și pentru cunoscătorii muntelui — a fost mare. Mai ales că — aveam să apreciem unanim — ne aflam în fața celor mai frumoase chei din țară.

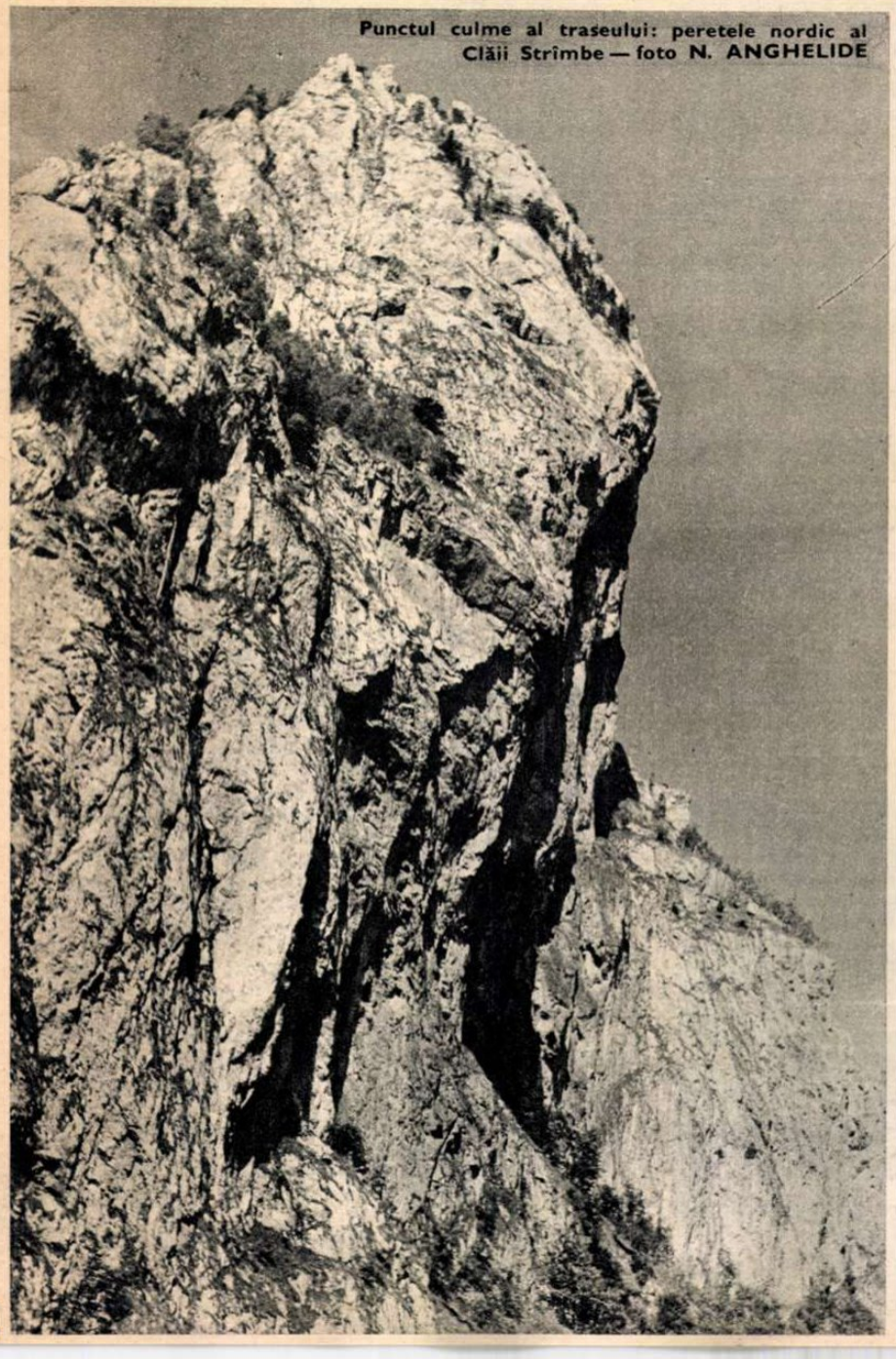

Punctul culme al traseului: peretele nordic al Clăii Strîmbe — foto N. ANGHELIDE

La inițiativa revistei noastre, alpiniștii de la Clubul universitar I.P.G.G. — București organizează duminică 27 februarie, o excursie specială în noua zonă alpină Buila Vînturarița. Cei ce doresc să participe la această excursie se pot adresa direct Secției de alpinism a Clubului universitar I.P.G.G. București, str. Aviator Traian Vuia nr. 6, telefon 12.77.96.

N.B. TURIȘTII CARE DESCOPERĂ, IDENTIFICĂ, STABILESC NOI ZONE ȘI TRASEE TURISTICE ȘI CARE DORESC, TOTODATĂ, SĂ IA INIȚIATIVA ORGANIZĂRII UNOR EXCURSII SPECIALE PE ACESTE TRASEE SÎNT RUGAȚI SĂ SE ADRESEZE RUBRICII R.P. CLUB

Într-adevăr, regiunea este puțin cunoscută deși pe Valea Cheii, centrul de atracție al masivului, circulau cu 20—25 ani în urmă, două decovile, iar o linie de funicular transporta lemnul pînă-n Valea Lotrului, amintind prin lungime linia Bolboci — Bușteni din Bucegi.

Geografic încadrat în munții Căpățînii, deși înălțimile nu depășesc 1900 m, masivul Buila Vînturarița se detașează net, în întinderile de brad și foioase, prin creasta de calcar — veritabilă miniatură a Pietrii Craiului — care se rupe brusc în dreptul Văii Cheia dînd naștere unor pereți impresionanți. Se remarcă în mod deosebit Vf. Clăii Strîmbe, nume adecvat surplombelor și tavanelor aninate deasupra golului, menite, parcă, să-l înfricoșeze pe cel ce, stînd la baza lor, își propune o escaladă.

Sălbăticita regiune dispune, totuși, de mai multe drumuri pe care accesul se face relativ ușor, porțile de intrare în masiv fiind cunoscutele localități Olănești și Bistrița.

Pentru a ajunge în zona văii Cheia-Comarnice, punctul cel mai comod de plecare este stațiunea balneo-climaterică Olănești. Ajunși în centrul orașului, trecem Valea Olănești urcînd la șoseaua de circulație forestieră ușor de recunoscut prin prezența unei bisericuțe de lemn a cărei turlă ascuțită e vizibilă din depărtare. Este bisericuța cîntată de Goga strămutată tocmai din Albac (M. Apuseni).

Urmînd șoseaua forestieră mergem de-a lungul văii Olănești, cale de 13 km, pînă ajungem la IFET Mînzu. De aici, urcăm cîteva serpentine strînse pe coastele din stînga văii ieșind după 20 de minute într-un punct marcat de o troiță de unde avem în față prima imagine a cheilor. Urcînd în continuare culmea spre dreapta, pe o potecă bine bătută, ne vor apare în cale, după circa 40 de minute, două mici colibe, bune adăposturi pentru vreme potrivnică. Belvederile aflate la începutul acestei porțiuni, completează priveliștea spre Valea Cheii, dominată acum de Claia Strîmbă.

Drumul continuă printr-un urcuș de cîteva minute, ca apoi să se angajeze pe o curbă de nivel, spre stînga, timp de alte 15 minute. Serpentine largi bine conturate ne conduc într-o șa pe culmea Stogul-Stogșoarele în punctul numit «La Masă». O coborîre rapidă, de 20 de minute, ne scoate pe malul rîului Cheia în imediata apropiere a cantonului forestier ce se află pe malul opus, într-o poiană.

Singura posibilitate de adăpost, cantonul Cheia-Comarnice, poate găzdui în cele două încăperi prevăzute cu sobe, pe priciuri, circa 16 persoane. E nevoie de saci de dormit și de îmbrăcăminte călduroasă adecvată sezonului de iarnă. Accesul de la Olănești la IFET Mînzu și, în continuare, la cantonul Cheia nu prezintă dificultăți pe timp de iarnă, fiind ușurat de prezența marcajului turistic «bandă roșie».

Toponomia relativ săracă a regiunii, cît și precizia pe care o necesită descrierea traseelor alpine, a impus adoptarea unor noi denumiri legate de principalii pereți, brîne sau vîlcele a căror geografie o prezentăm în cele ce urmează.

Încă din timpul coborîrii spre canton, remarcăm pe partea cealaltă a văii impresionantul Perete Nordic al Clăii Strîmbe — vîrful constituind extremitatea nordică a crestei Buila Vînturarița. Creasta dantelată din partea vestică a peretelui, întreruptă în porțiunea centrală de un loc mai puțin înclinat — Creasta Fotoreporterului — a fost prima escaladă alpină din masiv. Poiana de la baza peretelui numită «La Livadă» este punctul de intrare în Peretele Nordic al Clăii Strîmbe cît și în peretele NE al Livezii cu Mesteceni.

Brîna Caprelor ce începe din extremitatea estică a peretelui ne conduce pînă-n capătul cheilor lăsînd deasupra peretele NE al Sălcetului, peretele Pintenilor și al Orgii. Santinela Cheii, văzută din acest punct, pare un imens bastion plasat la intrarea în chei.

De partea cealaltă a văii, plecînd de la punctul «La Masă», frămîntata zonă a Stogșoarelor prezintă cîteva linii clasice de escaladă, dintre care amintim Turnul Mirajului, Creasta cu Pini, Stogșoare I.

La o depărtare mai mare de canton, pe linia aceleiași culmi, spre vest, se află zona celor două vîrfuri ale Stogului.

Regiunea Cheii, prin sălbăticia formelor și peisajului, a unor drumuri încă păstrate, oferă interesante posibilități de turism. Valea Cheii, după ce depășește Santinela Cheii, se avîntă în cheile propriu-zise, săltînd peste cascade, odihnindu-se în ochiuri de apă ce depășesc înălțimea unui om, avînd puncte accesibile numai cu o coardă de rapel. În lunile secetoase, apa dispărînd aproape în întregime, accesul în chei este mult facilitat, coarda nefiind obligatorie.

Vîrfurile Clăii Strîmbe, Stogșoarelor și Stogului oferă vaste panorame spre întinderile presărate de stîne ale Munților Căpățînii, iar creasta principală deschide priveliști a căror limite se numesc Olănești, Govora, Călimănești, ori mănăstiri ca Horezu, Bistrița, Arnota.

În afară de atracțiile turistice descrise, zona prezintă un mare interes și pentru amatorii de alpinism, prin escaladele dificile. Iată cîteva dintre premierele realizate de alpiniștii Clubului Universitar I.P.G.G. București. Santinela Cheii (gr. IA), Umerii Sălcetului (gr. 2B), Creasta Fotoreporterului (gr. 3A), Hornul Surpat (gr. 4A), Creasta cu Pini (gr. 4A), Brînduța de Toamnă (gr. 5A), Surplombele Livezii cu mesteceni (gr. 5B) și Pasărea Phoenix (gr. 6A).

GHEȚIE IOSIF
maestru al sportului

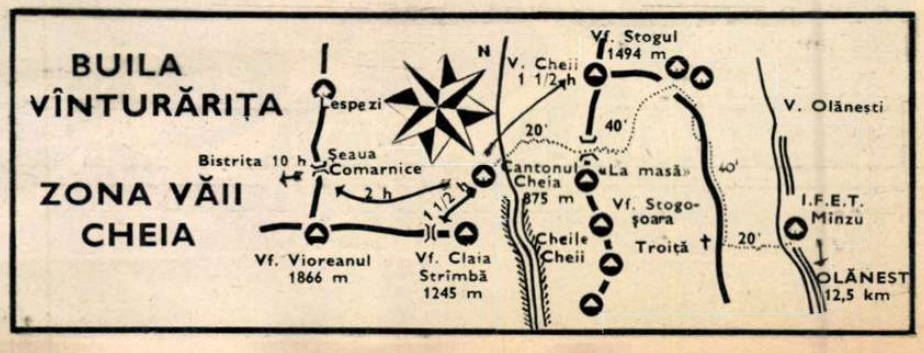

CONCURSUL REVISTEI NOASTRE

1972 poate deveni anul re-marcării tuturor traseelor turistice din munții noștri și al deschiderii de noi trasee marcate!

Tineretul nostru își poate asuma această generoasă și extrem de utilă acțiune care va readuce în circuitul turistic de masă numeroase zone montane și va deschide, pentru iubitorii drumeției, noi colțuri splendide ale naturii patriei!

REVISTA «ROMÂNIA PITOREASCĂ» ÎMPREUNĂ CU BIROUL DE TURISM PENTRU TINERET, CONSILIUL NAȚIONAL AL PIONIERILOR și FEDERAȚIA ROMÂNĂ DE TURISM ȘI ALPINISM, LANSEAZĂ CONCURSUL

„firul ariadnei"

la care sînt invitați să participe tineri muncitori din fabrici și de pe ogoare, studenți, elevi, pionieri, tineri intelectuali, tehnicieni și funcționari, precum și pasionații mai vîrstnici ai turismului montan.

Concursul «Firul Ariadnei» — denumire simbolică a potecilor menite să ne poarte pașii prin labirintul munților și hățișul pădurilor — ne-a fost sugerat de acțiunile consumate în cursul anului 1971, ale unor tineri sau pionieri entuziaști, care au marcat sau remarcat numeroase trasee montane.

Preluînd inițiativa acestor entuziaști, precum și inițiativa unor agenții județene BTT, asociații studențești și Consilii județene ale pionierilor, revista «România pitorească» și Biroul de Turism pentru Tineret cheamă cercurile turistice din întreprinderi, instituții, cooperative, școli și facultăți să participe la ampla acțiune de marcare și remarcare a traseelor turistice.

Concursul «Firul Ariadnei» — întrecere la munca patriotică a colectivelor de entuziaști marcatori — deschis tuturor iubitorilor naturii

și turismului, este dotat cu numeroase premii oferite de Ministerul Turismului, Biroul de Turism pentru Tineret, redacția revistei «România Pitorească». Aceste premii, acordate colectivelor de marcatori, constau în excursii în circuit prin țară și excursii în străinătate, vacanțe în tabere de studenți, elevi și pionieri, la mare sau munte, echipament pentru excursii (corturi, rucsacuri, schiuri etc.) și abonamente la revista noastră.

Criteriile, după care juriile județene ale concursului nostru vor propune cîștigătorii, vor avea în vedere dificultățile traseelor marcate și remarcate, lungimea și altitudinea acestor trasee, numărul și calitatea elementelor de marcaje instalate pe traseu, timpul necesar de realizare a marcajelor și redarea cît mai rapidă în circuitul turistic a traseelor, cantitatea de elemente de marcaj realizate prin muncă voluntară de către colectivele de marcatori, importanța turistică a zonelor noi deschise drumeției, informațiile sau articolele trimise redacției despre această acțiune și altele.

BIROUL DE TURISM PENTRU TINERET A LANSAT DE LA 1 IANUARIE 1972 CONCURSUL TURISTIC:

„floarea de colț"

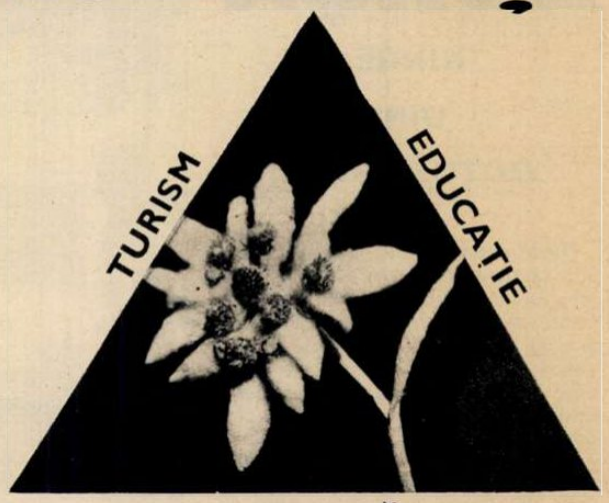

CULTURĂ

Albă, catifelată, gingașă. O bijuterie din filigran de argint aruncată peste hăuri, perlă născută în cochiliile geologice ale munților, sfidînd recea stîncă, înfriguratul crivăț, înălțimile. Floarea de colț. Ajuns la ea, mîngîind-o cu privirea, stai și te întrebi cîte stele au căzut în Carpații noștri, ca și cum o bună parte din cer s-ar fi prăvălit pe acoperișul de piatră.

Floarea de colț este curajul personificat, ipostaza romantică a fiecăruia din noi, nebunia aventurii și aventura cunoașterii. Cînd a fost întrebat de ce a escaladat Everestul, unul din cuceritorii săi a răspuns: «Pentru că există!» Așa cred că s-a întîmplat și cu această floare-stea; a vrut să vadă ce-i dincolo de limita unde se opreau suratele sale întru botanică...

CURAJ, TENACITATE, INIȚIATIVĂ. Un concurs cu aceste trei insemne este din capul locului atrăgator mai ales că în final participanții vor purta la butonieră steaua emailată înfățișînd alba, catifelata, gingașa floare de colț. Bați mulți kilometri, vezi tot ce-i mai frumos de văzut în această țară, îți îmbogățești sufletul și mintea, îți umpli plămînii cu ozon și primești... două insigne. La început, după ce ai făcut dovada parcurgerii a 1075 km (cît măsoară bătrîna Dunăre pe teritoriul nostru) obții gradul II; «înmulțești apoi cu trei» și obții gradul I, cei 3152 km obligatorii însemnînd lungimea totală a granițelor românești.

Deci: 1075+3152=două flori de colț. Tînăr fiind, consideră-te invitat să străbați aceste distanțe (amănunte ți se oferă la orice cerc de turism din întreprindere, școală, facultate, CAP, la sectoarele de turism ale comitetelor județene, municipale și orășenești ale UTC, precum și la agențiile BTT), pe parcursul cărora vei vizita muzee, case memoriale. monumente, istorice și ale naturii, stațiuni balneoclimaterice, obiective industriale. Suma acestora înseamnă cunoașterea nemijlocită, în plan material și spiritual, a realizărilor poporului nostru, a frumuseților patriei. a coloanelor ce formează edificiul ROMÂNIEI SOCIALISTE.

Turism, educație, cultură. Triunghi echilateral în mijlocul căruia stă «Floarea de colț», pentru obținerea căreia trebuie să străbați munți și văi, să participi la concursuri de orientare turistică, să întocmești monografia unei zone turistice, să înveți, deci, din marea carte a istoriei neamului, din marea carte a naturii patriei, din marea carte pe care o scriu contemporanii, pe care o scriem noi, părinții și frații noștri — cartea României socialiste multilateral dezvoltate.

Albă, catifelată, gingașă
Curaj, tenacitate, inițiativă
Turism. educație, cultură

La 1 ianuarie '72 a început romantica aventură a Concursului Biroului de Turism pentru Tineret: «Floarea de colț»

formule de excursii...

LA BORȘA NINGE DIN OCTOMBRIE...

Dacă asculți bine, auzi tăcerea, auzi curgerea molcomă a fulgilor pufoși, atmosfera toată fiind propice relaxării, beatitudinii, odihnei... Sînt foarte mulți cei care de ani de zile își fac concediul aici, ca-n familie, se întîlnesc în lunile de iarnă, își programează din timp revelionul, ca acum, bunăoară, cînd din cele 300 locuri, aproape jumătate au fost reținute încă din noiembrie. Borșa și complexul ei turistic din nordul cel mai de nord al țării este punct de plecare spre universul artistic al văilor cu nume de baladă — a Marei, a Izei, a Vișeului, a Cosăului.

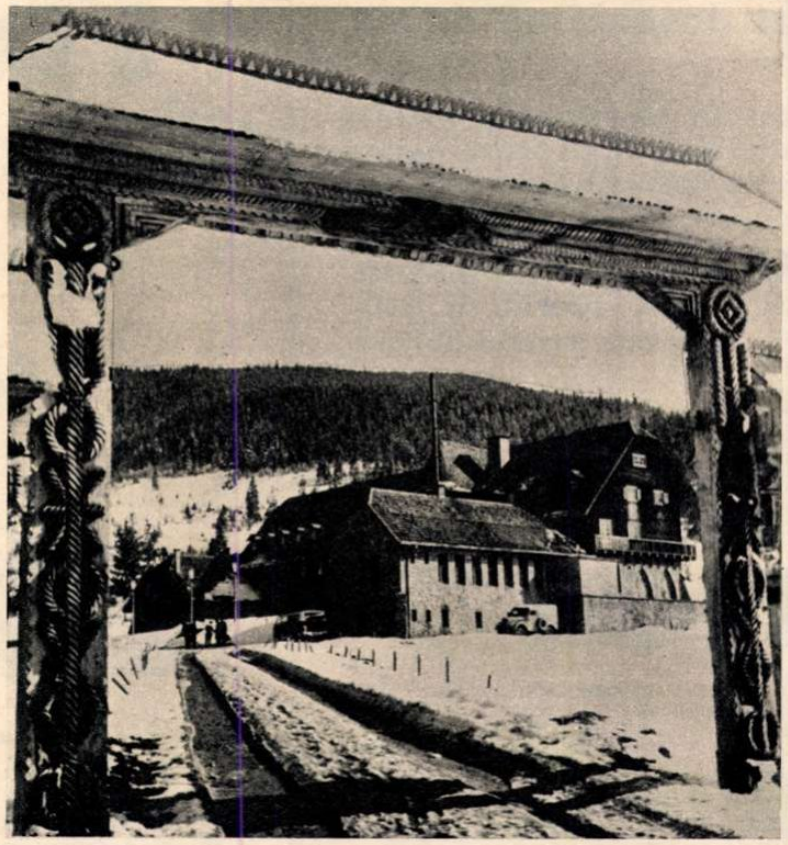

PĂLTINIȘ — LA CEA MAI ÎNALTĂ ALTITUDINE

Am urcat serpentinele atît de bine știute de la Șanta înainte de căderea marilor zăpezi, la vremea cînd brusca schimbare de decor a înălțimilor alungă nostalgiile toamnei. Era o zi plină de soare și, cred eu, primii schiori ai sezonului priveau mirați, de pe pîrtia de-abia amenajată, noua instalație de teleschi. Da, oricît de statornică este înfățișarea Pălținișului, de cîțiva ani încoace încep a-și face loc și aici surprizele.

Iarna aceasta, Pălținișul, cea mai înaltă stațiune din țară (1450 m altitudine), dispune «în premieră» de instalații mecanice de tracțiune pe cablu: un telescaun, pe o lungime de 1050 m și un teleschi de cca 600 m, instalat pe pîrtia de schi amenajată recent. Tot la capitolul noutăților, trebuie amintită darea în folosință a vilei nr. 17, cu o capacitate de 52 locuri și cu un grad de confort dintre cele mai alese. Din decembrie, Pălținișul are un nou club, cu bibliotecă, săli de lectură, de audiții muzicale, de spectacole, cu o scenă spațioasă... Gospodarii stațiunii au luat măsura ca trei curse de autobuze să facă zilnic legătura cu Pălținișul. Plecările au loc de la gara Sibiu la orele 7;11 și 15,30, iar înapoierile — la orele 9;13 și 17,30; în imediata apropiere a gării a fost amenajată o casă de primire unde turiștii pot dormi peste noapte.

IARNA SĂNĂTĂȚII — IARNA ODIHNEI

CÎTEVA ADRESE PENTRU CONCEDIUL DV. DIN ACEASTĂ LUNĂ:

MALNAȘ (565 m altitudine) Județul Covasna

Renumit pentru calitățile excepționale ale izvoarelor minerale carbogazoase (feruginoase, iodurate, clorurosodice, calcice, sulfatate) care-și schimbă compoziția cu fiecare sută de metri; apa izvorului central se îmbuteliază.

• **MOFETĂ; Nămol** feruginos, de turbă.

• **INDICATĂ ÎN:** afecțiuni stomacale (gastrite hiper și hipoacide, ulcer gastro-duodenal), afecțiuni cronice ale ficatului și căilor biliare; tulburări de nutriție (gută, diabet); afecțiuni ale aparatului cardio-vascular, ale aparatului renal, ale căilor respiratorii, boli ginecologice.

• Este o stațiune mică, în peisaj de dealuri și păduri; vile cu un confort modest, dar foarte primitoare; un climat subalpin, temperat, însorit.

• **ÎN ÎMPREJURIMI:** stațiunea **Bodoc;** stațiunea **Tușnad** și **Lacul Sf. Ana** (18 km); orașul **Sf. Gheorghe** (17 km) — reședința jud. Covasna, cu un interesant muzeu local; Castelul din satul **Olteni** (sec. XVIII) împodobit în interior cu fresce.

• C.F.R. — stația Sf. Gheorghe, apoi cursă de autobuze (17 km).

•

VÎLCELE (644 m altitudine) Județul Covasna

• **IZVOARE CARBOGAZOASE,** bogate în săruri minerale, (magneziu, calciu, sodiu, fier); cunoscute de decenii și verificate ca medicamente cu rezultate uneori miraculoase.

• **PENTRU CURA EXTERNĂ:** instalații pentru băi calde; apa izvorului principal se îmbuteliază (nu cereți deci numai Borsec!).

Stațiunea se află la numai 10 km de orașul Sf. Gheorghe (cursă de autobuze) în depresiunea numită Baraolt, la adăpost de vînturi.

• **INDICATĂ** în afecțiuni gastro-intestinale, ale căilor renale, ale ficatului și căilor biliare; în stări de anemii — debilitate generală, în boli ale aparatului cardio-vascular și locomotor; în afecțiuni ginecologice.

• **ÎN ÎMPREJURIMI:** defileul Oltului, cetatea Feldioara; stațiunea Șugaș (5 km); stațiunile **Malnaș, Bodoc, Tușnad;** orașul Sf. Gheorghe; **Biborțeni** (15 km), **Brașov-Vîlcele:** 25 km;

• C.F.R. — stația Sf. Gheorghe; stația Feldioara sau Bod.

A. Înainte de a alege, consultația și sfaturile medicului specialist sînt absolut necesare.

B. Seriile de tratament — bilete prin oficiile județene de turism — sînt de 18—20 zile; seriile de odihnă — 12 zile.

C. Prețul: între 30—36 lei pe zi (cazare, masă, tratament).

formule de vacanță

BUȘTENI (830-900 m altitudine) Valea Prahovei

• **IZVOARE MINERALE** cloruro-sodice, calcice, magneziene.

• **INDICAȚII ÎN:** afecțiuni ale tubului digestiv și glandelor anexe (cură internă); în astenii, insomnii, anemii, hipertiroidism, stări de surmenaj.

• Vile, cabane, în peisajul culmilor înzăpezite și al poienilor cu soare; restaurante, magazine; cinema; spectacole; colț zoologic cu vulpi, păsări de pradă, urși.

• **SCHI** — pe pîrtii (pentru aspiranți, începători și pentru cei care au de ce stîrni invidii!) la poalele muntelui Zamora, lîngă cabanele Babele, Caraiman...

• Dintre zecile de **excursii:** Valea Cerbului, Coștila (2490 m), Valea Jepilor; muntele Zamora; cascada Urlătoarea; cabanele Gura Dihamului, Poiana Izvoarelor, chiar Vîrful Omul... Stațiunile Sinaia (Castelul Peleș), Azuga, Predeal, Muzeul Doftana, Brașov și Poiana Brașov.

• C.F.R. — gara Bușteni (129 km de București; 37 km de Brașov).

●

BORSEC (865-950 m altitudine) Județul Harghita

Un păienjeniș de **izvoare minerale** carbo-gazoase, bicarbonatate, calcice, sodice, magneziene; borvizul de Borsec nu mai are nevoie de recomandații! Stație de îmbuteliere!

• **NĂMOL:** de turbă.

• **CLIMAT** subalpin, într-o mare de păduri de brazi, molizi, fagi; ierni reci; aer puternic ozonat.

• **CURĂ INTERNĂ:** afecțiuni stomacale (gastrite), intestinale, ale ficatului și căilor biliare (deschinezii biliare, hepatite, hepato-colicistite, litiază biliară etc); în boli de nutriție (diabet, gută, diateza urică); boli ale rinichilor și căilor urinare, afecțiuni ale aparatului cardio-vascular; boli endocrine; boli ale aparatului locomotor și ginecologic, astenii, debilitate, insomnii.

• **CURĂ EXTERNĂ:** Instalații pentru băi calde cu apă minerală; aplicații cu nămol, fizioterapie, cultură fizică medicală.

• **ÎN ÎMPREJURIMI:** grotele Borsecului (Grota Urșilor, Peștera de gheață), cariera de travertin; excursii la Bicaz (hidrocentrala și lacul de acumulare): cheile Bicazului, stațiunile Lacul Roșu (87 km), stațiunea Bilbor (13 km), Toplița (26 km) oraș și stațiune balneo-climatică cu izvoare minerale calde; în munții Giurgeului și ai Bistriței.

• C.F.R. — stația Toplița (352 km de București; 276 km de Baia Mare, 186 km de Brașov), apoi cursă de autobuze (25 km pînă la Borsec) într-un spectaculos peisaj.

Borsec — Pavilionul central

DACĂ AVEȚI LA DISPOZIȚIE O ZI, O ZI ȘI JUMĂTATE, DOUĂ ZILE

ZĂPADĂ SAU... VISUL SCHIORULUI

În atenția schiorilor avansați sau mai... începători, o mică și parțială geografie a zăpezii din țara noastră:

CÎTEVA STAȚIUNI ȘI LOCURI OPTIME PENTRU SCHI:

POIANA BRAȘOV (masivul Postăvarul). **Pîrtii:** *Sulinar* 2 500 m; diferență de nivel 600 m; dificultate medie; *Teleferic* 1 800 m; diferență de nivel 500 m; dificultate medie; *Kantzer* 500 m; diferență de nivel 120 m; dificultate medie; *Ruia* 500 m; diferență de nivel 184 m; *Slalom* 400 m; diferență de nivel 100 m; dificultate medie; *Bradul* 500 m; diferență de nivel 50 m; *Familiar* (Drumul turistic) 4 000 m; diferență de nivel 600 m; recomandabilă pentru excursii pe schiuri. *Mijloace mecanice:* telecabină și telescaun din Poiana Brașov la Cristianul Mare; 2 teleschiuri în Postăvar; teleschi în Poiana Brașov; baby-schilift la pîrtia Bradul. Pîrtii iluminate: Slalom și Bradul.

SINAIA (masivul Bucegi). **Pîrtii:** *Vîrful cu Dor* 355 m; diferență de nivel 132 m; *Furnica* 415 m; diferență de nivel 136 m; *Valea lui Carp* 2 500 m; diferență de nivel 650 m; *Papagalului:* 1 000 m; diferență de nivel 200 m; Drumul turistic

Parîng — cabana «Căsuța din povești»

Vîrful cu Dor — hotel Alpin: 3 000 m; diferență de nivel 420 m (toate de dificultate medie); *Scîndurari* 600 m; diferență de nivel 180 m; *Cota 1 400:* 300 m; diferență de nivel 118 m (ambele ușoare). *Mijloace mecanice:* Telecabine din Sinaia la Cota 1 400 și de aici — lîngă cabana Vîrful cu Dor; 3 teleschiuri; 4 baby-schilifturi.

Se mai poate schia în jurul cabanelor Babele, Piatra Arsă, Peștera, Padina.

PREDEAL (munții Baiului ș.a.). **Pîrtii:** *Clăbucetul Taurului* (în două variante, din care una iluminată noaptea) 2 200 m; diferență de nivel 500 m; *Teleferic* 2 000 m; diferență de nivel 500 m; *Gîrbova* 1 000 m; diferență de nivel 200 m. *Mijloace mecanice:* 2 telescaune, 1 schilift. Se mai poate schia în jurul cabanelor Diham, Trei Brazi, Poiana Secuilor, Susai, Cioplea.

ÎN ALTE ZONE: MUNȚII RODNEI — la *Borșa:* pîrtii de dificultate medie și ușoară; trambulină pentru sărituri cu schiurile.

MUNȚII GUTÎI — la cabana *Mogoșa:* pîrtii pentru începători și avansați; schilift; la cabana *Izvoare* — pîrtii pentru începători și avansați.

CARPAȚII ORIENTALI — la *Vatra Dornei, Iacobeni, Cîmpulung Moldovenesc:* pîrtii pentru începători și avansați; la *Lacul Roșu* — pîrtii pentru începători și avansați.

Iarna, la Muntele Mic

MUNȚII CIUCAȘULUI — la cabana *Muntele Roșu:* pîrtii pentru începători și avansați.

MUNȚII PARÎNG — la cabana *Rusu:* pîrtii pentru începători și avansați; teleschi; la cabana *Parîng:* pîrtii pentru începători și avansați.

MUNȚII CINDRELULUI — cabana *Păltiniș:* pîrtii pentru începători și avansați; teleschi și telescaun.

MUNȚII SEMENIC — la complexul *Semenic:* pîrtii pentru începători și avansați; telescaun, teleschi, 2 baby-schilifturi.

MUNTELE MIC — la complexul *Muntele Mic:* pîrtii pentru începători și avansați; teleschi.

Într-o serie de stațiuni balneo-climaterice ca Tușnad, Borsec ș.a., pe lîngă cabane ca Bunloc, Dîmbul Morii, Vîlcan, Prejba, amatorii de schi găsesc pîrtii simple, în general accesibile începătorilor.

●

DIN NOU VALEA PRAHOVEI

E în continuare zona cea mai solicitată. Chiar și acum, iarna. Zăpada e sigură aici, permanentă. Dar mai mult decît vara, vom căuta — și tot zăpada e de vină — ceva din istoria și arta acestor locuri. Vă reamintim în acest sens că la Cîmpina puteți vizita Muzeul Nicolae Grigorescu. Dacă l-am văzut pe pictor la locul lui de cuvenită cinste, la Muzeul de artă al R.S.R. și în aproape toate muzeele mari din țară, să-l vedem și în atelierul lui. Și tot la Cîmpina, deschideți ușa unei case în care au rămas urmele și amintirea poetei Iulia Hașdeu. Muzeografii au recompus aerul de poezie propriu sensibilității și inteligenței Iuliei Hașdeu

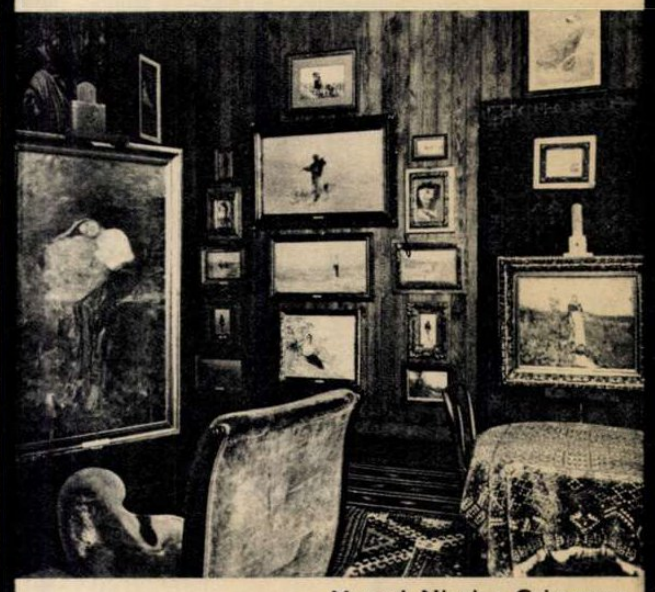

Muzeul Nicolae Grigorescu

formule de excursii... formule

care a trăit 19 ani și care a lăsat o operă — versuri, satire, meditații, comedii și drame — demne de atenția istoricilor literari.

La Sinaia, vă așteaptă Peleșul. Și mînăstirea Sinaia, construită de Cantacuzini în secolul al 17-lea. La Bușteni, muzeul memorial al unuia dintre cei mai fecunzi scriitori din literatura noastră, Cezar Petrescu.
(Alegeți între autocar și tren. Prețul 150—200 lei).

E ANOTIMPUL CASELOR MEMORIALE ȘI AL MUZEELOR

O altă vale, a Teleajenului. Popasuri la Ploiești, Vălenii de Munte, Slănic-Prahova. La Ploiești, într-o clădire impunătoare cu nu mai puțin impunătoare opere de artă — Muzeul de artă. Dar Ploieștiului îi sînt specifice, de fapt, alte două muzee: Muzeul «I.L. Caragiale» (multe din personajele scriitorului sînt ploieșteni de altădată) și Muzeul Petrolului, cu o tematică potrivită evoluției economice a acestor locuri (apariția și dezvoltarea metodelor de extragere și prelucrare a «aurului negru»). La Vălenii de Munte: Casa memorială a celui mai mare istoric român, Nicolae

Casa memorială Nicolae Iorga

Iorga. La întoarcere, un popas în stațiunea Slănic-Prahova, la ciudatul munte... de sare.
(Excursie cu autocarul. Prețul între 54—100 lei).

Slănic-Prahova — foto C. Săvulescu

DACĂ AVEȚI 2, 3 SAU 4 ZILE LIBERE

Piatra Neamț

«MAREA DINTRE MUNȚI»

Dacă v-ați trezit dimineața după un somn bun într-o cameră confortabilă a hotelului Ceahlău din Piatra Neamț, vă așteaptă două drumuri: unul duce la «marea dintre munți» pe care o formează lacul de acumulare de la Bicaz către Izvorul Muntelui și Poiana Teiului; altul care duce la istorica cetate a Neamțului, la mănăstirea Neamț unde se află închisă legenda prea frumoasei Calypso, la Agapia, cu picturile de tinerețe ale lui Grigorescu, și Văratec, cu tainica pădure prin care îl căutase pe Eminescu, rătăcită, Veronica Micle.
(Excursie cu autocarul. Prețul între 200—400 lei).

UN BĂNUȚ DE CINCI ÎN FÎNTÎNA DE LA COZIA

Unul din cele mai frumoase itinerarii, spun turiștii, este cel de pe Valea Oltului în care, cu o ușoară abatere, se poate vizita și mănăstirea Curtea de Argeș. Ea amintește aproape legendar numele lui Neagoe Basarab și *numai legendar* pe neîntrecutul meșter Manole. Să ne lipim urechea de zidurile mănăstirii și să ascultăm. Poate nu s-a stins încă glasul celei zidite în var și cărămidă... Deși au trecut atîtea sute de ani.

Să bem apoi din așa-numitele izvoare de sănătate ale stațiunilor Călimănești, Căciulata, Olănești și Govora, să ne gîndim pe care dintre ele o alegem pentru concediul nostru din vara viitoare, și să aruncăm, în speranța revederii, cel mai sclipitor bănuț de cinci în fîntîna de la Cozia. În timp ce ghidul ne va spune că un document din 20 mai 1388 atestă existența ei cu puțin înainte de această dată, ne vom aminti de o altă dată, de «Umbra lui Mircea la Cozia».
(Excursie cu autocarul. Prețul între 350—400 lei).

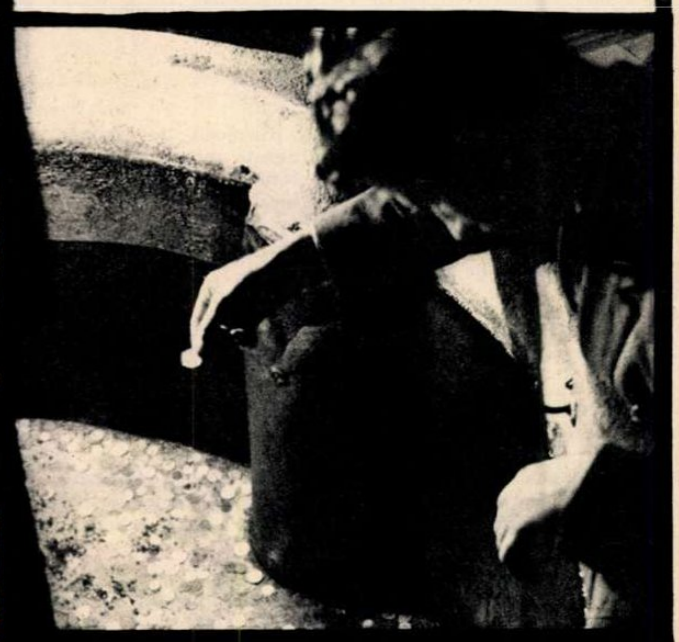

EXCURSII TEMATICE PENTRU ELEVI ȘI STUDENȚI

Oficiile județene de turism organizează excursii pe teme din domeniile geografiei și științelor naturii, istoriei și literaturii. Dacă toate sînt interesante, unele pot fi chiar pasionante, ca de pildă «*Pe urmele armatelor lui Traian în Dacia*». Traseul: Turnu-Severin—Orșova—Herculane—Caransebeș—Sarmizegetusa—Deva—Orăștie—Sebeș—Caracal—Corabia—Turnu Severin.

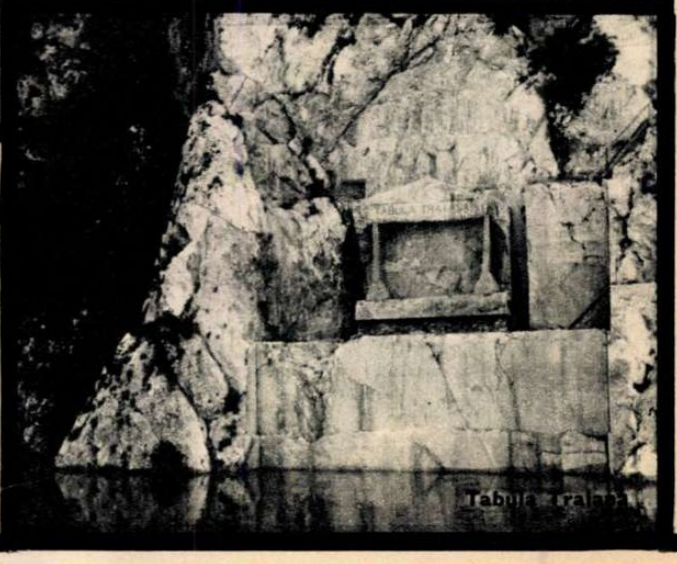

Tabula Traiana

de vacanță

Spicuim, de asemenea, din bogatul program de excursii care evocă *trecutul de luptă revoluționară a poporului român*. La București, se vizitează Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România și Muzeul de Istorie a Municipiului. La Doftana — Muzeul Doftana.

Muzeul Doftana

Harta economică a țării este tema unei alte excursii care cuprinde vizitarea unor orașe și obiective industriale ale României anului 1972: Reșița, Hunedoara, Craiova, Galați, Brașov, Orașul Gh. Gheorghiu-Dej, Săvinești și altele.

Acordați dorințele dv. cu aceste variante propuse și încercați să alcătuiți și alte itinerarii. La cerere, Oficiile județene de turism vă înlesnesc parcurgerea traseelor alese de dv., punîndu-vă la dispoziție ghizi calificați, autocare și alte servicii.

Craiova — platforma Combinatului chimic

EXCURSII PENTRU SCHIMB DE EXPERIENȚĂ

La cererea grupurilor de salariați din instituții, întreprinderi industriale sau agricole, a grupurilor de țărani cooperatori, oficiile județene de turism din întreaga țară organizează excursii pentru vizitarea obiectivelor industriale, culturale sau agricole.

N.R. Informații suplimentare la agențiile și filialele de turism din localitatea dv.
Prețurile publicate sînt estimative; ele se stabilesc în funcție de varianta aleasă, de distanța localității de plecare față de obiectivul călătoriei, de numărul zilelor.

• În 1971 — peste două milioane de excursioniști • în 1972 — excursii în abonament • două concedii într-unul • excursiile muncitorești • «Vrem un turism de mase, nu raportări statistice».

Interviu cu tov. GHEORGHE DUMITRU, directorul general al direcției generale de turism intern din Ministerul Turismului

„să putem zice, într-o zi, că turismul este un fel general de a ne înfrumuseța viața„

— Există și în turism o «oră a cifrelor» — un punct în care ne oprim puțin din mers pentru bilanțuri, pentru faptele din viitor. Așadar, am să vă întreb, tovarășe Gheorghe Dumitru, ce corespondent statistic au excursiile organizate, în 1971, de oficiile de turism?

— Circa 2 milioane de excursioniști care au găsit pentru timpul lor liber mii de invitații de a vizita locuri cardinale din toate punctele cardinale ale țării. Comparînd cu 1966 — cifra de azi reprezintă dublul celei de atunci. Mai sînt, apoi, aproape 400 000 de persoane care au plecat în concedii, cu bilete de odihnă și tratament, în stațiunile balneoclimaterice. 20 000 au fost țărani cooperatori, o cifră care ilustrează începutul unei acțiuni mai largi ce tinde să cuprindă un număr din ce în ce mai mare de membri ai C.A.P.-urilor. La scara anilor e încă puțin. Ne gîndim însă ce va fi peste 10—15 ani...

— Vă referiți, înțeleg, la necesitatea creării unei tradiții?

— Da, la asta ne gîndim toți: așa cum avem o mare tradiție în folclor, de pildă, să putem zice într-o zi că la noi turismul este un fel general de a ne înfrumuseța viața. La asta vrem să ajungem.

— Cîte itinerarii au fost propuse excursioniștilor în 1971?

— Peste 800 de trasee și, spunînd asta, vă dați seama că nu va fi posibilă în dialogul nostru inventarierea lor. Considerîndu-le spațial, excursiile au parcurs trasee în munți, la mare, au străbătut orașele, zonele noii noastre industrii socialiste, au avut ca țintă baraje, hidrocentrale, lacuri de acumulare transformate deja în locuri de agrement (Bicaz, Argeș), au mers pe urmele istoriei, au reînviat momente din trecutul de luptă al partidului, au cuprins în programele lor vizitarea muzeelor celor mai reprezentative, a caselor memoriale. Am putea spune că fiecare itinerariu a redat cîte o imagine simbolică a patriei.

— Care sînt criteriile după care ați diferențiat programele de excursii?

— Ne-am gîndit la timpul liber disponibil, de la zilele sfîrșitului de săptămînă la perioadele mai lungi, de concediu; am încercat să ne adresăm cît mai nuanțat vîrstelor, preocupărilor, profesiilor. Pentru elevi, pentru studenți, pentru tineret s-a ținut seama de necesitatea cunoașterii pe viu a paginilor de manuale, de imensul rol pe care-l are în formarea generației tinere demonstrația cea mai convingătoare — confruntarea directă cu realitatea țării. Toate oficiile județene de turism au dedicat aniversării a 50 de ani de la crearea Partidului Comunist Român acțiuni speciale pentru vizitarea Muzeului de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, a locurilor care evocă trecutul de luptă al clasei muncitoare și partidului. Gîndite ca niște jurnale de actualități, excursiile au ilustrat evenimentele importante ale anului, manifestările culturale și sportive. Am sărbătorit 150 de ani de la nașterea lui Vasile Alecsandri, 90 de ani de la nașterea lui George Enescu — am organizat cu aceste prilejuri excursii. Serbările folclorice, veritabile spectacole de artă, au adunat la locurile tradiției mii de turiști. 100 000 (dintre multele mii) de vizitatori ai celui de al V-lea Pavilion de mostre și ai altor expoziții de la București au fost excursioniștii noștri. Au existat și meciuri de fotbal. S-a făcut turism și cu aceste ocazii: peste 20 000 de suporteri, de pildă, au venit să-și susțină națională la întîlnirea cu reprezentativa Cehoslovaciei.

— Ce tinde să însemne turismul, ce loc trebuie să ocupe el în configurația atît de complexă a epocii noastre?

— Turismul, așa cum îl visăm, înseamnă nu numai un mare act de cultură, nu numai o destindere, un mod de a-ți împlini timpul liber. Călătorind, cunoscînd patria, văzînd, de la un loc la altul, urmele trecutului, prezentul, înfăptuirile care au transformat — uneori incredibil — și oameni și locuri, turistul gîndește altfel, se plasează pe sine într-o altă scară de valori, învață să aprecieze, să înțeleagă și să iubească. Cîți dintre cei care au vizitat Bicazul sau Porțile de Fier — în afară de orele plăcute ale călătoriei — nu s-au întors cu gînduri de entuziasm despre ceea ce sîntem în stare să realizăm azi? Turismul este un act de educație politică, cetățenească, patriotică, un mijloc de a modela conștiințe, de a cultiva dragostea de țară și de oamenii ei. Așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului: «... *și distracția este, pînă la urmă, o cale de educație dacă se face în mod corespunzător. Trebuie să înțelegem că în toate domeniile, tot ce facem are un anumit țel și un anumit scop*» Activitatea economică a oficiilor județene de turism nu poate însemna un scop în sine. Vrem un turism de mase, dar nu făcut pentru a inventaria un număr

(continuare în pag. 24)

interviu consemnat de
ANDA BASARAB

PAUL ANGHEL

sărbători de sărbătoarea anului nou

Schimbarea anului. Cosmic, operațiunea durează, manevra planetei în circuitul ei în jurul Soarelui are o solemnitate gravă, pe care oamenii au presimțit-o din timpuri imemoriale, încă înainte ca astronomii să calculeze anul tropic. O legătură imprescriptibilă s-a creat între ei și astrul strălucitor, dătător de lumină și viață, o legătură ce i-a făcut pe oameni, dintotdeauna, să întîmpine solstițiul de iarnă «ziua nașterii Nebiruitului Soare» cu cîntece și serbări, cu daruri și urări de belșug. Spațiul carpato-dunărean a răsunat ca o vastă cutie de rezonanță, reverberînd peste vreme clocotul de bucurie al acestui nesfîrșit alai sărbătoresc.

Cît de vechi este acest alai? Cufundată în noaptea timpului, această Arcadie a sărbătorilor de iarnă își trimite pînă în zilele noastre ecourile, an de an, măsurînd vechimea noastră în timp. Cîți ani sînt de cînd sărbătorim Anul Nou? De cîte secole rostim la ferestre primele formule din plugușor: «S-a sculat mai an, / bădica Traian»?

S-ar părea că de vreo 20 de secole, fiindcă bădica Traian e un personaj istoric, împăratul primei Dacii romane, deci strămoșul nostru victorios. El a trecut Dunărea cu oaste și a ieșit apoi «la arat și semănat» peste toate cîmpiile țării, așezîndu-se în primul capăt al legendei, ca erou plugar. Dar aratul e cu mult mai vechi. Deși vine de la latinul aro, arare **sînt semne că strămoșii noștri l-au cunoscut mai de timpuriu, iar cercetările folcloristice și etnologice ne confirmă această ipoteză, arătîndu-se că** plugușorul **e cea mai veche baladă agricolă a strămoșilor, un cod arhaic de prescripții tehnice, privind agricultura, care se cînta la începutul Anului Nou. În acest manual arhaic al agriculturii se prevăd cîteva lucruri esențiale pentru agrotehnica din acele vremuri îndepartate. In primul rînd «alesul locului», care trebuie să fie «curat», ceea ce ne face să presupunem întinderi vaste de pămînt virgin, care primea pentru întîia oară plugul. Dar cuvîntul** plug **e relativ recent, vine de la germano-slavul** phlug, **din epoca evului mediu timpuriu cînd stră-românii au împrumutat plugul cu cormană, care răstoarnă brazda. Cum arau ei mai înainte? Arau** cu aratru, **după cum ne indică acest cuvînt, rămășiță romană în limbă, supraviețuind azi doar în zona Bihorului.** Aratrul **sau** aratrum-ul **era un plug cu cuțit vertical, din lemn sau os, care nu întorcea brazda. El tăia doar pămîntul, iar pentru ca pămîntul să fie întors se proceda la aratul «în lungiș și curmeziș», după cum ne învață plugușorul. Așa a arat bădica Traian, așa au arat strămoșii noștri multe secole, pînă la revoluția agrotehnică a evului mediu, iar mai apoi pînă la revolutia agrotehnică modernă, cînd peste cîmpuri s-a ivit tractorul, cîntat în plugușoarele din ultimul sfert de veac.**

În unele zone din Transilvania se serbează chiar ieșirea la arat, primul om care se grăbește să înfigă plugul în brazdă fiind celebrat de întreaga obște. Dar aceasta înseamnă că plugușorul ar fi legat de primăvară, ceea ce ne conduce la presupune-

rea că sărbătorile Anului Nou se celebrau primăvara. Chiar așa s-au petrecut lucrurile, schimbarea calendarului în legătură cu această sărbătoare e relativ recentă, datînd de numai un mileniu la români. Întregul cortegiu de manifestări legate de «ziua nașterii Nebiruitului Soare» s-a mutat în iarnă, dar prin aceasta, deși sărbătoarea e legată de un alt calendar, nu s-a pierdut nimic din caracterul arhaic, păgîn al ceremoniilor.

Fiindcă, iată, colindele, aceste splendide cîntece ceremoniale, aceste urări de bunăstare și veselie, atît de generalizate la noi, ne trimit cu gîndul la calendele romane, deci la cele mai vechi sărbători ale calendarului roman. Din nou ne întîlnim cu strămoșii, de astădată prin colind. În zona folclorică Alba-Hunedoara, colindele se cîntă în ritm de tobe, ele par expresia unor cîntece războinice, foarte vechi, după cum a remarcat marele compozitor și folclorist maghiar Bela Bartok. Și textele sînt foarte vechi, motivele lor vin din cea mai adîncă arhaitate. Sînt vechi balade cosmogonice despre căsătoria dintre Lună și Soare, sau balade cinegetice despre prinderea unui vînat fabulos, sau balade pastorale și agrare, toate probînd străvechimea muncii, creației și vitejiei la români. Foarte recente, de influență cărturărească sînt doar colindele cu motive creștine. Acestea nu s-au generalizat în aceeași măsură, mai mult, n-au alungat colindele vechi, ci au împrumutat fie firul lor melodic, fie unele motive arhaice.

Dar capra, ursul, brezaia, jienii, mascații, călușeii și alte manifestări legate de aceleași sărbători? Acestea sînt spectacole, la fel de vechi, care au la bază o seamă de mituri, unele figurînd fertilitatea, precum capra, brezaia, turca, bourița, altele celebrîndu-i pe haiducii ce împărțeau săracilor dreptate, precum jienii, altele celebrînd voinicia întrecerilor, precum călușeii, altele legate de unele practici magice, vizînd alungarea bolilor a duhurilor rele, precum mascații. Deci o enciclopedie a datinilor, credințelor, nădejdilor, idealurilor vechi ale unui popor. Numai datini vorbind de un profund și robust optimism, despre un popor deschis la cuget și inimă, care își iubește pămîntul, care are încredere în viitor, care e hotărît să supună timpul și e convins că-l va supune. Fiindcă ce altceva semnifică această urare:

«La anul cînd vom veni
Să vă găsim înfloriți,
Ca merii,
Ca perii,
În mijlocul verii,
Ca toamna cea bogată,
Cu toate-ndestulată.»

Este urarea pe care o adresăm și noi cititorilor, invitîndu-i să-i primească pe plugărași și pe colindători, acești minunați și tradiționali soli ai bucuriei Anului Nou.

badea cîrțan

adevăr și legendă

La sfîrșitul veacului trecut și începutul veacului nostru un cioban din Cîrțișoara, sat așezat la poalele Făgărașilor, adunase, cărînd cu spinarea, șapte care de cărți românești pe care le răspîndea în Țara Oltului spre a fi citite și învățate. Era Badea Cîrțan, cunoscut atunci în toată țara, și nu numai în țară.

În fiecare casă din Cîrțișoara și în satele din zonă afli astăzi amănunte din și despre viața lui Badea Cîrțan și toate coincid.

În alte zone, din douăzeci de oameni întrebați, 20 au auzit de Badea Cîrțan, toți știu că a mers pe jos pînă la Roma să vadă Columna lui Traian, 15 cred că Badea Cîrțan mai trăiește, nici unul nu știe exact cînd a trăit și cînd a murit. Pentru aceștia precizăm că Badea Cîrțan a trăit între 1849–1911, a călătorit la Roma să vadă Columna lui Traian și alte mărturii despre originea latină a poporului român, a călătorit de asemenea în Franța, Belgia, Germania, la Barcelona și Ierusalim. Adăugați toate acestea sutelor de drumuri făcute în țară și vom avea imaginea unui neobișnuit și unic, în felul său, călător.

Ninge de cîteva zile la Cîrțișoara, zăpada e înaltă acum și acoperă alb case și drumuri, cîmp și șosea.

Primăvara, vara și toamna ușor se conturează viața satului. Grămezile cenușii de cartofi culeși toamna tîrziu, cirezile de vaci roșii și bivolițe negre, toate îți sugerează vechi îndeletniciri pe care oamenii de aici, mai ales femeile, le practică după o știință deprinsă și ea din vechime. Spun mai ales femeile, pentru că pe bărbați nu-i vezi decît în zori și doar pentru cîteva clipe trecînd grăbiți la lucru în orașul Victoria, la Mîrșa sau Avrig. Și-i mai vezi seara întorcîndu-se. Sînt niște cete de bărbați care vin și se duc cu alte rosturi decît acum cîteva decenii.

Mai e ceva, care nu trebuie trecut cu vederea, dacă vrem să cunoaștem cît de cît viața acestui sat. Femeile, în puținul răgaz dintre treburile de cîmp și cele gospodărești, țes la război, fac alesături colorate după modelele găsite în casă, lăsate de mamele și bunicile lor. Fac cîteva «neamuri» pe an, le pun teanc dar le și poartă. Aici, în satul lui Matei Țîmforea, a rămas un simț al culorilor, o dorință a îmbinării și a expunerii lor.

Și tot aici, în ciuda faptului că orașul Sibiu e relativ aproape, că Victoria e aproape, duminica se îmbracă toți sătenii în minunate costume populare. Și văzîndu-i nu ți se mai pare de mirare că acel călător român pe nume Gheorghe Cîrțan, intrat în legendă «Badea Cîrțan», umbla prin lume cu straie ciobănești refuzîndu-le pe cele «domnești» la care drumurile l-ar fi putut învăța.

Am, mai limpede ca oriunde aici, la Cîrțișoara, ideea de echilibru între ceea ce înseamnă, în viața satului nostru, vechiul și noul, tradiție și modern. În mijlocul satului e ocrotită cea mai veche casă, un splendid exemplar de arhitectură populară, sfîrșit de secol XVIII, construită din lemn cu acoperiș de paie înalt în patru ape, o construcție tipică pentru zona de la poalele Făgărașilor transilvani. E semnificativ că oamenii o păstrează între celelalte noi, spațioase, și gîndesc să fie mutată în curtea muzeului, încă una din multiplele mărturii ale trecutului acestor locuri.

Pentru cei care știu, și pentru cei care nu știu

...Primăvara, vara și toamna ușor ți se conturează viața satului. Dar acum iarna...

Acum, iarna, aflu din vorbele acestor oameni toată viața lui Badea Cîrțan. Povestită așa cum a fost și cum ei știu că a fost din ceea ce alții le-au spus.

Acum, iarna, primarul satului îmi arată cele două clădiri ale școlii în care învață cei 143 de elevi, îmi delimitează un loc în care se va construi noul local pentru școala de 10 ani, și îmi spune că îndată ce trece iarna vor fi făcute în sat trotuare din dale de ciment.

Ascult. Și pentru cei care știu și pentru cei care nu știu cine este Badea Cîrțan, îl caut acum în amintirea celor care l-au cunoscut în satul lui de la poalele Făgărașilor și în puținele scrieri care există despre el.

Au fost, în anul pe care abia l-am încheiat, 60 de ani de la moartea lui. Se cuvine să ne amintim de acest vrednic și neobișnuit călător despre care puținii oameni care mai trăiesc azi dintre cei ce l-au cunoscut spun că aducea de peste munți cărți cu desagii, le citea și le împărțea apoi și altora.

Muzeul sătesc din Cîrțișoara, nobilă inițiativă a oamenilor de aici sprijiniți de muzeografii din Sibiu, deține, donate de cei ce le mai păstrau, cărți rămase din biblioteca ciobanului.

— «Aicea, unde-i grădinița, o fost lădițe una peste alta pline cu cărți. Pachete mari, șapte căruțe de cărți o avut și tăti cu spinarea le-o cărat, și greu i-o fi vint, că îs grele și hîrtiile astea.»

Îl ascult pe Nicolae Cîrțan, singurul descendent care mai trăiește azi din neamul Cîrțan. Nepot de frate. Notez, regret că nu am o bandă de magnetofon pentru vorbirea mult prea frumoasă a acestui bătrîn, și mă gîndesc că vara viitoare să mă întorc și să-l înregistrez. Are 80 de ani. Își amintește de unchiul lui pe care, înțeleg printre rînduri, l-a venerat nu fără o cuvenită sfială; «S-o dus la moșu Traian să vadă din ce neam ne tragem noi. S-o dus pe jos pînă la Roma și s-o întors pe jos. Cît o făcut? Nu știu, nu mi-o spus. L-oi fi întrebat și mi-o fi spus, dar am uitat. O fi fost acolo oameni și mai cuminți ca el da' și el o fost om luminat, cioban o fost da' învățase să citească».

Abecedarul lui Badea Cîrțan

Mă uit încă o dată în cărțile care aparținuseră odată lui Badea Cîrțan. Printre ele, multe îi sînt dăruite cu dedicație. La loc de cinste, muzeograful a pus «Cronica românilor» de Gheorghe Șincai și a numit-o «abecedarul lui Badea Cîrțan». Alături, scrierile lui Petru Maior, «Istoria universală» — manual pentru învățămîntul secundar de Ioan Slavici, «1848 — zile revoluționare» de C. Golescu-Vartic.

— «Îmi dădea și mie cîte o carte, apoi mă întreba că ce-i acolo, își amintește în continuare Nicolae Cîrțan. Și dacă nu știam, mă ocăra. Frică-mi era de el. Era om aspru, nu-l vedeai rîzînd niciodată».

Cel mai însemnat eveniment al lunii martie 1896 la Roma

Descifrez semnăturile din cartea de onoare ale celor ce au vizitat Muzeul din Cîrțișoara: Victor Eftimiu, George Calboreanu, grupuri de elevi ai școlilor din zonă și din țară, un olandez, cîțiva francezi, un american și un englez. Și, fără să vreau, îmi vine în minte anul 1896, iarna spre pri-

vară, cînd Badea Cîrțan vizita Roma. Îl văd la Columnă, îl văd la picioarele universității, așa cum ni-l înfățișează niște fotografii de epocă. Puțini știu că vizita lui Badea Cîrțan la Roma a durat patru săptămîni și că a constituit la vremea aceea cel mai însemnat eveniment al lunii. Ziarele scriau despre el și scriau despre poporul român în același timp. Și iarăși descifrez semnăturile atîtor îndepărtați vizitatori la Cîrțișoara în anul de grație 1971. Și îmi vine să cred că Badea Cîrțan îi presimțea venind să-i viziteze satul.

Ultimul haiduc din Transilvania

Mă gîndesc din nou la faima acestui om cu care satul Cîrțișoara se mîndrește. Mă gîndesc și la alți oameni pe care această așezare i-a dat. Aici a trăit și a lucrat între 1836—1906 Matei Țîmforea, pe numele lui Matei Purcaru al Simforii. Muzeul sătesc din Cîrțișoara deține unele dintre cele mai valoroase lucrări ale acestui vestit zugrav, mare colorist, prezent de altfel în mai toate muzeele din țară. Și tot aici a trăit ultimul haiduc din părțile Transilvaniei, haiducul Budac. Balada haiducului Andrei Budac, pe care muzeul din Sibiu a înregistrat-o, este unul dintre cele mai melodioase cîntece din Transilvania. O cîntă și azi femeile la șezători, copiii o știu și ca să n-o uite, o au scrisă pe cîte o hîrtie răzleață:

Frunză verde foi mărunte
Vine Budac de la munte
Și intră la sora-n curte
Și din curte intră-n casă:
— Să fii soro sănătoasă.
— Și tu frate sănătos,
De unde vii și unde-ai fost?
— Io vin sor' din codru des
Și-am vint soro să mă vezi,
C-așa vine citeodată
Dor de mamă și de tată,
C-așa vine uneori
Dor de frați de la surori...

Pentru locuitorii cunoscuți și necunoscuți

Aduc un omagiu locuitorilor de azi, de ieri și de mai demult ai satului de la poalele Făgărașilor, cunoscuți și necunoscuți, din această zonă și din țară, iau drumul în sus spre Arpaș si îmi stăruie în fața ochilor o însemnare din Cartea de onoare a Muzeului din Cîrțișoara: «Nobilă, frumoasă inițiativă de a fi strîns aici ceea ce este mai reprezentativ pentru Cîrțișoara. Dacă stai mai mult în sat afli că oamenii de azi ai Cîrțișoarei sînt vrednici urmași ai celor de dinaintea lor.»

Îmi imaginez viitoarea circulație turistică în această zonă care curînd va fi și mă gîndesc din nou cîtă lume va veni atunci să vadă satul în care a trăit și a răspîndit cărți un cioban care știa să citească dar nu știa să scrie. Cît timp a trecut în acești optzeci de ani, cîți s-au scurs de atunci, cîtă lume știe astăzi despre noi, cîtă va ști.

DONA ROȘU

P.S. *În timp ce redactam acest reportaj cineva m-a întrebat dacă oamenii din satul lui Badea Cîrțan fac turism. Mai bine zis, dacă sînt turiști. Am fost surprinsă de întrebare și răspund acum. Știu că sînt mîndri de actuala și mai ales viitoarea circulație turistică din Cîrțișoara, și mai știu că, an de an, toamna, fac o călătorie la Sinaia cu autocarele O.J.T. într-un pios pelerinaj la mormîntul lui Badea Cîrțan.*

Azi, în satul Cîrțișoara

unicate

URIAȘUL PĂDURILOR EUROPENE

Are o înălțime de 62 metri și un diametru al trunchiului de 2,20 metri. Cu aceste performanțe molidul ce-și înalță semețu-i vîrf deasupra pădurii Harțagul deține recordul de cel mai mare din țara noastră și de adevărat uriaș al pădurilor europene. Dacă vreți să-l admirați, vizitați rezervațiile de arboret virgin ce îmbracă versanții vestitului munte Penteleu și pe care gigantul molid le străjuie, neclintit nici de puterea vînturilor aspre ale iernii.

«BĂTRÎNUL» DE LA BLAJ

În copilărie, i-a văzut pe mulți dintre răsculații ce s-au strîns sub steagul lui Gheorghe Doja. Mai tîrziu, în anii tinereții sale, a privit mut de admirație armiile conduse de Mihai Viteazul. La umbra lui, s-a ridicat apoi, în 1754. una din primele școli ale Blajului ce devenea unul din principalele centre ale Transilvaniei, de renaștere națională și de modernizare a culturii române. I-a cunoscut apoi pe Samuil Micu, Gheorghe Șincai și Petru Maior, iar mai tîrziu — pe Timotei Cipariu. Furtunosul an 1848 a adus sub imensa-i coroană de frunze pe mulți dintre participanții la marea adunare națională de pe Cîmpia Libertății, punct culminant al revoluției din Transilvania. ...Așadar, martor mut al ultimei jumătăți de mileniu de istorie! Îl puteți vedea și dumneavoastră cu prilejul unui eventual popas la Blaj: este bătrînul stejar din curtea mitropoliei, cel mai vechi din țara noastră.

STEJARUL UNIRII

La Roman, în curtea din str. Smirodavei nr. 1, poate fi admirat un stejar sădit de Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu și Costache Negruzzi în amintirea unei reuniuni din frămîntatele zile ale nului 1859.

OUĂ DE STRUȚ LA ORADEA

De cîțiva ani Muzeul din Oradea înfățișează vizitatorilor cea mai valoroasă colecție de ouă care a aparținut pasionatului ornitolog L. Dobay. Ea constituie un prețios document pentru reîntregirea tabloului aviafaunei noastre de la începutul secolului al XIX-lea. Dintre cele 8770 de ouă ale colecției, 7366 aparțin unor specii europene, restul provenind de la păsări ce trăiesc pe alte continente; printre acestea pot fi admirate ouă de struț african, nandu (din Argentina), emu (din Australia), casuar (din Noua Guinee) și vultur himalaian.

CEL MAI BUN NĂMOL TERAPEUTIC DIN EUROPA...

...se găsește, după părerea unor specialiști, pe fundul lacului Amara — ochi de apă sărată deschis în cîmpia Bărăganului. Stratul de nămol sapropelic are o grosime medie de 31 cm, totalizînd un volum de 529 000 mc, cantitate ce ar ajuta anual, la tratarea a 10 000 de oameni, pe timp de... 2000 de ani!

MONUMENT AL TURISMULUI

Singurul monument dedicat turismului — accesibil din drumul public Rusca-Montană — Luncani (D.J. 684) — a fost ridicat, în anul 1936, de către inginerul silvic V. Magdas. Înalt de 4 m și durat în marmură de Ruschița, monumentul poartă o sugestivă inscripție: «Turistule ajuns sub poala pădurii/ alungă-ți necazul și patima urii/ încearcă să prinzi din legile firii/ scînteia divină, virtutea iubirii».

UN VAGONET AL MINERILOR DIN APUSENI — PREMIERĂ MONDIALĂ (sec. XIV)

La Muzeul tehnic al căilor ferate din București se găsește o copie a celui mai vechi vehicul purtat pe șine: un vagonet cu roți și șine din lemn, construit la sfîrșitul secolului al XIV-lea de minerii din Munții Apuseni. Era folosit la scoaterea minereurilor din mină și transportarea acestora pînă la șteampurile din apropiere.

PICTOR: NATURA

În satul Lăpușna din județul Mureș se află o biserică de lemn colorată de... zînele pădurilor. În cei 300 de ani de existență a fost în întregime «vopsită» în verde de pulberile de polen răspîndite de molizii ce o înconjoară.

SINGURUL LA O ASEMENEA ALTITUDINE!

În timp ce marea majoritate a populației țării este statornicită în așezări urbane și rurale situate pînă la 400 metri altitudine, 1,2% din locuitori trăiesc permanent la altitudini de peste 800 metri. Recordul de... înălțime îl deține satul Pietroasa, situat la 1620 metri în Munții Bihor. Pentru comparație, vă amintim că Predealul — orașul de cea mai mare altitudine din România — este situat la 1034 metri.

O CIUDATĂ REPLICĂ... — ARHITECTONICĂ

Drumețul atras de meleagurile hațegane găsește prin Porțile de Fier ale Transilvaniei o ispititoare intrare în «Țara celor 18 castele», cale a legiunilor romane spre cuibul vulturilor lui Decebal. Pentru a mări farmecul ineditului, drumețul alege, desigur, drumul de fier: un tren cu roți dințate, unic în felul lui, urcă oftînd prin strînsoarea «uriașilor de piatră» ai munților Retezat și Poiana Ruscăi.

După ce a vizitat evocatoarele ruine ale Sarmizegetusei Ulpia Traiana, ineditul îl conduce spre Densuș, așezare ciudată, arcuită pe o vale strîmtă și ferită din calea drumului spre Hațeg. Aici, descoperă cel mai vechi monument arhitectonic păstrat pe teritoriul României: o biserică zidită din pietre aduse de localnici acum circa 14—15 veacuri din fosta capitală a Daciei Felix, replică dată de oamenii simpli descumpănitoarei retrageri aureliene. Se pare însă că cei care au clădit biserica au fost chiar locuitori ai Sarmisegetusei lăsată în părăsire și care, fie romani împămînteniți, fie pămînteni romanizați, au găsit aici adăpost statornic ferit.

TURIȘTII ÎNTREABĂ: cine pe cine servește ?

UZINA DE MAȘINI ELECTRICE BUCUREȘTI A ÎNSEMNAT PENTRU NOI O ADRESĂ CERTĂ. ȘTIAM CĂ MULȚI — CÎTEVA SUTE — DIN CEI 3000 DE MUNCITORI AI U.M.E.B. SÎNT TURIȘTI CONSECVENȚI ȘI MAI AFLASEM CĂ PENTRU FORMAREA ACESTEI DEPRINDERI SE CONSUMASERĂ MARI CANTITĂȚI DE ENTUZIASM ȘI EFORT.

La discuția noastră au participat: MIHAI ANTON, tehnician, responsabil cu activitatea de turism în cadrul Comitetului sindical; ILIE CONSTANTINESCU, pregătitor; EUGEN DUMITRIU, montor; LUCIAN IENCIULESCU, tehnician; ZAHARIA ILIE, echilibrator; IONEL SONE electrician; TĂNASE STOIAN, matrițer, VIORICA SUSMAN, tehnician; ROBERT PANAIT, responsabil cu problemele organizatorice în Comisia de turism a Consiliului municipal al sindicatelor București.

«Multe prietenii, adevărate și trainice, s-au plămădit așa»

Aici, la U.M.E.B., NU MUNTELE VINE LA MAHOMED, ci invers... Cu alte cuvinte, cei ce răspund de activitatea turistică au grijă, primăvara, să-ți spună că au înflorit narcisele (și să te cheme într-acolo), vara, la sfîrșitul orelor de program, te-mbie spre răcoarea pădurilor, toamna, pun la cale mese pescărești în Deltă și te invită la romantice plimbări pe Dunăre.

Turiștii de la U.M.E.B. și-au procurat un autobuz cu 40 de locuri, au corturi, saltele pneumatice și saci de dormit... Multe dintre excursii respectă, în aceste condiții, toate preceptele drumeției, fiindcă mașina te lasă la poalele muntelui și, apoi, urci cu cortul în spate, cu perspectiva bucatelor preparate pe pirostrii...

Au de gînd să «oficializeze» (el există în fapt) cercul «Prietenii turismului» și le-a mai venit recent ideea să facă, zilnic, proiecții de diapozitive turistice... În tălmăcirea colocutorilor noștri — ei înșiși turiști pasionați — principalul cîștig al acestei deprinderi comune rămîne Prietenia. **MIHAI ANTON** ne spunea: «Oamenii din diferite secții s-au cunoscut și apropiat în timpul excursiilor;

multe prietenii, adevărate și trainice, s-au plămădit așa». LE-AM SPUS OASPEȚILOR CĂ NU VREM O DISCUȚIE FESTIVĂ, că revista noastră așteaptă de la astfel de întîlniri cu cititorii observații și sugestii concrete despre ceea ce mai trebuie făcut, despre ceea ce, eventual, frînează entuziasmul turiștilor.

Ca orice discuție de început, colocviul de la U.M.E.B. n-a avut un subiect precis, fiind abordat, mai amplu sau mai succint, un întreg complex de aspecte. Unele le-am notat în caiet, urmînd să devină viitoare teme de investigații și analize; altele — mai precis conturate — le reproducem fidel, așteptînd ca răspunsul celor în drept să fie, la rîndu-i, tot atît de concret.

MĂRIA-SA CABANIERUL și... măria-sa turistul

Lesne de imaginat bucuria cu care au pornit la drum, la capătul unei săptămîni de muncă, turiștii de la U.M.E.B. Lesne de imaginat și amărăciunea în care s-a convertit bucuria lor... La Peștera Dîmbovicioara, cabanierul i-a întîmpinat senin: «Nu-s locuri. Doar afară, în corturi...» Afară, în corturi, însemna să tremuri de frig. Era primăvară încă și printre ei se aflau și copii. Cazarea în cabană fusese asigurată prin telex, cu 45 de zile înainte, dar cabanierul îi preferase — pur și simplu — pe alții...

Relatîndu-ne întîmplarea, **MIHAI ANTON,** responsabilul cu activitatea de turism, a adăugat: «Nu-i, din păcate, singura excursie ratată și nu-i nici primul caz de favoritism...»

Ni s-a părut straniu ca ziua de odihnă a unor oameni să fie lăsată la cheremul unui cabanier incorect, dar multe de «acest gen» aveam să mai aflăm:

ROBERT PANAIT: «Cînd ajung cu grupul de excursioniști la o cabană, mă ocup mai întîi de cabanier și numai apoi de turiști, deși ar trebui să fie invers». **ILIE ZAHARIE:**

«Să spunem lucrurilor pe nume: favoritismul, ploconeala, «relațiile» și-au făcut un culcuș cald și în lumea turismului. Dacă bați ca un oarecare X la usa unor cabane, nici nu ești băgat în seamă...». **ILIE CONSTANTINESCU:**

«Multe dintre cabane s-au transformat în localuri pentru petreceri și nunți. La «Cuibul Dorului», de pildă, ni s-a refuzat cazarea, fiindcă, «cineva» dădea o mică... recepție». **TĂNASE STOIAN:**

«La Poiana Stînii, a trebuit să insistăm foarte mult și să așteptăm o oră și jumătate pînă cînd s-au încumetat să ne prepare un bulz cu brînză. Întregul personal, elegant și serviabil, se ocupa de o petrecere privată. Noi, turiștii, eram tratați ca niște rude sărace.» **EUGEN DUMITRIU:** «Mi se pare foarte

grav că unele dintre aceste locuri sacre ale drumeților au încăput pe mîna unor inși care n-au nimic comun cu turismul. Și mai grav mi se pare că sînt lăsați de capul lor. Cred că este cazul să se schimbe concepția cu privire la rostul cabanelor. După cît știu, multe depind de aceleași organisme comerciale care gospodăresc restaurante, bodegi... Identitatea devine perfectă, dacă ne gîndim că, de la palincă pînă la whisky, cabanele oferă din belșug turiștilor (îi îmbie, aș zice) tot felul de băuturi... E mult mai greu, deplasat chiar, să ceri un ceai un rom sau o bucată de slănină cu ceapă.»

Cîștig cu orice preț?

LUCIAN IENCIULESCU:

«A contribui la dezvoltarea unei mișcări turistice de masă — avînd în vedere implica-

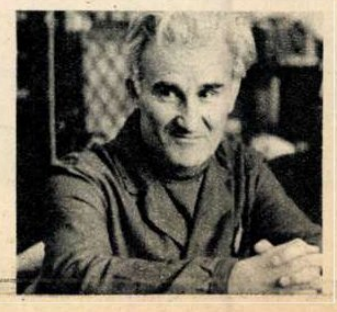

ţiile majore ale acestei activităţi — nu poate fi o sarcină facultativă ci o obligaţie fundamentală înscrisă — aş spune — în contractul de muncă al fiecărui lucrător din turism. Poate vă răpesc timpul cu adevăruri îndeobşte cunoscute, cu lucruri simple, dar toate acestea îmi vin în minte faţă în faţă cu nişte realităţi de care ne lovim permanent.

ROBERT PANAIT: «Am putea organiza mult mai multe excursii, dacă n-ar fi «embargoul» impus de gazde: «Plătiţi 3 mese, şi vă asigurăm cazarea; dacă nu — drum bun!» Cam aşa decurge dialogul, şi din păcate, nimeni n-a sancţionat acest spirit funcţionăresc. Oare nu turistul trebuie să decidă dacă vrea să plece cu merindele în rucsac sau să servească masa la cabană? Nu-i dreptul lui să mănînce ce vrea şi cît poftеşte? Sigur, cabanele, vilele, îi pot oferi meniuri fixe, dar nu impuse, ci la cererea lui».

VIORICA SUSMAN: «Do-

cumentele de partid au subliniat în dese rînduri necesitatea diversificării serviciilor oferite populaţiei, ca şi necesitatea creării de bunuri cu diferite preţuri, accesibile tuturor. Există, după cum se ştie, pantofi de 40 de lei şi pantofi de 300 de lei; poţi vedea acelaşi spectacol de teatru cu un bilet de 5 lei şi cu un bilet de 15 lei. În materie de turism, posibilităţile de alegere, de opţiune, sînt limitate: preţul este aproape unic şi, uneori — amplificat arbitrar. Ideea turismului de masă este nemijlocit legată de ideea de diversitate, de accesibilitate. Mi se pare că lucrurile nu sînt înţelese pretutindeni aşa. Mi-aş permite să spun că falsul spirit comercial, cîştigul cu orice preţ, au ajuns să subordoneze, pe alocuri, scopurile majore ale turismului».

TĂNASE STOIAN: «După părerea mea, trebuie să se gîndească lucrurile din punctul de vedere al turismului de masă şi cînd se hotărăşte construcţia sau modernizarea de cabane şi vile. Ca turist, mă bucur să constat că s-au făcut multe în această privinţă, că modernul, confortul, penetrează din ce în ce mai adînc şi în peisajul de munte. Dacă aceste modernizări se fac în contul accesibilităţii largi, de masă, atunci lucrurile se schimbă...»

IONEL SONE: «Personal mă simt stînjenit în ambianţa luxoasă a unor cabane de munte... Eu, încălţat în bocanci, cu hanorac, cu rucsac;

ospătarul — în frac... Aş vrea să fiu bine înţeles: aplaudăm aceste moderne amenajări, dar dorim, totodată, să existe şi cabane — cabane şi refugii, şi camere cu priciuri... Să poţi alege, adică, în funcţie de preferinţă, în funcţie de posibilităţile materiale...»

MIHAI ANTON: «Aş semnala, legat de aceasta, şi o altă anomalie, un fel de abuz: alături de vechea cabană «Trei Brazi» (Predeal) s-a construit un hotel... Ei, bine, cabana e pusă la dispoziţia turiştilor numai cînd hotelul şi-a făcut «plinul». Ni se impune, deci, să cumpărăm ceea ce costă mai scump şi nu ceea ce vrem...»

ROBERT PANAIT: «Practic drumeţia de peste 40 de ani şi sînt activist obştesc în turism de peste 20 de ani. Am verificat pe parcursul acestei activităţi îndelungate un adevăr elementar: a te ocupa de turism fără pasiune, fără vocaţie — nu se poate! Cred că şi aspectele relevate în discuţia noastră susţin acest adevăr elementar... La urma urmelor: cine pe cine serveşte? Aş reaminti — mi se pare că, pe alocuri, s-a cam uitat — că turistul, interesele lui, se cer puse, ÎNTOTDEAUNA, pe primul plan. Prin polivalenţa mijloacelor de cunoaştere şi influenţare, turismul poate contribui nemijlocit la înnobilarea spirituală a omului, acesta fiind, în ultimă instanţă, scopul suprem al edificării noii societăţi. «SOCIETATEA NOASTRĂ — spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la recenta Plenară a Comitetului Municipal de Partid — ARE NEVOIE DE MUZICĂ, DE POEZIE, DE PICTURĂ, DE TEATRU. ÎN VIITOR, CRED CĂ VOM AVEA NEVOIE DE ŞI MAI MULTĂ MUZICĂ, DE ŞI MAI MULTĂ POEZIE; OMUL VA AVEA MAI MULT TIMP LIBER, VA SIMŢI SI MAI MULT NEVOIA ÎMBOGĂŢIRII SALE SPIRITUALE.» Nu e nevoie de nimic în plus pentru a înţelege de ce nu putem rămîne la suprafaţa lucrurilor atunci cînd ne propunem să analizăm cum, în ce măsură, lucrătorii din turism se alătură prin concepţia şi rezultatele muncii lor acestui înalt spirit al documentelor de partid.

ÎN LOC DE CONCLUZII

Colocviul de la Uzina de Maşini Electrice — Bucureşti nu are o încheiere, fiindcă — în concepţia revistei noastre — el înseamnă doar un prolog la marele **DIALOG CU CITITORII.**

CORNELIA SIMIONESCU

Foto: NATALIA DUMITRU

prima editură de turism a ţării!

Convorbire cu scriitorul POP SIMION director al Editurii pentru Turism

REP: REVISTA NOASTRĂ ARE PLĂCUTA OCAZIE SĂ-ŞI ASOCIEZE EFORTURILE, ÎNCĂ DE LA PRIMUL NUMĂR DIN «NOUA SERIE,» UNUI ALT ORGANISM IMPORTANT ABIA ÎNFIINŢAT, CU CARE VA CONLUCRA STRÎNS: EDITURA PENTRU TURISM. NI SE PARE SEMNIFICATIV CĂ CHIAR DACĂ NU NE PUTEM MÎNDRI CU INEDITUL INFORMAŢIILOR DESPRE ACTIVITATEA NOII INSTITUŢII EDITORIALE, CONSIDERĂM CĂ AVEM DATORIA, CA PRIMĂ REVISTĂ DE MASĂ DEDICATĂ TURISMULUI INTERN, SĂ VORBIM DESPRE PRIMA EDITURĂ DE TURISM A ROMÂNIEI. VĂ RUGĂM, TOVARĂŞE DIRECTOR POP SIMION, SĂ NE SPUNEŢI CE ESTE ŞI CE ŞI PROPUNE SĂ FIE NOUA EDITURĂ.

P.S.: Noua casă de editură extinde şi diversifică peisajul editorial al ţării, aflat — de cîţiva ani încoace — într-o continuă efervescenţă şi cristalizare a substanţei de sine; vechile conglomerate de tipărituri, greoaie şi fără personalitate, s-au îmbucătăţit în unităţi suple, funcţionale, cu un mai clar profil şi o mai profundă specializare, făcînd astfel loc emulaţiei, de care aveam nevoie, «concurenţei» dacă vreţi, în bunul înţeles al acestui cuvînt, pe nedrept hulit. Editura pentru Turism a fost creată pentru a răspunde sarcinilor propagandei generale şi specifice ale Ministerului Turismului, pe lîngă care fiinţează. Telurile şi regimul de funcţionare ale acestei edituri sînt aceleaşi ca ale tuturor editurilor din România, la care se adaugă atribuţiile de strictă specificitate, decurgînd din însuşi caracterul specific al domeniului la care se referă.

REP.: CE ANUME VEŢI TIPĂRI?

P.S.: Toate genurile de tipărituri care intră, direct sau indirect, în sfera interesului turistic: literatură de drumeţie (cărţi de reportaj, note de călătorie, jurnal, memorialistică, eseuri) precum şi contribuţii de strictă specialitate privind structurile şi metodologia turismului, ca ramură tot mai afirmată a economiei naţionale: ghiduri, albume, pliante, hărţi, afişe, cărţi poştale, ilustrate etc. Spre deosebire de majoritatea editurilor care au un profil mai unitar, portretul editurii noastre apare, după cum lesne se poate observa ca o unitate în diversitate, cum tinde să fie însuşi peisajul mişcării turistice româneşti şi internaţionale, căruia i se dedică cu precădere. Planul nostru de tipărituri pe anul 1972 este prima «ieşire în lume» a noii edituri şi, totodată, întîia carte de vizită despre profilul, structura şi programul instituţiei.

REP.: CITITORII REVISTEI NOASTRE AR FI BUCUROŞI SĂ AFLE CÎTE CEVA DESPRE ACEASTĂ PREMIERĂ.

P.S.: Autori ca Paul Anghel, Al. Ivan Ghilia, Ioan Grigorescu, Toma George Maiorescu, Darie Novăceanu, Petru Vintilă sau mai tinerii Valentin Hossu-Longin, Ştefan Dimitriu, Nicolae Păduraru etc. ne oferă manuscrisele lor şi se alătură astfel, primii, efortului de a cultiva reportajul cu persuasiune şi exigenţe noi; ne gîndim ca după cîţiva ani de activitate editorială, să zicem la finele anului 1975, să fim — la acest capitol — în posesia unei serii de volume care s-ar recomanda cititorului ca făcînd parte din ceea ce s-ar putea numi noua «Românie Pitorească» a patriei socialiste (iată cum activităţile editurii cu ale revistei, bunăoară, se conjugă prin firea lucrurilor). E un efort care se înscrie, credem, efortului general al întregului front ideologic: sporirea, pe toate planurile, a conştiinţei socialiste şi comuniste, integrarea peisajului ţării în peisajul de gîndire şi simţire al omului înaintat, ca două realităţi osmotice, care se exprimă reciproc, întărirea vocaţiei educativ-patriotice a cărţilor. Aceloraşi ţeluri vor răspunde şi alte tipărituri ale noastre: albume, ghiduri, micromonografii ş.a.m.d.

REP.: CE ACCENTE NOI VA PROMOVA, DUPĂ OPINIA DUMNEAVOASTRĂ, «VOCEA» NOII EDITURI?

P.S.: Va lupta cu o seamă de prejudecăţi. Una dintre ele: literatura zisă de drumeţie nu este şi nu poate fi în concepţia noastră (doar) «o literatură a peisajului», compusă din descripţiuni naturistice; ea este şi poate să fie — în primul rînd! — o literatură a «peisajului» social-economic, moral-psihologic, de conştiinţă românească şi abia în al doilea rînd, ca factor ambiant, subsumat primelor — vine cîmpia, fluviul, muntele, valea, podişul, aliaţii de totdeauna ai călătorului. Primele noastre contacte cu autorii confirmă că acest fel de a înţelege «literatura turistică» se impune şi are, indubitabil, sorţi de izbîndă. Cerinţa este, nu a mea sau a altcuiva; este a realităţii însăşi, ajunsă pe un alt inel al spiralei.

REP.: ACTIVITATEA NOII EDITURI ARE ŞI VALENŢE EXTERNE?

P.S.: Fără îndoială şi nu puţine, prin chiar menirea ei şi rosturile asumate, o mare parte din tipăriturile noastre vor apare în versiuni străine, în toate limbile de mare circulaţie internaţională; acesta este argumentul de bază. Vom întreţine, de aceea relaţii cu case editoriale similare din străinătate. Raţiunea acestor relaţii? Informare reciprocă, schimb de tipărituri, schimb de experienţă şi vizite de lucru, traduceri reciproce, coeditări, export de carte, acţiuni comune privind pieţele de desfacere, participări la tîrguri şi expoziţii de carte, aranjamente comerciale reciproc profitabile etc. etc.

REP.: VORBIŢI CA UN «BOSS» EDITORIAL...

P.S.: Prin forţa lucrurilor; sper însă că această activitate publică să nu-l stînjenească ori să-l trădeze pe scriitor,

REP.: ...ŞI PE COLABORATORUL REVISTEI «ROMÂNIA PITOREASCĂ».

P.S.: Bineînţeles şi cu toată dragostea.

REP.: N-AŞ ÎNCHEIA FĂRĂ A VĂ PUNE ACEASTĂ ÎNTREBARE: DE CE N-ARE EDITURA NUME?

P.S.: Nu are, deocamdată. Mai exact, are vreo trei ipotetice nume: PONTICA, DANUBIUS sau MAPAMOND. Nu am adoptat încă vreunul, deoarece la ora cînd are loc dialogul operăm sondajul informaţional de rigoare, spre a nu produce ceea ce se cheamă coleziune, dublînd printr-o titulatură sau alta, alte firme cu aceleaşi nume existente pe glob. Am divulgat cititorilor toate aceste trei nume posibile dintr-o raţiune lesne de înţeles: orice sugestie, opţiune ori comentariu ale cititorilor dv. ar fi binevenite, le-am socoti semne de prietenie şi de solidarizare cu noi.

REP.: ÎN CONSECINŢĂ, SUCCES!

P.S.: Idem, pentru că «demarajul» este acelaşi şi, dacă mi se permite, conjugat, identic.

MIRCEA HORIA SIMIONESCU

TÎRGOVIȘTEA copilăriei mele

Admirabile descrieri ale călătorilor străini în Țara Românească, printre care și cea a lui Paul de Alep, unele gravuri și stampe de epocă, dar și cîteva planuri schițînd, după obiceiul vremii, profilul orașelor mai importante — acestea din urmă descoperite de mine nu fără o vie surpriză și emoție în celebrul cabinet de hărți al Bibliotecii Vaticanului — înfățișează Tîrgoviștea, vechea reședință a domnitorilor valahi, ca pe o grațioasă, răsăriteană Florență, cetate întărită cu puternice ziduri și șanțuri de apărare, îngrămădire fantastică de turnuri semețe, cupole și turle de biserici alcătuind, în umbra dealurilor învăluitoare, o așezare legendară de o tulburătoare frumusețe.

Cu toată părerea de rău a tîrgoviștеanului care mă aflu, realitatea reduce măreția așezării natale la dimensiunile unui tîrg fără strălucirea vanitoasă a cetății toscane. Totuși unui ochi atent nu-i pot scăpa cîteva elemente de asemănare, complimentate de cunoștințe istorice care îngăduie firesc comparația. Spațiul geografic este asemănător. Am admirat Florența de pe promontoriile dealurilor de la Fiesole și mi s-a părut că văd în marea de verdeață a văii terasele încărcate de vii rodnice ale Ialomiței; privind de pe pridvorul Mînăstirii Dealului, am avut parcă în față panorama orașului de pe Arno. Turnul Chindiei și Campanilla lui Giotto, în cețurile amintirii mele se învecinează, ca să nu mai spun că paginile istoriei florentine ale lui Machiavelli îmi evocă aievea momente ale vremurilor trecute, povestite de cronicarii munteni ai Tîrgoviștei. Vatră a istoriei, leagăn al celor mai sfinte tradiții cărturărești și al limbii literare (pe Heliade Rădulescu, întemeietor de literatură, îl văd ca un Dante valah în acest spațiu predestinat începuturilor de cultură națională). Tîrgoviștea se aseamănă și în această privință cu sora ei din peninsula italică. Dar cîte alte semne ale destinului nu apropie aceste cetăți, îndepărtate una de alta mai mult de vicisitudinile istoriei decît de sutele de kilometri care le despart! Într-o povestire intitulată «Turnurile» din primul volum al ciclului «Ingeniosul bine temperat», am trăit plenar această iluzie sublimă, pentru că trăisem mai înainte, de-a lungul fericitei mele copilării, printre ruinele palatului domnesc ale Tîrgoviștei — toate momentele mari ale istoriei ce înalță orașul la semnificații de simbol. Acolo am purtat, într-o joacă pioasă și înflorată, toate bătăliile, și am reconstituit toate faptele memorabile ale unor Petru Cercel, Vlad Țepeș, Matei Basarab, Mihai Viteazul, Tudor Vladimirescu, și tot acolo am simțit intens, în țăria aerului încă înflorat de umbra bărbaților iluștri ai țării cum se leagă fascinantul lanț de aur al continuității unei civilizații și unei spiritualități românești.

Turnul Chindiei (sec. XVI)

Sînt mereu îndemnat să-mi invit prietenii de prin alte locuri în Tîrgoviștea copilăriei mele, să-i port prin Muzeul de istorie, încărcat de relicvele trecutului, pe care-i simt ca pe propria mea biografie, prin Muzeul scriitorilor tîrgovișteni — unde se află mărturii despre viața Văcărești lor, a lui Vasile Cîrlova și Heliade, a lui Grigore Alexandrescu și Brătescu-Voinești, ca și prin Muzeul tiparului ce vorbește despre eforturile pline de dragoste pentru cultura străbună ale cărturarilor și zețarilor din vremuri apuse.

Și nu de mult am însoțit pe un bun prieten în Turnul Chindiei, ca să întorc încă o dată paginile biografiei mele și ale orașului, adăugînd explicațiilor de altădată cîteva date noi, cele ale realității prezente — silueta marilor hale ale unor uzine ce se construiesc în partea industrială a orașului: o fabrică de strunguri automate, alta de oțeluri speciale, o fabrică de corpuri de iluminat și geometria albă a noilor cartiere.

Turnurile, cupolele și siluetele fantastice ale orașului copilăriei se vor ivi curînd din ceața afecțiunii mele și se vor vedea neasemuit de frumoase și strălucitoare. Prezentul își așează liniile lui noi și îndrăznețe pe vechile temelii ale cetății, sporindu-i trăinicia și întărindu-i semnificațiile.

Foto Ion Peteu

Ruinele Curții Domnești — construcție începută în vremea lui Mircea cel Bătrîn

MIRCEA CEL BĂTRÎN

Muzeul Tiparului

IENĂCHIȚĂ VĂCĂRESCU
ȘI GRIGORE ALEXANDRESC
— Muzeul scriitorilor

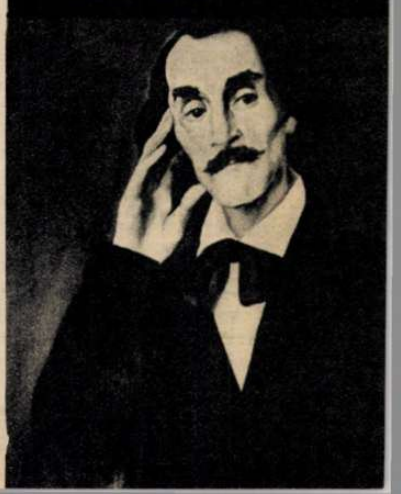

„să putem zice, într-o zi, că turismul este un fel general de a ne înfrumuseța viața“

(urmare din pag. 15)

cît mai mare de turiști ci un turism care să contribuie la înnobilarea spirituală a omului, la promovarea normelor de conduită comunistă, la formarea unei etici corespunzătoare societății noastre. Simt nevoia să fac această precizare pentru că, uneori, anumiți lucrători din turism au substituit scopurilor majore ale mișcării turistice activitatea de realizare a beneficiilor cu orice preț.

— Turistul anului 1972 ne încredințează timpul său liber. Ce-i propunem, adaptînd programele gustului, profesiei lui, necesității de a se informa?

— Mai întîi, cîteva amănunte despre variantele de concediu. În 1972 vrem să alcătuim sisteme de excursii de 5—6 zile la cabane, prin O.J.T.-uri. Avantajul este că turistul va putea să folosească timpul de concediu în mod fragmentat, va fi posibil să meargă și într-o stațiune de odihnă după asta. Mai propunem și *concediile în circuit*, cu autocarul sau cu trenul. Tot la acest capitol vă informez că numărul membrilor C.A.P. care vor beneficia, în 1972, de odihnă și tratament în stațiunile balneo-climaterice, va crește la 50 000. Desigur, vor fi valorificate în continuare și în mai mare măsură și stațiunile balneo-climaterice de interes local. Porțile de Fier, Lotru, Valea Jiului, Valea Cernei, nordul Olteniei vor apare, în 1972, ca niște constante ale traseelor de excursii, cu perspective redimensionate, amplificate de amenajările și de noile construcții turistice. Atît în industrie, cît și în agricultură, în mediul universitar, în școli, vom spori, în 1972, posibilitățile de practicare a excursiilor profesionale, pentru documentare și schimb de experiență. Totodată, nu uităm că există un profil deosebit al turismului în unitățile industriale. Excursiile muncitorești pe care le alcătuim de comun acord și la sugestia comitetelor sindicale din fabrici și uzine (sondîndu-se în prealabil dorințele turiștilor, unii dintre ei adevărați pasionați) țin astfel seama de timpul de odihnă al muncitorilor (care lucrează în marea lor majoritate în schimburi) încît să nu afecteze și să dezechilibreze ritmul muncă-odihnă. Pentru tineretul din școli și, în mod deosebit, pentru cel din mediul sătesc, se preconizează acordarea unor noi facilități la excursii prin aplicarea sistemului de plată în mod eșalonat, pe bază de taloane turistice. Pentru elevi și studenți, de altfel, se acordă, de la 1 octombrie 1971, reduceri de 50% la transportul cu autocarele, iar pentru toate categoriile de turiști — reduceri de 30%. Acțiunile organizate de O.J.T-uri în anul care începe vor seconda calendarul evenimentelor și manifestărilor culturale, sportive, serbărilor folclorice tradiționale. În 1972 se împlinesc 50 de ani de la crearea U.T.C.-ului. Evenimentului îi vor fi dedicate numeroase excursii organizate pentru tineret în toată țara; traseele lor vor avea drept scop vizitarea locurilor istorice legate de mișcarea muncitorească și revoluționară din România, cunoașterea realizărilor contemporane. Vom relua *excursiile în abonament*. Se vor practica pe scară mai largă tururile de seară ale orașelor. Săptămînal, vor exista programe speciale, organizate în colaborare cu Casa de ajutor reciproc a pensionarilor.

— Din observațiile de pe teren rezultă că excursiile nu diferă prea mult de la an la an...

— Există, într-adevăr, un șablonism, o rutină care provin dintr-o mentalitate funcționărească și aceasta se observă încă la mulți lucrători în turism, nu numai la oficiile județene, ci și în minister. Va trebui să existe mai multă inventivitate, mai multă inițiativă. Și, evident, mai multă solicitudine față de turiști care se plîng adesea, și pe bună dreptate, că nu sînt primiți, informați și îndrumați operativ. Ne gîndim și la ghizi: au fost deja elaborate norme pentru perfecționarea acestei activități de mare importanță, pentru selecționarea, pregătirea și instruirea ghizilor ca adevărați propagandiști în turism. *«Trebuie să se înțeleagă de toată lumea», spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, «că este necesar să asigurăm mersul înainte în mod armonios în toate sectoarele de activitate, că rămînerea în urmă, fie a bazei materiale, a dezvoltării forțelor de producție, fie a științei, culturii, a conștiinței socialiste, poate produce greutăți în dezvoltarea întregii noastre societăți. Trebuie să pornim cu toții de la răspunderea care o avem față de societate, față de viitorul națiunii noastre socialiste și să acționăm în așa fel încît să ne îndeplinim în condiții cît mai bune obligațiile ce ne revin acolo unde lucrăm.»* La aceste dimensiuni, asupra cărora ultimele documente de partid au proiectat o nouă lumină, se plasează și misiunea noastră.

POSTCRONICĂ LA FESTIVALUL DATINILOR ȘI OBICEIURILOR LAICE DE IARNĂ

«Am aprins un băț de chibrit și vîntul i-a sorbit flacăra. Am mai aprins încă unul, în căușul palmelor, pînă ce flacăra mi-a ars degetele, și tot cu țigara neaprinsă am rămas. Era noapte, după două zile înfierbîntate, era momentul în care ființa își cere o clipă de relaxare, absolut necesară, cînd imagini și sunete se pierd, nu mai vezi și nu mai auzi, pentru o clipă, nimic, totul te pătrunde și se decantează, iar în secunda următoare izbucnesc din tine, parcă ție-ți aparțin și culorile violente ale brazilor împodobiți, și urșii bărboși, și măștile rele ori caraghioase, și glasurile ursitoarelor, și pocniturile biciului cu sfîrc, și boii cu ștergare și colaci în coarne, și aburii din dansatorii ce fac să se topească zăpada sub tălpi... Toate cîte le-ai văzut și auzit îți aparțin, în jur s-a lăsat liniștea, ninge ca-ntr-o catedrală pustie, și crezi că în tine s-a petrecut totul, c-a fost o poveste și te speli cu zăpadă, să te trezești din vis, să rupi vraja ce te-a cuprins... Am rupt o creangă de brad dintr-o ghirlandă ce se balansa între doi stîlpi electrici și m-am îndreptat spre hotel, socotindu-mă unul dintre cei mai bogați oameni din lume».

...E începutul comentariului pentru un film color de televiziune, realizat de francezi la *«Festivalul datinilor și obiceiurilor laice de iarnă»*, care se ține anual la Sighetul Marmației. Niciodată nu s-au tras, în cel mai nordic oraș românesc, atîția metri de peliculă în două zile, turiști și etnografi, folcloriști și cineaști, cu aparate de amatori sau dintre cele mai complicate, au făcut risipă, pe măsura risipei de frumos și inedit la care asistaseră.

«Iarnă maramureșană condensată»;

«Tradiții milenare pe străzile unui oraș alb»;

«Un carnaval cubanez pe zăpadă»;

«Dacicul cult al Soarelui după două milenii».

Sînt titluri care au însoțit relatările, reportajele și eseurile ziariștilor participanți la această manifestare unică în felul ei, izvorîtă cu doi ani în urmă din necesitatea preluării și valorificării celor mai particulare și reprezentative motive folclorice legate de venirea Anului Nou, din zonele maramureșene Lăpuș, Chioar și Codru, ce formează azi județul Maramureș, teritoriu al dacilor liberi, al «descălecătorilor» din Cuhea, al lui Pintea Viteazul, al cioplitorilor de porți sculptate în zeci de chipuri, al fabulosului «cimitir vesel» din Săpînța, al celei mai înalte construcții de lemn din lume — biserica Șurdești, 56 m, cît un bloc cu 12 etaje. În universul acesta s-a plămădit, de-a lungul secolelor, ritualul «desprinderii anilor», nuntă cosmică la care sînt chemați Soarele și Luna, pădurile și munții, apele și izvoarele, fățurile basmelor și sălbăticiunile adîncurilor necuprinse — într-o imensă desfășurare epică și lirică, în care flăcăi și fete, prunci și bătrîni se despart de un an, adăugîndu-și altul, printr-o pitorească explozie de culori, forme și sunete.

Din roșu, negru, verde și galben, în combinații măiestre, se încheagă costumele, respirînd vitalitate și simț artistic, tinerii, în special, dominînd alaiul ce alunecă pe străzile principale ale orașului. Pe platformele împodobite ale camioanelor și pe sănii cu zurgălăi se desfășoară scene și alegorii, ritualuri și fragmente de teatru popular — invitație sui-generis, la spectacolele ce urmează deschiderii festivalului: călărețiii deschid drumul Plugușorului, trîmbițașii și colindătorii se iau la întrecere cu Urșii, Capra și Bujorii, dansul măștilor din Hoteni precede ritualul magic al Cultului solar, «Cîntarea bradului» e ca o incantație într-un templu antic, iar «Descîntecul de fată» îți picură în suflet dorul după cin-ți-e drag. Fetele sînt zvîrlugi unduioase, cu ochi galeși, pătrunzători, căutîndu-și cu reținere partenerul, pentru cînd va începe jocul; semeți și aspri, ca pădurile și munții în care s-au născut, flăcăii, parcă sculptați din brazi, așteaptă să-i cheme mîndrele cu aseme-

POVESTEA MEA DE IARNĂ

nea cuvinte picurate din ceteră: «*Badea meu, tînăr copil,| Frumos ca şi-un trandafir,| Cîndu-l văd seara pe lună,| Parcă-i floarea de cunună;| Cîndu-l văd seara la stele,| Parcă-i crucea din mărgele,| Ochişorii lui,| Mura cîmpului;| Sprîncenele lui,| Pana corbului,| Şi musteaţa lui,| Spicul grîului*».

Festivalul mai înseamnă şi o întrecere întru măestria mîinii, expoziţiile de artă naivă şi măşti, tîrgul de cioplituri, ceramică şi cusături transformîndu-se în colocviu al frumosului anonim, cu care maramureşenii se împodobesc, împodobindu-şi casele, porţile. Palele şi cănile roşii, nesmălţuite, lustruite cu piatră, printr-un procedeu datînd din epoca neolitică, aparţin meşterului *Tămase Cocean* **din Săcel; cojoacele decorate cu fir, oglinzi şi ciucuri, cu aplicaţii din piele sînt mîndria creatorilor** *Nicoară Hotea, Ioan Ignat Pop, Mihai Iuga-Joldea;* **cioplitorii în lemn îşi au aici reprezentanţii cei mai de seamă în meşterii** *Gheorghe Borodi, Ioan Stan Pătraş, Vasile Apan, Petru* **şi** *Ioan Araba, Petru Nănăşteanu.* **Lor adăugîndu-li-se constructorii de viori şi fluiere**

Vasile Buşecan **şi** *Florian Petre;* **cergile ca zăpada, sau învîrstate cu roşu şi negru, aparţin ţesătoarelor din Săpînţa** *(Ileană Stan* **şi** *Anuţă Pop),* **Vadul Izei, Deseşti şi Ciuzbaia. Să mai adăugăm că în cadrul festivalului are loc şi o Sesiune de comunicări ştiinţifice, pe teme de etnografie şi folclor, condusă de neobositul cercetător al Maramureşului — dr. docent Mihai Pop.**

...Sînt însemnări lapidare, de la cea de a III-a ediţie a «Festivalului datinilor şi obiceiurilor laice de iarnă» desfăşurat după ritualurile străbune ale întîmpinării Noului An. Fiecare dintre noi am trăit propria noastră poveste de iarnă, plecînd din nordicul Sighet îmbogăţiţi întru frumosul artistic maramureşan.

VALENTIN HOSSU-LONGIN

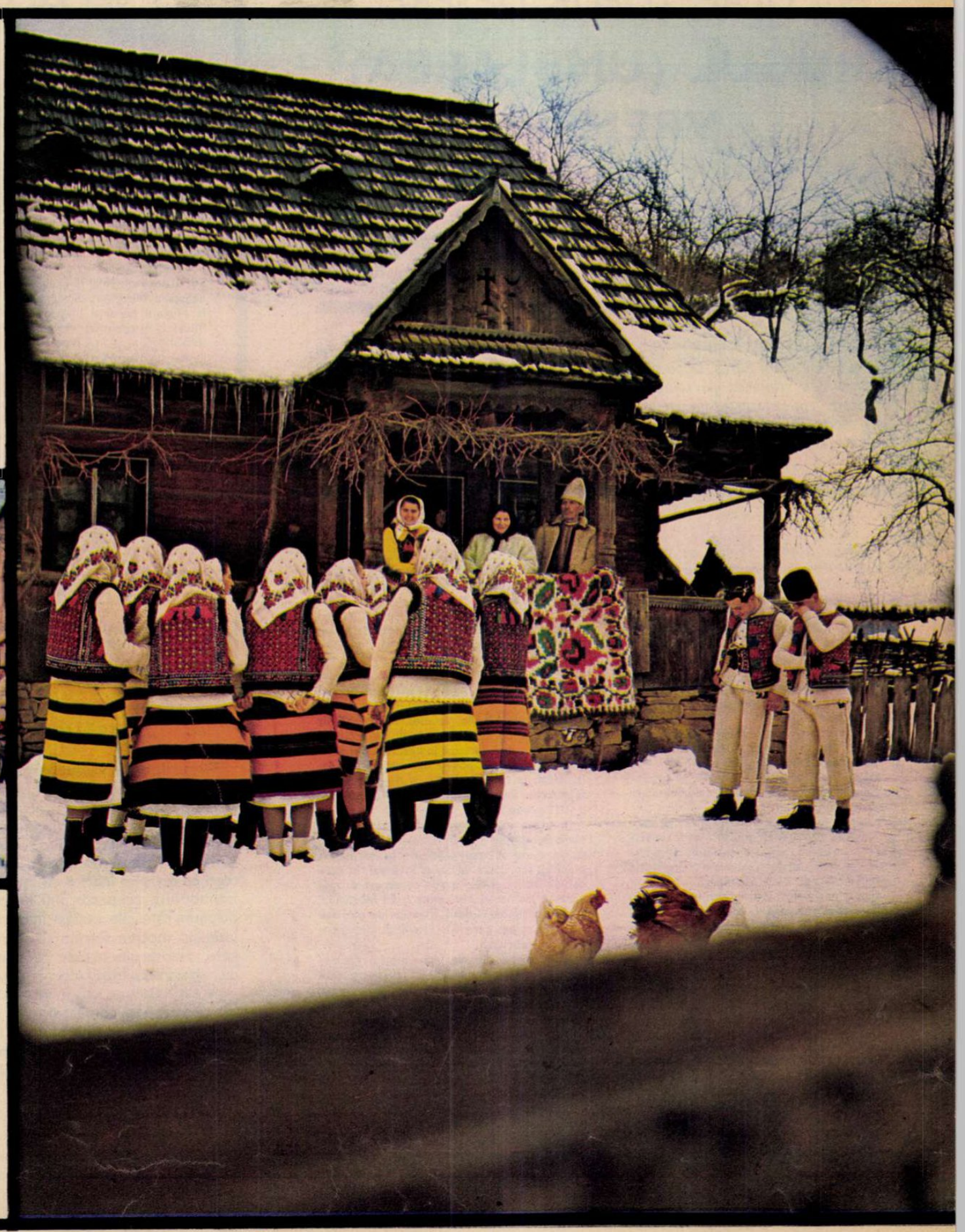

februarie RP.

NICOLAE TOPOR DESPRE:

CRUGUL (UMBLAREA) VREMII ÎN LUNA FEBRUARIE PE ULTIMII... 2371 DE ANI

În lumea antică, luna februarie începea odată cu apusul constelației Lyrei și cînd bătea vîntul Eurus. Dacă sufla Auster, luna începea cu căderi de grindină, fenomen ce-i stînjenea pe romani, care în această zi «Kalendis februariis», sărbătoreau pe Palatin, hramul templului Junonei Sospita. Sfîrșitul lunii era anunțat cu 6 zile mai înainte la 22 februarie, de adierile vîntului Ornithias, care aducea rîndunelele din nordul Africei la Roma și Atena.

FĂURAR A FOST TEMUT ÎN TOATE TIMPURILE din cauza marilor salturi pe care le face de la un an la altul. Cînd este prea geros de «crapă ouăle corbului», sau cad ninsori prea mari, cînd este prea cald de provoacă inundații grave, ori vijelii distrugătoare. Să spicuim din scrierile istorice cîteva isprăvi ale acestei capricioase luni.

«În februarie 399 î.e.n. a fost un frig extraordinar în Europa și în peninsula italică au căzut zăpezi excepționale. Tibrul a rămas înghețat toată luna».

«Un februarie foarte aspru a fost și în 718 e.n., an în care și Constantinopole a stat sub zăpadă 100 de zile».

«După iarna grozavă 763—764, se produc în februarie cele mai catastrofale inundații ale Europei».

«După 2 ani de la vijeliile grozave care au răscolit Marea Nordului, în februarie 1164 se repetă același fenomen și apele mării inundă nordul Germaniei, înghițind peste 100.000 de vieți omenești».

«La 2 februarie 1396 Sigismund, pornind împotriva lui Ștefan I, ajunge la Cetatea Neamțului, dar la 14 februarie se retrage la Brașov din cauza frigului».

«În februarie 1439 se produce o mare revărsare a Dunării».

«În februarie 1817, cade la Brașov o zăpadă nemaipomenită, care nu s-a topit pînă la finele lunii aprilie și care a stricat toate semănăturile de toamnă din Țara Bîrsei».

UNEORI FĂURAR A FOST EXCEPȚIONAL DE CALD! Spun cronicile că «în februarie 1186, după o iarnă foarte blîndă, merele în pomi erau de mărimea alunelor», iar «în februarie 1236 au înflorit toți pomii».

ÎN ULTIMII 120 DE ANI, cea mai geroasă lună februarie, pentru jumătate de nord a țării, a fost în 1858 (media —12,2 la Sibiu) iar pentru partea de sud a țării a fost în 1929 (—9,8 la București) și în 1925 (—4,8 la Sibiu).

TEMPERATURA MEDIE A LUI «FĂURAR» variază între +1,1 la Mangalia și —11,1 la vîrful Omu. La București temperatura medie e de 1,2 , deci cu 7 mai cald decît la Moscova și cu 5 grade mai frig decît la Paris. Cea mai ridicată temperatură atinsă a fost de +24 la T. Severin, iar cea mai coborîtă, de —38 s-a înregistrat la Vîrful Omu.

VREMEA ÎN FEBRUARIE 1972

În primele 12 zile, vremea va fi deosebit de călduță, cu aspect mai mult de toamnă: cer noros, ceață aproape în fiecare dimineață. Burnițe, ploi sau lapovițe slabe se vor semnala, local, la datele de: 1—2, 4—5 și 8—11 februarie. Temperatura va urca, ziua, între 3 și 11 grade.

În urma topirii stratului de zăpadă, din zona de cîmpie a țării, vremea va continua să se mențină mai caldă decît normal și după 12 februarie. În acest interval, în care se vor întîlni și cîteva zile cu aspect primăvăratec și care va dura pînă la 24 februarie, sînt de așteptat și două fronturi de ploi sau lapovițe slabe, care vor traversa țara între 18 și 23 februarie.

Adevăratele zile de iarnă ale lui Făurar, din anul acesta, vor fi 27—29 februarie, cînd temperatura nu va urca nici ziua peste zero grade, semn nu tocmai bun pentru luna martie. În acest ultim interval al lunii, cerul va fi mai mult acoperit și vor cădea ninsori slabe în urma unor ploi de o scurtă durată. În ultimele 4 zile se va produce o intensificare a Crivățului, care temporar va bate violent în Bărăgan și Dobrogea. Temperatura va scădea noaptea pînă la —10 în sudul țării și pînă la —16 în nord.

În concluzie, luna februarie va fi nefavorabilă sporturilor de iarnă la altitudini mai mici de 1200 m, din cauza lipsei unui strat de zăpadă și a temperaturilor ridicate ce vor înmuia gheața pe patinoarele naturale. În zona alpină condițiile vor fi foarte bune.

IN MEMORIAM

1.II. — S-a născut la Ștefănești (jud. Argeș) în anul 1868, pictorul Ștefan Luchian creator al unor adevărate capodopere de simplitate și finețe, de sinteză coloristică deschizătoare de drumuri; printre admirabilele sale lucrări se înscriu «La împărțitul porumbului», «Moș Niculaie cobzarul», «Autoportret», cele din seriile «priveliști bucureștene» și «peisaje de la Brebu și Moinești». Muzeul memorial «Ștefan Luchian» de la Brebu (jud. Prahova) amenajat într-o clădire a mănăstirii (ce datează din sec. XVII) unde a locuit și a lucrat, înfățișează vizitatorilor aspecte din viața pictorului. Valoroasele sale pînze mai pot fi admirate la Muzeul de artă al Republicii Socialiste România, la Galeria de artă românească a Muzeului de artă din Craiova, la la Muzeul de arte plastice din Ploiești, la Muzeul Brukenthal din Sibiu. Muzeul de artă din Cluj și în Colecția Elena și dr. J.N. Dona din București.

7.II. — În anul 1777 a văzut lumina zilei cărtural Dinicu Golescu autorul primului jurnal de călătorie românesc apărut în 1826 sub titlul «Însemnarea călătoriei mele» și întemeietorul primei școale sătești din Țara Românească. Muzeul de la Goleşti, amenajat într-unul din conacele familiei Golescu, constituie un important obiectiv turistic din apropierea Piteștiului. În afara secțiilor de istorie, de etnografie și artă populară,, poate fi vizitată și secția memorială în care o serie de documente și vechi scrieri prezintă momente mai importante din viața lui Dinicu Golescu.

15—16.II. — În aceste zile ale anului 1933 a fost scrisă o pagină de glorie în istoria mișcării muncitorești din România: puternicele lupte ale muncitorilor ceferiști de la Atelierele «Griviţa» care, înainte cu două săptămîni, au fost precedate de marile acțiuni greviste ale muncitorilor petroliști din Ploiești. La Craiova (în str. Severinului 9) poate fi vizitat Muzeul «Procesul luptătorilor ceferiști și petroliști din iunie-iulie 1934» instalat în clădirea unde s-a judecat procesul înscenat conducătorilor luptătorilor ceferiști și petroliști. Sînt expuse documente privind atitudinea neînfricată a comuniștilor, desfășurarea procesului și ecoul său internațional.

21.II. — Se împlinesc 65 de ani de la începutul răscoalei țăranilor din anul 1907, a cărei flacără a cuprins apoi o bună parte din Mol-

ZILE DE TÎRG LA...

...NĂSĂUD

Tîrgurile de la Năsăud, organizate în fiecare joi a săptămînii (3, 10, 17 și 24 februarie) oferă vizitatorilor o adevărată paradă a portului popular din jud. Bistrița-Năsăud. Pot fi admirate frumoasele pălării bărbătești cu margini mari și cu «peană», împodobite cu peste 300 de pene de păun, cămășile, strînse în chimire late, cu motive florale și cu mărgele, pieptarele ornate cu ciucuri de mătase și cu flori colorate cusute.

În satul **Salva** (la 6 km de Năsăud) meșteri artizani confecționează vestitele chimire împodobite cu flori și păsări cusute cu mărgele, chimire care fac atracția tîrgului din Năsăud.

...CÎMPENI

Sîmbătă 5, 12, 19 și 26 februarie, în orașul **Cîmpeni** (jud. Alba), pe frumoasa vale a rîului Arieș, centrul Țării Moților, are loc un

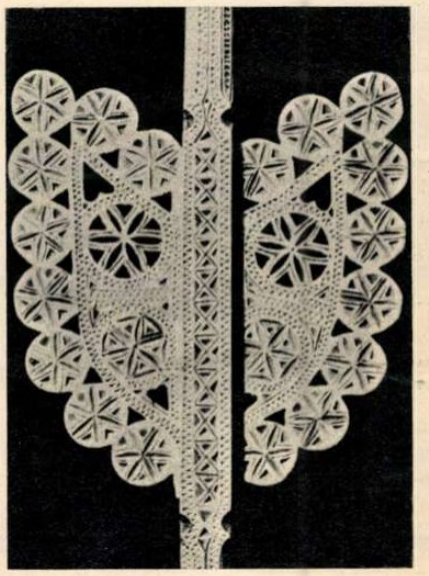

străvechi tîrg. Aici se vînd cojoace lucrate de vestiți cojocari din Cîmpeni, obiecte din lemn pirogravat și țesături din cînepă de la Vidra.

În Cîmpeni, se află statuia ecvestră a lui Avram Iancu. Mantia purtată de Avram Iancu precum și multe alte lucruri ce i-au aparținut, începînd cu leagănul din lemn de tei și sfîrșind cu sabia cu care a luptat în zilele fierbinți ale anului 1848 și cu fluierul din care a doinit în ultimii ani ai vieții sale eroice, pot fi văzute la Muzeul memorial amenajat în casa sa natală din satul Vidra (17 km).

calendar

dova, toată Muntenia și Oltenia. Vizitarea Muzeului de istorie din Botoșani sau o excursie la închisoarea Doftana, acea «Bastilie românească» pe care comuniștii au transformat-o într-o școală a revoluției, pot prilejui evocarea unor momente importante ale marii răscoale reprimată prin uciderea a 11.000 de țărani și arestarea cîtorva zeci de mii.

21.II. — În satul Hobița din județul Gorj, nu departe de Tîrgu Jiu, s-a născut cel care avea să devină marele sculptor Constantin Brâncuși. Cele două frumoase biserici de lemn de aici, declarate monumente de arhitectură, ca de altfel și alte creații artistice populare din lemn au constituit un nesecat izvor de inspirație pentru opera de faimă mondială a lui Brâncuși. Cîteva dintre acestea, aflate la Tg. Jiu, reprezintă o mare atracție atît pentru turiștii români, cît și pentru turiștii străini: ansamblul sculptural format din **Poarta sărutului, Aleea scaunelor, Masa Tăcerii** precum și vestita **Coloană a Infinitului.**

26.II. — În anul 1838, s-a născut Bogdan Petriceicu Hașdeu, personalitate complexă a științei și culturii românești. **Muzeul memorial «B.P. Hașdeu»** din Cîmpina, principal obiectiv turistic al orașului, amenajat în castelul construit între 1893—1896 în amintirea fiicei sale Iulia Hașdeu, reunește diferite tipărituri, fotografii și felurite obiecte, toate evocînd momente din viața și activitatea de lingvist, istoric și scriitor a lui B.P. Hașdeu.

28.II. — În această ultimă zi a lunii lui făurar din anul 1785 au fost executați prin «frîngerea cu roata» la Alba Iulia, Horia și Cloșca; Crișan, cel de al treilea conducător al marii răscoale țărănești, se spînzurase, la 13 februarie, în închisoare. La Alba-Iulia, în **cetatea** construită în sec. XVIII în stilul fortificațiilor franceze, poate fi văzută celula, situată deasupra celei de a treia porți, în care a fost închis Horia înainte de execuție; pe «Dealul Furcilor» se înalță **Obeliscul Horia, Cloșca și Crișan,** ridicat chiar pe locul unde au fost executați la 28 februarie 1785, Horia și Cloșca; la **Muzeul de Istorie** (str. Mihai Viteazul 14) sînt expuse o seamă de obiecte și documente care amintesc vizitatorilor despre marea răscoală țărănească și despre eroicii ei conducători.

...POIANA SIBIULUI

Duminică 6, 13, 20 și 27 februarie tîrgul din Poiana Sibiului atrage un mare număr de locuitori din satele învecinate. Pitorescul locului și originalitatea arhitecturii caselor, zugrăvite în culoarea cerului, i-au conferit numele de «Frumosul sat albastru». Ulițele, săpate în coasta muntelui, au impus construirea de ziduri de sprijin, taluzuri, unele ulițe fiind croite chiar în stîncă.

...TÎRGU NEAMȚ

Luni 7, 14, 21 și 28 februarie se organizează tîrguri care prilejuiesc sătenilor din împrejurimile Tîrgului Neamț o adevărată prezentare în aer liber a pitorescului port moldovenesc local. Cămășile femeiești, cu altiță lată și cu poale lungi, înfășurate strîns în betele țesute din lînă neagră, cu dungi înguste verticale colorate, bundițele cu șiruri de cusături florale multicolore, cu sumane brune, împodobite cu șnur de lînă neagră — sînt cîteva dintre veșmintele pitorești pe care le poartă, în aceste zile, sătenii din partea locului.

Din tîrg se pot cumpăra țesături și cusături lucrate la Humulești, țesături de cînepă și brîie de la Pipirig, olărie neagră din satul Dolhești.

JRP în circuit

NOI ȘI VIITOARE OBIECTIVE TURISTICE

La **Tîrgu Mureș** se află **în curs de restaurare vechea cetate.** Lucrarea a ajuns la turnul clopotniței înalt de 62 m. Într-o zi de toamnă, a fost deschisă la **Bacău** cu prilejul festivităților — 90 de ani de la nașterea poetului — **Casa memorială George Bacovia** (str. Moinești, nr. 13). Încă un monument în **Strehaia: bustul lui Mihai Viteazu** (Bănișor de Mehedinți între 1582—1588, Mihai Viteazu avea reședința la Strehaia). În **orașul Slobozia,** se va deschide **muzeul de etnografie** al județului Ialomița. **Siguri de frumusețea panoramică a orașului lor, edilii din Tîrgu Mureș** amenajează în scop turistic turnul de apă construit pe platoul Cornești. Într-o nouă și modernă organizare, **s-a redeschis muzeul Porțile de Fier din Turnu Severin:** acvariu, secții de științele naturii, de istorie și arheologie. **În curs de amenajare — un mare complex muzeistic și turistic pe insula Simian** din apropierea orașului Turnu Severin. A fost strămutată aici **cetatea medievală de la Ada Kaleh. La Tulcea** se pun bazele unui impresionant **complex muzeistic pavilionar și în aer liber** de științele naturii, etnografie și istorie, pe o suprafață de circa 300 de hectare. La **Adamclisi și Histria** — lucrări de mare amploare de **cercetare arheologică și restaurare.** În județul Sibiu și-au deschis porțile **muzeele sătești** din **Galeș-Sălișle, Gura Riului, Avrig** și **Sibiel.** În Dumbrava Sibiului continuă lucrările, **chiar și în acest sezon,** pentru organizarea și dezvoltarea celui mai mare muzeu etnografic în aer liber dedicat meșteșugurilor și tehnicilor populare. Muzee etnografice în aer liber organizează și județele Timiș, Vîlcea, Gorj, Maramureș, **Din nou despre olteni:** camping cu căsuțe și restaurant pe șoseaua Craiova — Turnu-Severin, în lunca Gura-Motrului de unde pornește și drumul la așezămîntul brîncovenesc, **mînăstirea de la Gura-Motru. La Oradea, în marele palat baroc,** și-a deschis de mult porțile un mare muzeu al Țării Crișurilor, cu secții de istorie, etnografie și artă. Se află în stadiu **avansat** lucrările de restaurare a cetății Făgărașului — un viitor mare muzeu. **În Craiova** a fost deschisă încă o secție a muzeului de artă dedicată pictorului **Ion Tuculescu. S-a redeschis muzeul de istorie a județului Sălaj.** La Constanța, în apropiere de Mamaia, lîngă lacul Tăbăcăriei, **se află în lucru** (mai demult) un original complex turistic — **Delfinarium, Planetarium, un parc distractiv, o microdeltă și altele.** O nouă bază de agrement construiesc hunedorenii pe dealul Chizidului: un teatru de vară, **un trenuleț pentru copii (părinții rămîn pe peron),** un parc zoologic (aici au voie și părinții), unități comerciale cu, mai ales, obiecte de artizanat. **Noua cabană hotel Voina** din județul Argeș (la 18 km de Cîmpulung), bază de plecare în drumeții în masivul Iezer-Păpușa și PiatraCraiului, are o capacitate de 150 locuri distribuite în camere de 2—3—5 paturi; restaurant, bufet, bar de zi, încălzire centrală.

ECHIPAMENT ȘI MATERIALE SPORTIVE PENTRU TURIȘTI

Magazinele de specialitate oferă, la prețuri convenabile, **noi sortimente de pantaloni** supraelastici din țesături românești și de import; **scurte de vînt** pentru s i și drumeție; **bocanci și ghete** impermeabile (cu fețe de box, cu talpă de cauciuc matrițat); ghete espadrilă din bizon întors cu talpă de cauciuc matrițat pentru sezonul iarnă — primăvară. **Rețou de aragaz pentru voiaj, trusă turistică de tacîmuri,** a prezentat spre contractare cooperativa meșteșugărească Tehnometalica.

STAȚIUNI BALNEO-CLIMATERICE

Masaj la cerere în multe stațiuni și la Băile Felix. Tot la Felix și tot acum vanele și bazinele acoperite din noul complex funcționează zilnic între orel 14—20. **Pînă în 1973,** va fi complet modernizată și utilată **stațiunea Rodbav, județul Brașov.**

TRANSPORT, CĂI DE ACCES

De 50% reducere din tariful de călătorie cu autobuzele I.T.A. beneficiază (în afară de reducerea pe C.F.R.), și posesorii de bilete de odihnă la cabanele turistice, bilete obținute prin oficiile județene de turism. Solicitați, în acest scop, la oficiile județene de turism tichete de călătorie la cursele de autobuze I.T.A. cu care urmează să vă deplasați. Cabanele care au asigurate curse de autobuze sînt menționate în «Mersul autobuzelor» editat de Centrala Transporturi Auto. Două rampe de acces cu **pod plutitor pe apa Siretului** au fost construite în comunele Nămoloasa și Independența din județul Galați. **S-au terminat lucrările de modernizare a două tronsoane** din D.N.1.A (Ploiești — Văleni de Munte — Brașov între localitățile Izvoarele și Mineciu Pămînteni (2,5 km) și la intrarea în stațiunea Cheia (1,5 km).

ninge, nu ninge...

CARICATURI
DE
A POCH

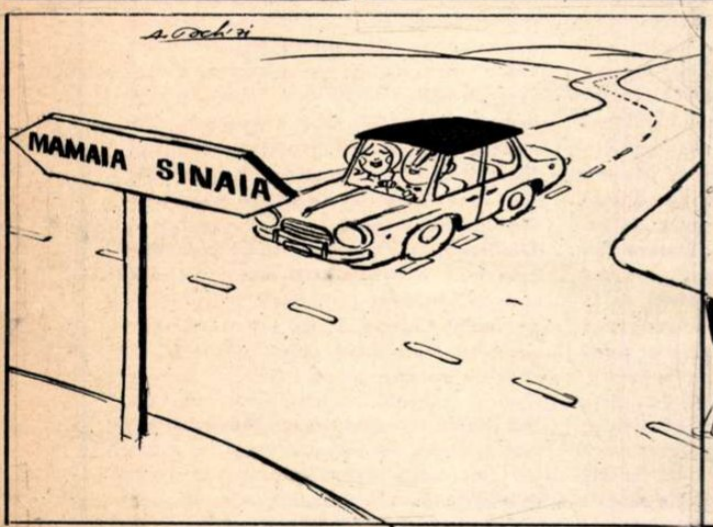

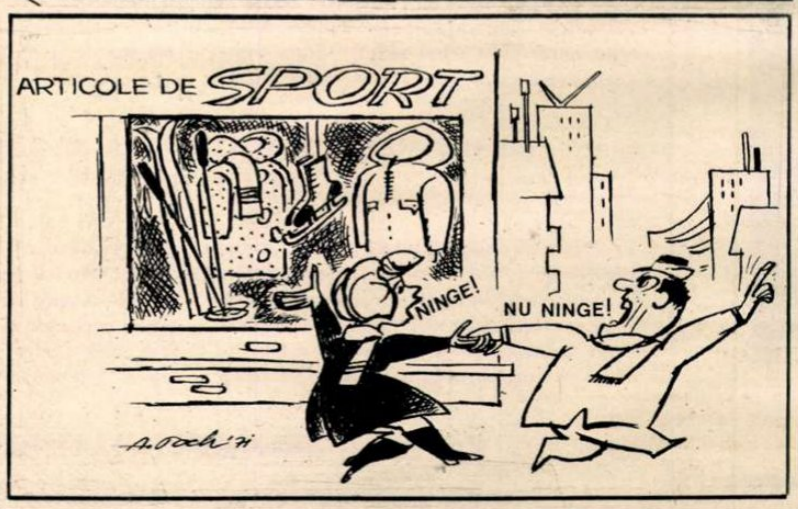

«DILEME» ÎN EXCURSIE

Călătoriți într-un tren (A). La o curbă observați un alt tren (B) care vine din direcție opusă. Cu ce viteză circulă trenul (B)?

După ce, în prealabil, v-ați poziționat ceasurile, rugați-vă prietenul să se deplaseze la câteva sute de metri. Înregistrați, fiecare, secunda exactă a trecerii locomotivei trenului opus prin fața geamului dv. Împărțind distanța dintre dv. și prietenul dv. la diferența de timp înregistrată, veți obține suma vitezelor celor două trenuri. Iată două metode foarte simple pentru a afla viteza trenului (B) dv.: a. împărțiți 50 m (lungimea unui tronson de șină) la timpul înregistrat între două îmbinări succesive ale roților trenului; b. împărțiți 1000 m (distanța dintre două borne kilometrice) la intervalul de timp necesar trenului pentru parcurgerea acestei distanțe. Dacă din suma vitezelor celor două trenuri scădeți, acum, viteza trenului Dvs., aflați viteza trenului B.

Cu ajutorul... ecoului! Dacă veți striga și veți percepe ecoul la intervale diferite de timp și din direcții diferite, înseamnă că nu vă aflați în centrul văii. Apropiindu-vă treptat de locul de unde ecoul v-a parvenit mai târziu, veți ajunge într-un punct în care veți percepe simultan răspunsul munților (e în funcție și de finețea auzului dv.) ca centrul văii.

Vă aflați într-o vale circulară și — fără nici un instrument de măsură — vreți să-i determinați centrul. Cum procedați?...

IARNA ÎN FILATELIE

Iarna în filatelie, ca de altfel și celalalte anotimpuri ale anului, este un subiect ce se pare că nu prea se bucură de atenție, cu toate că prezența ei în policromele imagini ale «micilor petice de hîrtie gumată» reclamă interesul.

Inaugurînd rubrica filatelică odată cu primul număr al revistei noastre, ne-am propus tocmai să sugerăm cititorilor noștri, filateliști, teme care, printr-un grad mai mare sau mai mic de originalitate, prin atracțiozitate și modalitate de dezvoltare, să poată aduce unei asemenea colecții o medalie (de ce nu de aur?) la orice expoziție filatelică internațională.

Mărcile poștale românești, atît de variate și de bogate ca tematică, oferă un început de colecție pentru cei care ar fi tentați să abordeze subiectul «Iarna». Sugestiile noastre n-au în vedere o anume ordine, cronologică de pildă, ci numai o declanșare a interesului, semnalarea cîtorva din cele mai atractive mărci poștale. Dar, firește, dialogul este deschis!

Din peisajul de iarnă românesc remarcăm două plăcute imagini din seria de 5 valori intitulată «Jocuri sportive pentru copii» emisă în anul 1960 (nr. catalog, 1849—1953). Valoarea de 20 bani înfățișează policrom un moment la săniuș pe o coastă de deal dintr-o margine de sat. Prin desenul valorii de 55 bani, patinajul își află și el locul în colecția «Iarna în filatelie».

Jubileul de 50 de ani ai schiului românesc a prilejuit poștei române, în 1961, emiterea unei serii de 7 valori, denumită «Sporturi de munte». Desenele acestor mărci poștale ne vorbesc parcă despre marile satisfacții ale schiului și ale turismului de iarnă, ale bobului și alpinismului (nr. catalog 1881—1887 și 1892—1898 pentru nedantelate).

Peisajul de iarnă al munților noștri îl regăsim și în mărci poștale mai vechi cum sînt cele din seria «O.S.P.-1945» și «P.S.P.-1946».

«Olimpiadele albe» de la Innsbruck (1963) și Grenoble (1967) au prilejuit realizatorilor de mărci poștale românești tot atîtea reușite. Emisiunea «Innsbruck» numără 8 valori dantelate, alte opt nedantelate și o coliță, iar «Grenoble» are doar 7 valori dantelate și o coliță. Vom adăuga desigur acestor mărci poștale și pe cele prilejuite de recenta «Saporo — 1971», «Olimpiada albă» a acestei ierni.

Încheind succinta prezentare a primei noastre sugestii pentru o colecție, invităm pe toți cititorii, filateliști și nefilateliști, să facă propuneri pentru alte teme originale și atractive.

RP. divertisment

Un joc pe care vi-l recomandăm numai cînd viscolește și stați în casă.

Altădată? Se poate, dar e păcat de timp..

UN PUI, O BOABĂ

2 foi de caiet, 2 creioane, 2 PARTENERI (să-i numim, simbolic, X și Y).

Pregătirea:

X și Y își împart în două foaia de caiet, înscriind în stînga numele partenerului, iar în dreapta — numele propriu

Foaia lui X

Y	X
659431	

Sub numele partenerului, fiecare scrie un grup de 6 cifre — indiferent care și indiferent de ordine — de la 0 la 9 (0 nu poate figura la început).

Foaia lui Y

X	Y
750284	

În ce constă jocul?

X și Y trebuie să-și ghicească, unul altuia, cifrele alese, în ordinea în care au fost scrise pe hîrtie. Cîștigă cel care ghicește primul.

Desfășurarea jocului
ÎNCEPE X

(Poate începe, la buna înțelegere, oricare din parteneri)

[1] X dictează: 320564 și scrie totodată aceste cifre în partea dreaptă a propriei lui hîrtii

Foaia lui X

Y	X
659431	320564

[2] Y notează cifrele dictate (320564) sub numerele alese de

el și constată:
0 se află sub 0 = 1 pui
4 se află sub 0 = 1 pui
2 și 5 coincid cu numerele alese de el = 2 boabe

Foaia lui X

X	Y
750284	
320564	

³ Y comunică partenerului X rezultatul primei încercări: 2 pui și 2 boabe.
În dreapta hîrtiei, alături de numărul pe care l-a dictat X notează rezultatul: 2 p, 2 b.

Foaia lui X

Y	X	
659431	320564	2 p 2 b

Acum e rîndul lui Y

Y dictează: 579803.
Lucrurile se petrec la fel ca înainte (vezi punctele 2, 3) și foaia lui X (alăturată)

Foaia lui Y

X	Y	
750284	579803	1 p
320564		2 b

După cum constatați, încercarea lui Y s-a soldat cu 1 pui (cifra 9) și 2 boabe (cifrele 5 și 3)

Foaia lui X

Y	X	
659431	320564	2 p
579803		2 b

Atacurile lui X și Y se succed alternativ.

După o suită de încercări, cîștigă X (să spunem). Cîștigă numind exact cifrele (și ordinea lor) așa cum sînt scrise pe foaia partenerului Y: 750284.

Tactica jocului:

Există nenumărate soluții «tactice». Cum fiecare ține (și poate) să-și aibă «stilul» său, noi ne retragem, urîndu-vă: «NOROC»!

FOTO AMATOR

TABELA DE EXPUNERE PENTRU LUNA FEBRUARIE

Film pancromatic de 17—18 DIN
Datele sînt pentru fotografieri fără filtru
Viteza de obturare 1/100 (1/125) secundă.
Timpul cel mai favorabil de fotografiere: dimineața între orele 9—11 și după amiază între orele 14—16.
Se vor utiliza următoarele diafragme:

	Cer senin	Soare slab	Cer acoperit
— Scene pe stradă	8	5,6 (6,3)	4
— Persoane și grupuri, afară în aer liber	5,6	4	3,5
— Peisaje cu zăpadă și prim plan	11	8	—
— Peisaje cu zăpadă și cu perspectivă îndepărtată	16	11	8
— Sport în munți	11	8	5,6
— Pentru subiecte sportive în mișcare rapidă (ski, bob) viteza de obturare va fi de 1/400 (1/500) sec.	5,6	4	—

• **La altitudini de peste 1 500 m, ne folosim de un filtru U.V. (care nu necesită o prelungire a timpului de expunere).**
• **La fotografierea zăpezii, pentru o redare cît mai plastică a imaginii folosim un filtru galben deschis și preferăm o lumină cît mai oblică.**
• **Cursele de slalom nu vor fi fotografiate din față; nu vom folosi filtru.**
• **Ca să redăm atmosfera unei dimineți de iarnă, trebuie să folosim un filtru galben-verde (coeficient de prelungire x 2).**

SCRIITORI GASTRONOMI:

MIHAIL KOGĂLNICEANU

3 DIN CELE «200 DE REȚETE CERCATE DE BUCATE»

Oricît ar părea de ciudat la prima vedere, arta de a prepara bucate alese este departe de a fi apanajul femeilor. Iar de la începutul secolului trecut, cînd vestiții Careme și Savarin fundamentau normele gastronomiei, competența... bărbaților în acest domeniu a devenit incontestabilă — ca să nu mai vorbim de imbatabila lor însușire de a aprecia valoarea mîncărurilor! Și dacă vremea a șters multe nume de pricepuți dar anonimi gastronomi, literatura noastră ne-a lăsat savuroase pagini care vorbesc de înclinațiile gastronomice ale autorilor.

Dar poate cel mai surprinzător este să descoperim în diplomatul și politicianul Mihail Kogălniceanu un erudit gastronom. Din cele «200 de rețete cercate de bucate, prăjituri și alte trebi gospodărești», publicate de Kogălniceanu în 1846 la Iași, am ales cîteva pe care le transcriem fidel, cu omisiunea doar a... scrierii cirilice:

«Chipul de a putea ține cîteva săptămîni carnea proaspătă. Presară carnea cu praf de cărbuni și o așează într-un vas de piatră cu capac bine potrivit; leagă apoi acel vas într-o beșică și-l așează în pivniță. Dar mai înainte de a așeza carnea în vas, afumă-l binișor cu un fum de cărbuni ca să îndepărtezi dintrînsul aerul cel rău și în locul aceluia să intre gazul cel acricios de cărbune și cu drojdii de bere sau de vin; dacă se va uda carnea poate a se păstra bine mai multe săptămîni, fără ca să capete vr'un miros urît.

PUI FIERBINȚI — Iei pui mici și le dai sare și îi pui în tingire cu ceapă, morcovi, pătrunjel verde, puțin piper întreg, puțin enibahar, trei cuișoare, trei părți de apă și una de oțet și le pui să fiarbă pînă cînd îi vei socoti pe jumătate fierți, ei o lingură de făină, și lași să se umfle, apoi strecurînd salcea (zeama) în care au fiert puii, pui și 3 linguri de smîntînă și așezînd de iznoavă pe un grătariu uns cu unt îi frigi încet pînă se gătesc.

ZALATINĂ DE LAPTE — Ferbi una oca lapte, lași de se răcorește, apoi bați împreună două gălbenușuri de ou și zahăr pe cît voiești de dulce, apoi pui omătul de la zece ouă, o pui pe jăratec tot bătînd-o pîn-se îngroașă, o strecori pin pînză în calup și pui pe ghiață apoi o împodobești cu făstîci tăiate».

MARIANA VARGA

COPERTA LITERARĂ

(CHEIA: 9,7; 7,10)

Amestecînd literele copertei literare de mai sus veți descoperi un cunoscut scriitor clasic român și titlul uneia dintre operele sale, o veritabilă lucrare literar-turistică.

(România pitorească Alexandru Vlahuță)

VACANȚĂ ALBĂ

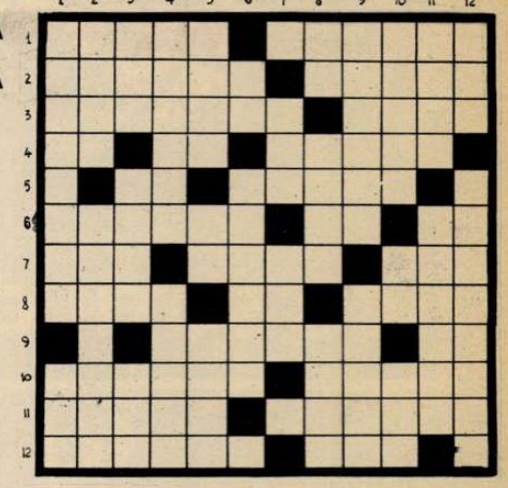

ORIZONTAL:

1. **Sălașe de lumină vremelnic părăsite.**
   — Caligraf maestru pe alba coală de nea.
2. **Un prieten al naturii, în plină activitate.**
   — O față palidă privind obosită din înalt.
3. **Colindători din casă-n casă, primiți cu drag de sărbători.**
   — Zăpada vegetală a grădinilor în floare.
4. **Răspuns ce-ntemeiază un cămin.**
   — Un simbol din lumea necunoscutelor.
   — Odihnă sau repaus într-un cuvînt mai rar (pl.)
5. **Așadar, mai rar!**
   — A face un popas.
6. **Munți de vată în decorul hibernal.**
   — El și ea!
   — Nu e... în cabană!
7. **Faraon egiptean amintit de Eminescu.**
   — O cale-ngustă printre copaci în parc.
   — Bătut fără de milă pe-ntinsul luciu al gheții.
8. **Ca vîntul și ca gîndul sau ca un ardei de ciorbă!**
   — O măsură agricolă luată din... iarnă!
   — Unde-i cald și bine!
9. **Tinerețe, sport și veselie definite într-un cuvînt în vacanță.**
   — Catene!
10. **Albă tristețe plutitoare pe oglinda încă neînghețată a lacului din parc.**
11. **Indicator de direcție la distanță!**
    — Aripi la picioare pentru zburători peste gheață (sing.)
12. **Oază primitoare în universul alb și rece.**
    — Mare în larg (pl.)

VERTICAL:

1. **Intră în vacanță trecînd prin furcile caudine ale examenelor.**
   — Patinoar ad-hoc durat de meșterul GER.
2. **Aplicație practică la sfatul medicului, de obicei în vilegiatură.**
   — A se da pe gheață (atenție la căzături!)
3. **Lecția în limbaj școlăresc.**
   — Alb covor țesut din stele reci.
   — Bolid sportiv lansat în cursă printre nămeți.
4. **Proverbialele oi negre de pe cîmpurile albe.**
   — A da «pietrele» pe față!
5. **Acompaniament în surdină...**
   — ...la trompetă!
   — Cronicar francez (699—875)
6. **Perete pentru rebusiști!**
   — Parte de cuvînt!
7. **Prinse de spate și legate în război.**
   — Glaciară, din vremuri de demult.
8. **Club sportiv simbolic.**
   — Ce-ți trece prin cap?!
   — Fără pic de imaginație.
9. **Un joc de sezon, născut probabil din nostalgia după fotbal.**
   — ALBĂ CA ZĂPADA!...
10. **...și crăiasa zăpezilor, îmbrăcată-n mantia-i albă.**
    — Salutare... din zăpadă!
    — Cuțit.
11. **Cursă vicleană în adîncimi de ape.**
    — Trunchiuri de arbori... mai jos de Predeal!
12. **Alergător pe vastele întinderi albe.**
    — Excursii, tabere, drumeție într-un magic cuvînt tineresc.

Dicționar: TLA, ADON.

MIRCEA GUJA

TERRA TURIST

CU SOȚII CIULLI

ÎN ARHIPELAGUL MUNȚILOR ASCUȚIȚI (I)

- *Acolo unde a păşit, acum 75 de ani, primul român.*
- *Spre regiunile nord polare cu gîndul la... Himalaya.*
- *De la marile altitudini la marile latitudini.*
- *Expediţia nr. 21.* ● *Noroaiele polare: tovarăşii de drum renunţă...*

«...Ne aflam în Danemarca. Lucram în baza unei înţelegeri dintre ţara noastră şi statul danez, la Institutul de fizică «Niels Bohr», cînd ne-a încolţit gîndul de a întreprinde o călătorie în arhipelagul Spitzbergen...» Cu aceste cuvinte, fizicienii atomişti Mihaela şi Sorin Ciulli au început, într-o seară de decembrie, să-mi depene amintirile dintr-un concediu petrecut printre zăpezile şi gheţurile veşnice ale regiunilor polare nordice. Banda de magnetofon m-a ajutat să reţin toate emoţiile retrăirii unei călătorii tot atît de neobişnuite, ca şi cei doi tineri soţi, deopotrivă pasionaţi de tainele atomului ca şi de lumea marilor altitudini. Ascultîndu-i, reconstituiam fără voie nu numai călătoria lor, dar şi cea săvîrşită în amurgul veacului trecut de inginerul Bazil Assan, un pătimaş peregrin pe meridianele şi paralele Terrei, care, ajungînd în Spitzbergen, a adăugat un capitol inedit memorialisticii româneşti de călătorii. Aşadar, după şaptezeci şi cinci de ani, Mihaela şi Sorin Ciulli au mers pe urmele ing. Bazil Assan, primul român care a pătruns în regiunile polare nordice!

*

— Spuneţi-mi, vă rog, ce v-a determinat să vă duceţi în Arhipelagul Spitzbergen?

— Am mai fost printre gheţuri, dar numai în munţi, în Caucaz, în Pamir, iar cu Mihaela în Alpi.

— Deci, curiozitatea...

— Fără îndoială dar, mai mult decît ea, intenţia de a face o premieră... himalayană.

Dacă nu cunoşti visul alpinistului Sorin Ciulii, mărturisirea îţi pare, fără îndoială, bizară. Acest vis ţinteşte «polul înălţimilor terestre», acel mult rîvnit pisc între piscurile de piatră, vestitul Everest — Ciomolungma. Recordurile româneşti din Pamir, Sorin Ciulli doreşte intens să le încununeze cu unul absolut în Himalaya.

— Şi în ce constă premiera?

— Trebuia să încercăm echipamentul pe care-l pregătim pentru expediţia mult visată în Himalaya, şi am considerat Spitzbergen-ul un loc propice pentru aşa ceva. Nu ne-am înşelat...

Pentru călătorul european care se îndreaptă spre Arctica, un popas la Oslo unde poate vizita muzeul «Fram» constituie un omagiu adus marilor temerari. «Fram», gloriosul vas ce l-a purtat pe Nansen spre Polul Nord şi apoi pe Amundsen spre victoriosu-i asalt al Polului Sud, este astăzi nu numai un punct de atracţie pentru vizitatorii capitalei norvegiene dar, mai ales, un simbol al biruinţei omului asupra naturii.

Cu aceste simţăminte, Mihaela şi Sorin Ciulli pornesc mai departe, spre nordul scandinav. La Trondheim — prima întîlnire cu aspra măreţie a fiordurilor vikingilor, la Tromsö — emoţia retrăirii momentului în care Nansen şi, apoi, «Fram» au reapărut în Europa după odiseea lor polară. Tot la Tromsö, cei doi călători români se îmbarcă pe spărgătorul de gheaţă «Steaua Nordului», de la bordul căruia admiră fascinanta dantelărie în piatră a fiordurilor scandinave şi salută din priviri Capul Nord, solitara şi înnegrita stîncă ce reprezintă extremitatea septentrională a continentului.

Marea Barents, feudă mărginaşe a Oceanului Îngheţat de Nord, nu aduce în calea vasului nici cel mai mic gheţar, în schimb îl învăluie în neguri, ascuzînd călătorilor şi soarele zilei polare şi singuratica Insula Urşilor. Cîndva, marinarii vedeau în acest fenomen o supranaturală ma-

Soţii Ciulli, pregătindu-şi popasul

Un călduros «drum bun» urat de Sever, cîinele polar al guvernatorului.

Vedere din Arhipelagul Munţilor Ascutiţi

nifestare a înfruntărilor lumii zeului Odin. Astăzi, însă...

— Ați traversat, deci, Marea Barents și în cele din urmă vasul dumneavoastră, «Steaua Nordului», s-a apropiat de țărmul despre care unul dintre însoțitorii marelui explorator olandez Wilhelm Barents, scria în anul 1596: «...pămîntul era în cea mai mare parte abrupt și nimic altceva decît munți și munți ascuțiți, din care cauză noi l-am numit Sval-bard».

— Într-adevăr, completează Sorin Ciulli, în limba marinarilor lui Barents, aceasta înseamnă «munți ascuțiți», denumire tradusă și rămasă apoi în germanul Spitzbergen, dar prin Svalbard scandinavii înțeleg o «coastă rece».

— Primele impresii din Arhipelagul Munților Ascuțiți ? După cîte îmi amintesc, ing. Bazil Assan afirma că este un pămînt neospitalier peste care întunericul nopții domnește fără întrerupere timp de patru luni pe ani.

— Aceste prime impresii — îmi spune Mihaela Ciulli — sînt direct legate de fenomenele specifice nordului. Noi am ajuns acolo în perioada zilei continue care durează, ca și noaptea continuă, tot patru luni, respectiv din 20 aprilie pînă la 20 august.

— În Spitzbergen — completează Sorin Ciulli — latitudinea reproduce în mare ceea ce altitudinea face în mic. Crepusculul prelungește foarte mult durata zilei și timpul pare că se scurge mai încet. O singură deosebire: diferența de presiune. Golfstreamul este fără îndoială o binefacere, pentru că fără el toată această regiune ar fi fost înghețată. Vara, marea este liberă pînă la 80° latitudine, ceea ce-i imens... În același timp, el este cauza ceților continue și foarte dese. Imaginați-vă că deschideți iarna fereastra unei camere de baie unde cada este plină cu apă fierbinte! Imediat totul se va umple cu aburi.

La bordul «Stelei Nordului», cei doi români se împrietenesc cu un grup de alpiniști vest-germani și italieni. Hotărăsc să parcurgă împreună întinderile de gheață ale insulei centrale, rezolvînd astfel problema alipirii la vreo expediție. După ce navighează cîtva timp pe lîngă țărmul sud-vestic, vasul pătrunde în Isfjorden, adică «Fiordul de gheață», și acostează, după 60 kilometri, la debarcaderul micii așezări miniere Longyearbyen unde, în anul 1896, a debarcat ing. Bazil Assan. Sînt luați în evidența guvernatorului și înregistrați ca «Expediția nr. 21». Din Longyearbyen, călătoria continuă cu un vas pescăresc norvegian închiriat și, după 60 de kilometri, se debarcă în mica stațiune minieră sovietică Pyramiden. De aici, un cuter îi duce spre fundul fiordului. Între timp s-a stîrnit un vînt puternic, rece, tăios, ce învolburează apele și ridică adevărate talazuri. Micul vas nu poate acosta fără a se izbi de stînci. Singura posibilitate de a ajunge totuși pe țărm rămîne o barcă în care coboară întregul grup. Pericolul este mare, nebunia valurilor nu are limită. Barca, cu toată greutatea ce-o duce, pare o jucărie pe care valurile se încăpățînează să o răstoarne chiar și în ultima clipă. Dar în această situație, disperată pentru toți, prezența de spirit călită la marile altitudini îl ajută pe Sorin Ciulli să contribuie la reușita debarcării cu prețul... unei băi forțate. Urmările ei le va resimți în tot timpul călătoriei, în Spitzbergen, din cauza bocancilor pe care îi va fi imposibil să-i usuce.

Lupta cu valurile a constituit doar un prolog al încrîncenării cu o natură aspră, dușmănoasă. După peripețiile debarcării, urmează greutățile și neplăcerile traversării unei întinse zone mocirloase formată din cauza unei pînze freatice de suprafață și în care picioarele se afundă uneori periculos de adînc. Aceasta-i teribila regiune de coastă a noroaielor polare care, vara, împiedică aterizarea avioanelor ce fac legătura cu restul lumii a izolatei Ny Alesund — stațiune pentru urmărirea sateliților artificiali ai Pămîntului.

Înaintarea în interior se transformă, cu fiecare metru parcurs, cu fiecare oră de eforturi, într-un adevărat calvar. În această adevărată împărăție de zăpezi și ghețuri veșnice, noroaiele polare le par călătorilor o adevărată bătaie de joc din partea unei ciudate forțe supranaturale. Trebuie să ai o voință de fier, pentru ca să nu te lași pradă deznădejdii. Această calitate se pare că a lipsit tovarășilor de drum ai celor doi români. Epuizați de adevărata echilibristică pe care au făcut-o în căutarea punctelor de sprijin ce le oferă doar pietrele răspîndite printre noroaie, demoralizați de întinderea mocirloasă ce pare fără de sfîrșit, ei renunță în cele din urmă să mai înainteze spre interiorul insulei și pornesc înapoi spre țărm. Pentru un moment, Mihaela și Sorin Ciulli sînt descumpăniți. Riscul de a continua drumul singuri este evident; vor trebui înfruntate primejdiile și eventualele capcane, pe care le ascunde calota de gheață ce au intenția s-o atingă și s-o traverseze. În cele din urmă, se hotărăsc: tovarăși de drum, le vor rămîne temeritatea, experiența, o hartă, o busolă și un altimetru.

Mihaela și Sorin Ciulli încep, așadar, cea de a doua etapă a îndrăznețelor lor călătorii în Arhipelagul Munților Ascuțiți! Filmul acestui nou episod plin de peripeții neprevăzute poate fi titrat cu subtitlurile «Singuri în deșertul alb; Suspendați în gol pe un pod de zăpadă; Minunile de la miezul nopții».

(al doilea episod în numărul viitor)

VAL. TEBEICA

telex

Cel mai frumos și mai convingător cîntec de dragoste al unui brotac din Texas o lasă rece pe cea mai înflăcărată broască din Georgia. Explicația: broaștele din aceste două state nordamericane nu «vorbesc» aceeași limbă. Fenomenul a fost descoperit de profesorul american Capranica, datorită unui utilaj perfecționat, pus la punct chiar de el. S-a reușit, astfel, pentru prima dată, să se sintetizeze... «vocabularul» batracienilor din S.U.A.

*

Între localitățile Ciacive și Kucive din Botswana, situate la o distanță de 20 km una de alta, nu există legături telefonice și nici drumuri accesibile. Locuitorii au găsit un mijloc original pentru transportul corespondenței: au dresat cîțiva struți, le-au atîrnat de gît cîte un sac poștal și le-au dat apoi drumul spre destinație. După 20 minute, într-un nor de praf, struții-poștași și-au făcut apariția la «ofiriu». Această formă de expediere a corespondenței este privită cu atîta încredere de localnici încît încredințează «poștașilor» chiar și sume de bani.

*

CEL MAI «ÎNALT» HOTEL DIN LUME este în curs de construcție la o altitudine de 4 300 metri pe una din pantele Everestului, în teritoriul Nepalului. Finanțarea este asigurată de firme japoneze și nepaleze.

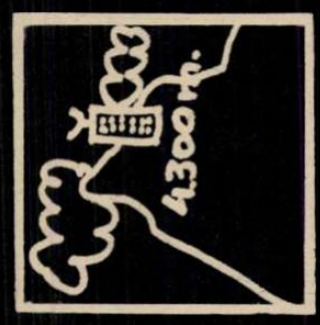

Pe insulele situate pe cursul superior al Nevei a fost amenajat un muzeu în aer liber al vechii arhitecturi ruse. Aici se află izbe vechi, hambare, turnuri cu ceasuri, biserici, poduri din lemn și mori de vînt, aduse din toate regiunile nordice ale U.R.S.S.

*

ELBRUSUL VA ERUPE? Nu este exclus, au declarat recent specialiștii sovietici în vulcanologie, ca Elbrusul — cel mai înalt munte din Caucaz — să erupă în... secolul următor. Elbrusul, cu înălțimea de 5 633 m, era considerat, pînă acum, un vulcan stins. După o erupție care a durat un milion de ani, el s-a potolit în urmă cu aproximativ un mileniu. Oamenii de știință au constatat însă, în ultima vreme, existența unei mari cantități de clor în izvoarele de pe înălțimi și o temperatură foarte ridicată a apelor, fapte care atestă o activizare a proceselor vulcanologice din adîncurile Elbrusului. Specialiștii studiază acum preîntîmpinarea eventualului pericol în caz de reactivare.

*

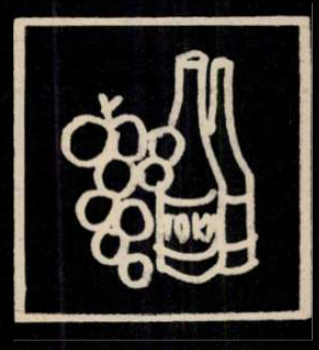

ORĂȘELUL TOKAY — centrul vestitei regiuni vinicole din Ungaria — va sărbători anul viitor 900 de ani de la atestarea sa pe hartă. Cu acest prilej, autoritățile locale pregătesc editarea unei antologii din operele literare (versuri, povestiri, fragmente de romane) în care sînt elogiate calitățile vinului de Tokay. Printre degustătorii iluștri se află Voltaire, Heine, Goethe.

*

NOMADIZAREA TURISMULUI? Nu e vorba de un joc de cuvinte. Pentru amatorii de idei originale și de voiajuri inedite s-a înființat o asociație care, cu începere din decembrie 1971, propune amatorilor «16 zile de nomadizare» în deșertul Mauritaniei, în sînul unui trib nomad. La plecare și la sosire, sînt prevăzute cîte două zile de tranziție pentru a permite fiecărui turist să se aclimatizeze cu schimbarea... gradului de confort.

*

Afluența turiștilor în Italia este atît de mare, încît cu greu ai putea găsi un locușor care să nu fie vizitat de străini. Totuși, orășelul San Vincenzo-sotto-Palermo constituie o excepție. Fiind situat în munți și neavînd drumuri de acces bune, vizitatorii nu se încumetă să se aventureze pînă acolo. Cum însă turiștii ar putea contribui la redresarea bugetului local deficitar, edilii orașului au publicat în ziare următorul anunț:

«Vizitați San Vincenzo-sotto-Palermo! Aici vă veți bucura de o liniște deplină. Nici urmă de mașini sau motociclete. La noi, în munți, nu urcă decît catîrii. Veniți și vă veți convinge!»

*

Paradoxal, Franța furnizează lei rezervațiilor din Africa! Pînă acum, lucrurile se petreceau invers.

În ultima vreme, însă, «regii animalelor» s-au obișnuit atît de bine cu climatul francez, încît se înmulțesc într-un ritm surprinzător. Nu departe de Paris, în rezervația de la Thoiry, de pildă, se înregistrează 60—70 de nașteri pe an.

Soluția: repatrierea excedentului spre rezervațiile africane, unde, leii devin din ce în ce mai rari.

Prima țară importatoare este Senegalul, căreia i s-a furnizat în mai 1971 pentru grădina zoologică din Dakkar — un prim lot de lei... francezi.

DODECAEDRU

Jean Claude Ventalou și Ana Sklenar din Stuttgart au proiectat aceste camere din plastic împărțite în șase părți egale. Camerele pot fi cuplate unele cu altele, într-un unghi de 60 sau 90 grade, și pot servi drept locuințe obișnuite sau ca tabere de vacanță.

Dacă cineva dorește un spațiu mai larg, poate adăuga singur alte părți după cum se vede și în imagine.

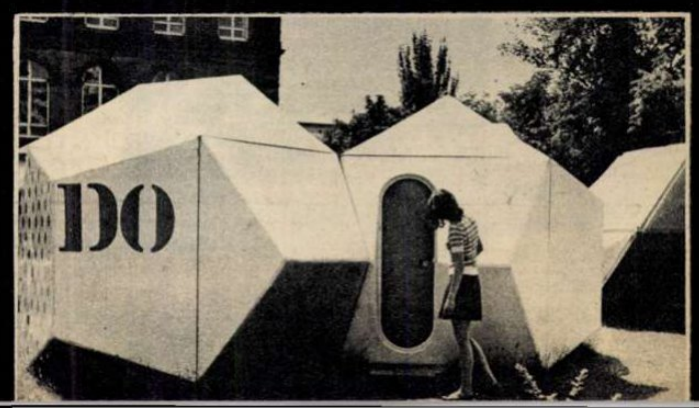

RP 1
românia pitorească

„...Unirea este actul energic al întregii națiuni române... Unirea poporul au făcut-o“

MIHAIL KOGĂLNICEANU

Printre miile de nestemate, pe care Tezaurul muzeelor și sufletele noastre le păstrează cu sfințenie, se află și acest prim steag al Principatelor Unite, expus la Muzeul Militar Central din București, în sala consacrată actului unirii.

LEI 3